

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

# မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း

(ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် မူဝါဒလမ်းစဉ်တစ်ခုဆီသို့)

အမျိုးအမည်	အရင်းအမြစ်	အရင်းအမြစ်	အရင်းအမြစ်	အရင်းအမြစ်
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၁၂ - ၂၀၁၃	၂၀၁၃ - ၂၀၁၄	၂၀၁၄ - ၂၀၁၅
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၁၅ - ၂၀၁၆	၂၀၁၆ - ၂၀၁၇	၂၀၁၇ - ၂၀၁၈
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၁၉ - ၂၀၂၀	၂၀၂၀ - ၂၀၂၁	၂၀၂၁ - ၂၀၂၂
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၂၂ - ၂၀၂၃	၂၀၂၃ - ၂၀၂၄	၂၀၂၄ - ၂၀၂၅
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၂၅ - ၂၀၂၆	၂၀၂၆ - ၂၀၂၇	၂၀၂၇ - ၂၀၂၈
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၂၈ - ၂၀၂၉	၂၀၂၉ - ၂၀၃၀	၂၀၃၀ - ၂၀၃၁
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၃၁ - ၂၀၃၂	၂၀၃၂ - ၂၀၃၃	၂၀၃၃ - ၂၀၃၄
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၃၄ - ၂၀၃၅	၂၀၃၅ - ၂၀၃၆	၂၀၃၆ - ၂၀၃၇
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၃၇ - ၂၀၃၈	၂၀၃၈ - ၂၀၃၉	၂၀၃၉ - ၂၀၄၀
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၄၀ - ၂၀၄၁	၂၀၄၁ - ၂၀၄၂	၂၀၄၂ - ၂၀၄၃
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၄၃ - ၂၀၄၄	၂၀၄၄ - ၂၀၄၅	၂၀၄၅ - ၂၀၄၆
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၄၆ - ၂၀၄၇	၂၀၄၇ - ၂၀၄၈	၂၀၄၈ - ၂၀၄၉
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၄၉ - ၂၀၅၀	၂၀၅၀ - ၂၀၅၁	၂၀၅၁ - ၂၀၅၂
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၅၂ - ၂၀၅၃	၂၀၅၃ - ၂၀၅၄	၂၀၅၄ - ၂၀၅၅
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၅၅ - ၂၀၅၆	၂၀၅၆ - ၂၀၅၇	၂၀၅၇ - ၂၀၅၈
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၅၈ - ၂၀၅၉	၂၀၅၉ - ၂၀၆၀	၂၀၆၀ - ၂၀၆၁
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၆၁ - ၂၀၆၂	၂၀၆၂ - ၂၀၆၃	၂၀၆၃ - ၂၀၆၄
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၆၄ - ၂၀၆၅	၂၀၆၅ - ၂၀၆၆	၂၀၆၆ - ၂၀၆၇
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၆၇ - ၂၀၆၈	၂၀၆၈ - ၂၀၆၉	၂၀၆၉ - ၂၀၇၀
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၇၀ - ၂၀၇၁	၂၀၇၁ - ၂၀၇၂	၂၀၇၂ - ၂၀၇၃
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၇၃ - ၂၀၇၄	၂၀၇၄ - ၂၀၇၅	၂၀၇၅ - ၂၀၇၆
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၇၆ - ၂၀၇၇	၂၀၇၇ - ၂၀၇၈	၂၀၇၈ - ၂၀၇၉
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၇၉ - ၂၀၈၀	၂၀၈၀ - ၂၀၈၁	၂၀၈၁ - ၂၀၈၂
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၈၂ - ၂၀၈၃	၂၀၈၃ - ၂၀၈၄	၂၀၈၄ - ၂၀၈၅
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၈၅ - ၂၀၈၆	၂၀၈၆ - ၂၀၈၇	၂၀၈၇ - ၂၀၈၈
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၈၈ - ၂၀၈၉	၂၀၈၉ - ၂၀၉၀	၂၀၉၀ - ၂၀၉၁
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၉၁ - ၂၀၉၂	၂၀၉၂ - ၂၀၉၃	၂၀၉၃ - ၂၀၉၄
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၉၄ - ၂၀၉၅	၂၀၉၅ - ၂၀၉၆	၂၀၉၆ - ၂၀၉၇
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	+	၂၀၉၇ - ၂၀၉၈	၂၀၉၈ - ၂၀၉၉	၂၀၉၉ - ၂၀၉၉



ဟိန်းမစ်(ရှ်)နစ်ဆင်နှင့် စင်ဒီဂျီးလင်း(န်)

ဇွန်လ ၂၀၁၄

ဆွေးနွေးချက်စာတမ်း အမှတ်စဉ် - ၅



မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း  
ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် မူဝါဒလမ်းစဉ်တစ်ခုဆီသို့

ဟိန်းမက်ရှ် နစ်ဆင်နှင့် စင်ဒီဂျိုးလင်းန့်

ဇွန် ၂၀၁၄

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဟိန်းမက်ရှ် နှစ်ဆင့်သည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခ၊ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍများတွင်အထူး ကျွမ်းကျင်သော သီးခြား လွတ်လပ်သည့် အုပ်ချုပ်မှုစနစ်ဆိုင်ရာ ပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ စင်ဒီဂျိုးလင်းန်သည် MDRI-CESD မှ သုတေသနပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူများအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းဆိုင်ရာ ပကတိအခြေအနေများကို ၎င်းတို့ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်စေရန် အချိန်ပေးပြီး ကူညီခဲ့ကြသူများအားလုံးကို အထူး ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ယခုစာတမ်းသည် အစောပိုင်းလေ့လာမှုများနှင့်ပတ်သက်သည့် ရောဘတ် အဘဲလ်၏ မှတ်ချက် စကားများနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း နိုင်ငံမဟာဗျူဟာများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဂျေမီ ဘိုက်စ်၏ အကြံ ပြုချက်များ စသည်တို့မှ ကြီးစွာအထောက်အပံ့ရခဲ့ပါသည်။ အန်ဒရီယာ ဆမာရာ၊ ဆူဆန်ကမ့်ဘဲလ်၊ ဟင်နရီ ရှာရာစ်၊ ပေါလ် မင်နီလက်တီ၊ မက်သရူးအာနီးလ်စသူတို့ကလည်း အစောပိုင်းမူကြမ်းများတွင် အဖိုးတန်သော အကြံပြုချက်အများ အပြားပေးခဲ့ကြသည်။ စာမူကြမ်းကို ခရစ်စတိုဖာ ဖရီးမင်းက ဂရုစေကြီးစွာဖြင့်တည်းဖြတ်ပေးခဲ့ပြီး ကိုလိုင်မြတ်မှ ကျွမ်းကျင်စွာဘာသာပြန်ဆိုပေးခဲ့ပါသည်။ အချက်အလက်များနှင့် အဆိုပြုချက်များ နှင့်ပတ်သက်သည့် အမှားအယွင်းများမှာမူ စာရေးသူနှစ်ဦး၏ တာဝန်သာဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ သည် မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး အရင်းအမြစ်အဖွဲ့အစည်း၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့ (MDRI-CESD) နှင့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်း (The Asia Foundation) တို့အကြား သုတေသန ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကြိုးပမ်းချက် တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ဤ ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများသည် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ မူဝါဒ ချမှတ်သူများ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ စီးပွားရေး နယ်ပယ်၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်တကွ အခြားသော စိတ်ပါဝင်စားကြသည့် သက်ဆိုင်သူများအားလုံးအား မူဝါဒနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဖြစ်စဉ်များအပေါ် တိုက်ရိုက် အသိပေးသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအား အချိန်မီ သုတေသနပြု တင်ပြနိုင်ရန်ရည်ရွယ်သည်။ ဤစာတမ်းများအတွက် ပြုလုပ်သည့် သုတေသနများတွင် အစိုးရ၊ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရပ်ရွာလူမှု အသိုက်အဝန်းများထံမှ အမြင်များကို ထည့်သွင်းလေ့လာထားပြီး ဆီလျော်မှုအရှိနိုင်ဆုံးမူဝါဒ ဆန်းစစ်လေ့လာချက် နှင့် နိုင်ငံတကာမှ အတွေ့အကြုံများကိုလည်း တင်ပြထားပါသည်။ (MDRI-CESD) နှင့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းတို့ အနေဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ဖြစ်သော၊ ဆောင်ရွက်ဆဲဖြစ်သော၊ ရှေ့တွင် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်သော သုတေသနများအပေါ် ပါဝင်အကြံပြု ဆွေးနွေးမှုများကို ကြိုဆိုပါသည်။

မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အရင်းအမြစ်အဖွဲ့အစည်း၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့ (MDRI-CESD) သည် လွတ်လပ်သည့် သုတေသန အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှု အသွင်ကူးပြောင်းရေး အတွက် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၊ ဆင်ရဲမှု လျော့ချရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး နှင့် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေး ကိစ္စရပ်များအပေါ် ပူပေါင်းပါဝင်သည့် သုတေသနပြုမှုများ လုပ်ဆောင်နေပါသည်။ ထို့အပြင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ်၌ အဓိကပါဝင်လျက်ရှိကြသည့် အင်စတီကျူးရှင်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများကို သင်တန်းနှင့် ပညာရပ်များ ပံ့ပိုးပေးခြင်းကိုလည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

အာရှဖောင်ဒေးရှင်း (The Asia Foundation) သည် ပြောင်းလဲ ဖွံ့ဖြိုးလာသော အာရှဒေသအတွင်း ပိုမိုတိုးတက်သည့် ဘဝများ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်နေသည့် အကျိုးအမြတ်အတွက်မဟုတ်သော နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ အာရှဒေသ၌ ဆယ်စုနှစ် ခြောက်ခုတိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံ၊ နက်ရှိုင်းသည့် ဒေသဆိုင်ရာ နားလည် ကျွမ်းကျင်မှုတို့ဖြင့်၊ အာရှနိုင်ငံ ၁၈ နိုင်ငံတွင် ရုံးခွဲများဖွင့်လှစ်၍ အာရှဒေသအပေါ် သက်ရောက်လျက်ရှိသည့် ၂၁ ရာစု၏ အရေးကြီးလှသော ကိစ္စရပ်များဖြစ်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေ၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ အမျိုးသမီးများ စွမ်းအားဖြည့်ဆည်းမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့် ဒေသတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး တို့အပေါ် အစီအစဉ်များချမှတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။



No. 27, Pyay Road,  
6(1/2) mile, Hlaing Township,  
Yangon, Myanmar

No. 21, Bo Yar Zar Street,  
Ward 14, Kyauk Kone, Yankin Township,  
Yangon, Myanmar

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

စကားဦး

မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုးရေးအရင်းအမြစ်အင်စတီကျုနှင့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းတို့သည် Subnational Governance in Myanmar Discussion Paper Series မှ ပဉ္စမမြောက်စာစဉ်ဖြစ်သော ယခုစာတမ်းကို ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် ဖြန့်ချိ အပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ထွန်းနေသောအပြောင်းအလဲများ၏ အရှိန်ကမြန်ဆန်ပြီး အမြဲတမ်းပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေ သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးနှင့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးတို့သည် တိုင်းပြည်၏ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် အစိုးရ၏ ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးအစီအစဉ်များအတွက် အလွန်အရေးပါသော ကိစ္စရပ်များဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးနှင့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးတို့နှင့်ဆက်စပ်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကဏ္ဍများအတွက် အချိန်နှင့်တပြေးညီ ဆောင်ရွက်မည့်သုတေသနများနှင့် လေ့လာဆန်းစစ်မှုများအရေးကြီးလိုအပ်လျက်ရှိသည်။ ယခုသုတေသန ဆွေးနွေးချက် စာတမ်းများသည် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် MDRI-CESD တို့အကြား ကာလရှည်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမှ ပေါ်ထွက်ခဲ့ပြီး အမျိုးသားအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်မူဝါဒချမှတ်သူများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ စီးပွားရေး အသိုင်းအဝိုင်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဘက်အဖွဲ့များနှင့် အခြား စိတ်ပါဝင်စားသူများအားလုံးကို အမျိုးသားအဆင့် အောက်အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်သော သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကို မျှဝေပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မူဝါဒချမှတ်ရေးနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတို့တွင် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များကို လေ့လာဆွေးနွေး ထားပါသည်။

ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများအဆင့်မြှင့်ရေး၊ နိုင်ငံနှင့် အဝေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တည်ငြိမ်ရေးစသောနယ်ပယ်များအားလုံးအတွက် အခြေခံအကျဆုံး နောက်ခံကျောရိုးဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးတွင် အရေးပါသောကနဦးခြေလှမ်းအချို့ကို လှမ်းခဲ့သော်လည်း ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များခွဲဝေရေးအတွက် လိုအပ်သောမူဘောင်များကို မူ တသမတ်တည်း ချမှတ်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိသေးပေ။ Hamish Nixon နှင့် Cindy Joelenne တို့၏ယခုစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးကို မည်သို့ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်ရမည်နှင့် ပတ်သက်ပြီး အကျယ်အပြန့်ဆွေးနွေး ထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မူဝါဒချမှတ်သူအဆင့်ဆင့်၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဘက်အဖွဲ့များအား ဘဏ္ဍာရေး ကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အခြေခံ စည်းမျဉ်းများနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆွေးနွေးတင်ပြ ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးလမ်းပြမြေပုံ အဆင့်များသည် နိုင်ငံ၏ပကတိအခြေအနေများပေါ်တွင် အခြေခံ ထားပြီး တည်ဆဲဖွဲ့စည်းပုံများနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများအပေါ် အခြေခံထားသည်။ ထို့အပြင်ရေရှည်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး အဆင့်ဆင့်ဖြစ် ပေါ်တိုးတက်လာစေရန်အတွက်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားပါသည်။

ဤစာတမ်းအတွက် ဗြိတိန်နိုင်ငံ နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနက ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထား သော ထင်မြင်ယူဆချက်များသည် ကာယကံရှင်စာရေးသူနှစ်ဦး၏ထင်မြင်ချက်များသာဖြစ်ပြီး DFID၊ MDRI-CESD နှင့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းတို့၏ သဘောထားများဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။

ဒေါက်တာဇော်ဦး  
အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ  
MDRI-CESD

ဒေါက်တာ ကင်မ်နင်ချ်  
မြန်မာနိုင်ငံဌာနေကိုယ်စားလှယ်  
The Asia Foundation

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

မာတိကာ

အတိုကောက်ဝေါဟာရများ	၁
အစီရင်ခံစာအကျဉ်းချုပ်	၂
<b>အခန်း (၁) ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း သီအိုရီနှင့်လက်တွေ့</b>	၇
၁.၁ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ပြဌာန်းစာအုပ်ပုံစံချဉ်းကပ်ခြင်းနှင့် ယင်း၏ အားနည်းချက်များ	၉
၁.၂ မဟာစီမံကိန်းများနှင့် 'မြေစမ်းခရမ်းပျိုး' လမ်းစဉ်	၁၁
<b>အခန်း (၂) မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးနှင့်ဆက်စပ်သည့် ဝန်းကျင်</b>	၁၂
၂.၁ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် နိုင်ငံရေးနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းနောက်ခံများ	၁၂
၂.၂ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိကျင့်သုံးနေသော အမျိုးသားအဆင့်အောက် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဖွဲ့စည်းပုံ	၁၅
<b>အပိုင်း (၃) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းလမ်းပြမြေပုံကို ပုံဖော်ခြင်း</b>	၂၀
၃.၁ လမ်းကြောင်း- ၁။ ကဏ္ဍအလိုက်ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းကို အားကောင်းအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း	၂၁
၃.၂ လမ်းကြောင်း- ၂။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း	၂၈
၃.၃ လမ်းကြောင်း-၃။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်မှုရန်ပုံငွေများကို ခွဲဝေနေရာချခြင်း	၃၅
ပြည်ထောင်စုအစိုးရရန်ပုံငွေများ (ဆင်းရဲမှုလျှော့ချမှုရန်ပုံငွေ)	၃၆
မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်မှုရန်ပုံငွေ	၃၇
လူထုအခြေပြုဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေးအတွက် အလှူရှင်များမှပံ့ပိုးသော ရန်ပုံငွေများ	၃၈
ဖြစ်နိုင်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ	၃၉
၃.၄ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးဆီသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်းစနစ်	၄၀
<b>အခန်း(၄) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း</b>	၄၆
၄.၁ လမ်းကြောင်းသုံးခု မဟာဗျူဟာ	၃၇
၄.၂ အောင်မြင်သောဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းအတွက် အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် ဖြစ်စဉ်များ	၃၈
<b>နောက်ဆက်တွဲ (၁) နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းဆိုင်ရာ ရှုထောင့်များ</b>	၅၀
<b>နောက်ဆက်တွဲ-၂ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ (ဇယား ၂ နှင့် ၅)</b>	၅၂
တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်း (ဇယား-၂)	၅၄
တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်မှ ကောက်ခံသည့် အခွန်များ(ဇယား -၅)	၅၅
<b>နောက်ဆက်တွဲ-၄ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချမှု အတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အခြေခံမူများ</b>	၅၇
ကိုးကားသည့် အထောက်အထားစာတမ်းများ	၅၈

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

အတိုကောက်ဝေါဟာရများ

စီဒီအက်မ်	လွှတ်တော်မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေ
ဂျီအေဒီ	အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန
အမ်ဘီအေ	နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာန
အမ်ဒီအာရ်အိုင်-စီအီးအက်ဒီ	မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေး အရင်းအမြစ်အဖွဲ့အစည်း- စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေးအဖွဲ့
အက်မ်အီးအက်စ်အာ	စီးပွားရေးနှင့် လူမှုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမူဘောင်
အမ်အိုင်အမ်ယူ	မြန်မာ့သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲမှု ယူနစ်
အမ်အိုအက်မ်	ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
အမ်အန်ပီအီးဒီ	အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်မှုဝန်ကြီးဌာန
အန်ပီဒီဒီ	ကျေးလက်လူထု အခြေပြု ဖွံ့ဖြိုးမှု
ပီအက်မ်အမ်	ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု
ပီအာရ်အက်မ်	ဆင်းရဲမှု လျော့ချရေးရန်ပုံငွေ
အက်စ်အီးအီး	နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ
အက်စ်ပီဒီစီ	နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ
တီဒီအက်စ်ဒီ	မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ
တီဒီအက်စ်စီ	မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြုကော်မတီ
တီအမ်စီ	မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီ

**အစီရင်ခံစာအကျဉ်းချုပ်**

သီအိုရီအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းသည် အစိုးရ၏မူဝါဒဦးစားပေးမှုများ၊ မြန်မာပြည်သူများ၏လိုအပ်ချက်များ နှင့် ထင်ဟပ်သည့် အရေးပါသောဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းကြောင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများကို ဒေသခံပြည်သူတို့၏ လိုလားချက်၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပိုမိုနီးစပ်အောင် ချိန်ညှိပေးနိုင်ပြီး ဝန်ဆောင်မှုများတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း ပိုမိုကောင်းမွန်လာမည်ဟုလည်း အဆိုရှိသည်။ ထို့အပြင် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတို့ကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးနိုင်သဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ တရားဝင်မှုကိုပိုမိုခိုင်မာစေသည့်အပြင် ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခအချို့ (အားလုံးမဟုတ်လျှင်) ကိုလည်း ကူညီဖြေရှင်းပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယူဆရသည်။

သို့သော်လက်တွေ့တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းသည် အလွန်အန္တရာယ်ကြီးပြီး အကောင်အထည်ဖော်ရန် ခက်ခဲလေ့ ရှိသည်။ ယေဘုယျခြုံငုံရလျှင် ဘဏ္ဍာရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချထားသောတိုင်းပြည်များတွင် ဝင်ငွေမြင့်မားပြီး အခြားကောင်းကျိုးများလည်းရှိသည်ကိုတွေ့ရသော်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းဖြစ်စဉ် ကြောင့်ထိုရလဒ်များ ရလာသည်ဟု အတိအကျပြောနိုင်သောအထောက်အထား မဆိုစလောက်သာတွေ့ရသည်။ ထိုသို့သီအိုရီနှင့် လက်တွေ့ အကြားကွာဟချက်ဖြစ်နေခြင်းမှာ လက်တွေ့အရှိတရားများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားမှုမရှိခြင်း၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ဆောင်ရွက်မည့်အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့တွင် ညံ့ဖျင်းသောကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ အောင်မြင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးမဟာဗျူဟာများကို ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရန်ပံ့ပိုးပေးသော နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်များ၊ အင်စတီကျူးရှင်း ဆိုင်ရာ အခြေခံများနှင့် လက်ရှိစနစ်၏စွမ်းဆောင်ရည်တို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်အောင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ယခုစာတမ်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘဏ္ဍာရေးအရဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းဖြစ်စဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် လမ်းပြ မြေပုံအဆင့်များကို ဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးသွားပါမည်။ ထိုသို့ဆွေးနွေးရာတွင် (၁) မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်ရှိ နိုင်ငံရေး၊ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အရှိတရားများကို အခြေခံပြီး ဒေသန္တရမူဝါဒများရည်ရွယ်ချက် အထောက်အထားကိုဦးတည်ကာ (၂) နိုင်ငံတကာနှင့် သီအိုရီဆိုင်ရာအတွေ့အကြုံများ ကို ဖော်ပြပြီး (၃) ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးအပေါ်ယုံကြည်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ဆိုင်ရာအန္တရာယ်များကိုရှောင်လျှားနိုင်ရေးအတွက် သတိကြီးစွာ ထားပြီး ပြင်လွယ်ပြောင်းလွယ်ရှိသော ချဉ်းကပ်ပုံကိုသုံးကာ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အပါအဝင် အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လာနိုင်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး များအတွက်လည်း လမ်းဖွင့်၊ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် ရည်မှန်းပြီး ဆွေးနွေး သွားပါမည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် လက်ရှိသမ္မတဦးသိန်းစိန်အစိုးရအာဏာလွှဲပြောင်းရယူပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ အရှိန်အဟုန်ရလာခဲ့သည်။ အစိုးရသည် 'ပြည်သူ့ဗဟိုပြုသောဖွံ့ဖြိုးရေး'ကို ဦးတည်ပြီး ခရိုင်၊ မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်များတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြုအဖွဲ့များ၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံကိုယ်စားလှယ်ရာထူးများကို စတင်ဖန်တီးခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများရှိအစိုးရဝန်ထမ်းများကိုလည်း ပြည်ထောင်စုအဆင့် တာဝန်များထမ်းဆောင်ရာတွင် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့များနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ထုတ် ပြန်ခဲ့သည်။ ဒေသန္တရပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ရန်ပုံငွေကိုလည်း တိုးမြှင့်ပေးခဲ့ သည်။

သို့ရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဖြစ်စဉ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ရေရှည်နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များကိုမူ သိသိက္ခာကွဲ တွေ့ခြင်းမရှိပါ။ လက်ရှိအချိန်တွင် ကနဦးအဆင့်သာရှိနေသေးသော မူဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်အများအပြားသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ဩဇာသက်ရောက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည့် အချိန်နီးကပ်လာသည်နှင့်အမျှ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် ဆွေးနွေးမှုများကို ဥပဒေပြုလွှတ်တော် အတွင်းတွင်ရော၊ နိုင်ငံရေးပါတီများအကြားတွင်ပါ တက်ကြွစွာဆွေးနွေးလျက်ရှိကြသည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များသည်လည်း 'နိုင်ငံရေးအရတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ' သို့ဦးတည်သွားရမည်မှာ ထင်ရှားသည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အများစုက ဖက်ဒရယ်စနစ်စီဦးတည်သော ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရဆက်ဆံရေး ပုံစံအဖြစ်ပြန်လည် ပြင်ဆင် ရေးဆွဲရန် တောင်းဆို ထားကြသည်။ နယ်မြေအုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းအခုံဖြစ်နေသော ဒေသအများအပြားတွင် အစိုးရနှင့်ပူးတွဲ (သို့မဟုတ်) အစိုးရပါဝင် ပတ်သက်ခြင်းမရှိသော အုပ်ချုပ်ရေးပုံစံများကို ကျင့်သုံးလျက်ရှိပြီး ဗဟိုအစိုးရ ဝန်ဆောင်မှုများကို ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချလိုက်ခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်ကို အကျိုးသက် ရောက်စေမည့် နိုင်ငံရေး အကျိုးဆက်များကိုဖြစ်စေမည်ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ခွဲဝေရယူ ရာ၌ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ညီမျှမှု၊ ရေရှည်တည်တံ့မှုနှင့် တရားမျှတမှုတို့ပိုမိုမြှင့်မားလာရေးသည် ထိရောက်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တို့ကဲ့သို့ ကျယ်ပြန့်သောဖြစ်စဉ်များအပေါ်တွင် တည်မှီနေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် အလွန်သိမ်မွေ့သောဟန်ချက်ညီအမှတ်တစ်ခုသို့ အစိုက်အတုံ့အားဖြင့်ရောက်ရှိ နေသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း၏ အန္တိမရည်မှန်းချက်များကို မြင်တွေ့ရန်မလွယ်ကူသော်လည်း ရေရှည်ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အခြေခံများကိုတည်ဆောက်ရင်း လတ်တလောရလဒ်များ ဝေါထွက်စေနိုင်သည့် အလားအလာများရှိနေပါသည်။ ရေရှည်လုပ်ငန်းစဉ်ကြီး တစ်ရပ်လုံး၏ ဦးတည်ချက်များနှင့် သဘောသဘာဝတို့မှာမူ ရှင်းလင်းမြင်သာမှု မရှိသေးပါ။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသော အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် ဆောင်ရွက်ဆဲပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးများအပေါ်အခြေခံကာ တည်ဆောက်သွားရမည်ဖြစ်သလို တစ်ခုထက်မကသော အနာဂတ်ဖြစ်နိုင်ချေများကို လမ်းပတ်သွားစေခြင်းမျိုးမဖြစ်အောင်လည်း အခွင့်အလမ်းဖွင့်ပေးထား ရမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိအမျိုးသားအဆင့်အောက် ဘဏ္ဍာခွဲဝေစီးဆင်းမှုစနစ်မှာ အလျားလိုက်နှင့် ဒေါင်လိုက်ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးများကို ပေါင်းစပ်ထားသောပုံစံဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေစီးဆင်းသော အဓိကပုံစံသုံးမျိုးရှိနေသည်။

- လမ်းကြောင်း ၁။ ။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအောက်တွင်ရှိနေသော ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနများက အချို့သောလုပ်ငန်းရပ်များ နှင့် ရန်ပုံငွေများကို မိမိတို့၏ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဌာနခွဲများသို့ ခွဲဝေချပေးခြင်း (ရန်ပုံငွေနှင့်ဝန်ဆောင်မှုများခွဲဖြန့်သောလမ်းကြောင်း)
- လမ်းကြောင်း ၂။ ။ ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရန်ပုံငွေများသို့ ပံ့ပိုးငွေ သို့မဟုတ် ချေးငွေပုံစံမျိုးဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးပြီး ငွေ့မြီးရေးစီမံချက်များဆောင်ရွက်စေခြင်း (လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေပေးသောလမ်း ကြောင်း) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်များကို အခွန်ဝင်ငွေ၊ အခွန်မဟုတ်သော ဝင်ငွေနှင့် ဒေသတွင်း SEE ဝင်ငွေများဖြင့်လည်း ထောက်ပံ့ပေးထားသည်။
- လမ်းကြောင်း ၃။ ။ အဓိကအားဖြင့် ဒေသတွင်း အခြေခံအဆောက်အအုံများအတွက်ရည်ရွယ်သော မတည်အသုံးစရိတ်များ ကို သီးခြားရန်ပုံငွေအမျိုးမျိုး၊ စီမံခန့်ခွဲမှုစီမံအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ဒေသလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် မြို့နယ်များသို့ ခွဲဝေပေးသောလမ်းကြောင်း

အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းမူဝါဒ၏ အဓိကတွန်းအားမှာ ပြည်ထောင်စုအသုံးစရိတ်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်များ၏ပါဝင်မှုအမျိုးအစားမြင့်တက်စေရန်ဖြစ်သည်။ ပြီးခဲ့သောနှစ် (၂၀၁၃) က ထိုအချိုးအစားသည် ၁၁.၈% အထိသုံးဆမြင့်တက်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်သည့်မူဝါဒကို ကမ္ဘာနှင့်အပူပိုင်းတွင်ကျင့်သုံး နေကြသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများကိုသာ ဦးတည်ချက်ထားသောကြောင့် ပြီးပြည့်စုံလုံလောက်သော မူဝါဒ ဖြစ်သည်ဟုတော့ မဆိုနိုင်ပေ။ ထို့အပြင် ဗဟိုအစိုးရက ရန်ပုံငွေပမာဏအချို့ကို မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ခွဲဝေပေးရသနည်း၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများအကြားတွင် ထိုရန်ပုံငွေကိုမည်သို့ထပ်မံခွဲဝေမည်နည်း စသော အခြေခံကျသည့် မေးခွန်းများကိုမူ ဖြေကြားခြင်းမရှိပါ။ ထို့အပြင် ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများရန်ပုံငွေခွဲဝေမည့် လမ်းကြောင်းတစ်ခု နှစ်ခုကိုသာ အာရုံထားပြီး ကဏ္ဍကြီး တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် ဗဟိုအာဏာလျှော့ချခွဲဝေမည့်လမ်းကြောင်းကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားထားခြင်းလည်း မရှိပေ။

လမ်းကြောင်း ၁ နှင့်အကျုံးဝင်သော အရေးပါသည့်ကဏ္ဍများအတွက် ဒေါင်လုပ်လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာခွဲဝေပေးခြင်း (Deconcentration) ဖြစ်စဉ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစပြုဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပြီဖြစ်သည်။ ထိုဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုအဆင့်များ သည် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးတွင် အရေးပါသောတိုးတက်မှုများပင်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လက်ရှိဖြစ်ထွန်းမှုများမှနေ၍ နိုင်ငံတပုမ်းအရင်းအမြစ်များ ခွဲဝေရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး စနစ်တကျ၊ ပွင့်လင်းမြင်သာ သောမူဘောင်တစ်ခု ပေါ်ထွန်းလာခြင်းတော့မရှိသေးပါ။ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်တိုးတက် ဆောင်ရွက်သွားမည့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းမဟာဗျူဟာများကို ယင်းတို့အပေါ်တွင်အခြေခံထားကာ အစိုးရလုပ်ငန်းရပ်များ ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာခွဲဝေဖြန့်ချိရေးနှင့်ပတ်သက်သော စနစ်ကျသည့်ဦးတည်ချက်တစ်ခုကို ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုဦးတည်ချက်တွင် ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များထောက်ပံ့ခြင်း (အထက်မှအောက်သို့ရန်ပုံငွေခွဲဝေခြင်း) နှင့် သက်ဆိုင်ရာ မူဝါဒဦးတည်ချက်များအတိုင်း နိုင်ငံဒေသအပူပိုင်း သို့ ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များကို ခွဲဝေခြင်း (အလျားလိုက်ရန်ပုံငွေခွဲဝေခြင်း) တို့ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။

လက်ရှိအချိန်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများလက်အောက်သို့ရန်ပုံငွေခွဲဝေသည့်ပုံစံမှာ သက်ဆိုင်ရာဌာန၏ ဘတ်ဂျက် လိုငွေအပေါ်အခြေခံ၍ တွက်ချက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် အကြောင်းအရာတစ်ခုချင်းအလိုက် အခါအား လျော်စွာ ညှိနှိုင်းတောင်းခံခြင်းနည်းများ ဖြင့်ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းသည် လက်ရှိကျခံ သုံးစွဲနေသောအနေအထားအပေါ်မူတည်ရေးဆွဲခြင်းသာဖြစ်ပြီး၊ သတ်မှတ်ထားသော တာဝန်များကိုပြီးမြောက်ရန်အတွက် ဘတ်ဂျက်ပမာဏ မည်ရွှေ့မည်မျှလိုအပ်သည်ကိုအခြေခံတွက်ချက်ခြင်းမဟုတ်သော ကြောင့် ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှု မမျှတခြင်း များကိုဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထို့အပြင်ဘတ်ဂျက်လိုငွေအပေါ်အခြေခံ၍ တွက်ချက်ခွဲဝေခြင်းကြောင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး များနှင့် အခြားဒေသန္တရအစိုးရများအနေဖြင့် မိမိတို့၏အခွန်ဝင်ငွေတိုးတက်ရရှိရေးဆောင်ရွက်ရန် မက်လုံးမျိုး ရှိမနေတော့ ပါ။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဆင်းရဲမွဲတေမှုတိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးတို့အတွက်ရည်ရွယ်ပြီး အရင်းအမြစ်များသုံးစွဲခွင့်နှင့် အောက်ခြေမှအစပြုသော စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းလုပ်ပိုင်ခွင့်များရှိသော ကော်မတီများနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် အောက်ဖွံ့ဖြိုး ရေးရန်ပုံငွေများကို အများအပြား



မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

တည်ထောင်ထားရှိသည်။ ယင်းတို့သည် အချင်းချင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ ထပ်တူကျနေလေ့ရှိသည်။ ရန်ပုံငွေပုံစံအမျိုးမျိုးနှင့် တနေ့တခြား တိုးပွားလာနေသော ကော်မတီအမျိုးမျိုးတို့သည် ဒေသန္တရပါဝင်မှုကို ဦးတည်ကြသည်မှန်သော်လည်း ရည်မှန်းချက်များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များမှာ ဆင်တူယိုးမှား ထပ်တူကျနေလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးကို ပိုမိုခက်ခဲသွားစေပြီး အရင်းအမြစ်များကို ထိရောက်စွာဦးတည်ချက် မထားနိုင်မည့် အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ တပြိုင်တည်းမှာပင် ရှုပ်ထွေးပြီး အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေသော ရန်ပုံငွေချမှတ်သည့်လုပ်ငန်းစဉ် များကြောင့် နိုင်ငံတဝှမ်းအလျားလိုက်အရင်းအမြစ်ခွဲဝေခြင်း၏ စုစုပေါင်းအကျိုးရလဒ်ကို တွက်ချက်ရန်လည်းခက်ခဲသွား စေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အနေနှင့် ဘတ်ဂျက်ပေါင်းစည်းမှု ပိုမိုမြင့်မားရေးကို ရှေ့ရှုရန်လိုအပ်နေချိန်တွင် လက်တွေ့အခြေအနေ၌ ဘတ်ဂျက်များ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ကွဲပြားနေသည့်ပြဿနာကို ပိုမိုရင်ဆိုင်နေရသည်။

ယခုအစီရင်ခံစာသည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးအတွက် တစ်ဆင့်ချင်းဆောင်ရွက်သွားရမည့် ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးမဟာဗျူဟာကို လမ်းကြောင်းသုံးသွယ်ဖြင့်ဆောင်ရွက်ရန် အဆိုပြုထားပါသည်။ ထိုလမ်းကြောင်းသုံးခုမှာ လက်ရှိ ဗဟိုမှပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ရန်ပုံငွေခွဲဝေပေးနေသော လမ်းကြောင်းသုံးခုအပေါ် အခြေခံ၍ အဆိုပြုထား ခြင်းဖြစ်သည်။

ပထမလမ်းကြောင်းတွင် စနစ်တကျလေ့လာသုံးသပ်ချက်များအပေါ်အခြေခံပြီး ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာခွဲဝေ ဖြန့်ချိခြင်းမူဘောင်တစ်ခုနှင့် လုပ်ငန်းကဏ္ဍများတာဝန်ခွဲဝေခြင်းကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းများပါဝင်သည်။ ထို့နောက် အဓိကကျသော ဝန်ကြီးဌာနများအတွင်း အမျိုးသားအဆင့်အောက် ရန်ပုံငွေခွဲဝေရေးပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ကဏ္ဍအလိုက် ရန်ပုံငွေတွက်ချက်သော နည်းစနစ်များကိုမိတ်ဆက်တင်ပြထားသည်။ ထိုဖြစ်စဉ်နှင့်တပြိုင်နက်တည်းတွင် ဘတ်ဂျက်ပြင် ဆင်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် တင်ပြခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ ဌာနများအတွက် အမြင့်ဆုံး ဘတ်ဂျက်လျာထားချက် (Ceiling) နှင့် အမှန်တကယ်ခွဲဝေချထားပေးမှုကိန်းဂဏန်းများကို ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်တွင် ပေါ်လွင်နေစေရန်အတွက် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများအလိုက်လည်း ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးများရှိ ၎င်းတို့၏ဌာနခွဲများအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာလွှဲပြောင်းပေးထားသော လုပ်ငန်းများကို အကောင် အထည်ဖော်နိုင်ရန် အမြင့်ဆုံးဘတ်ဂျက် လျာထားချက်ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြခွင့်ပေးသင့်သည်။

ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်များခွဲဝေပေးခြင်းအပြင် မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် ဒုတိယနှင့် တတိယလမ်းကြောင်းများရှိ လုပ်ပိုင်ခွင့် ခွဲဝေပေးလိုသော လုပ်ငန်းရပ်များအတွက် အစိုးရ၏ဦးတည်ချက်အတိုင်းဖော်ဆောင်ပေးနိုင်မည့် ရန်ပုံငွေခွဲဝေမှုစနစ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာစေရန်ဆောင်ရွက် ရမည်ဖြစ်သည်။ လတ်တလောဦးတည်ဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်မှာ လက်ရှိပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ရန်ပုံငွေခွဲဝေပေးနေသောစနစ်မှနေ၍- ၁) အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်များအတွင်း ဒေါင်လိုက်ခွဲဝေမှုမျှတ ရေး၊ ၂) နိုင်ငံတဝှမ်း အလျားလိုက်ခွဲဝေမှုမျှတရေး၊ ၃) ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များ ထူထောင်လာနိုင်စေရန် မက်လုံး ဖော်ဆောင်ပေးရေးနှင့် ၄) ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းပြီး အရွယ်အစားသေးငယ်သောပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင် ရာနှင့် စီမံချက်/ကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ရေးဆိုင်ရာ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများပိမနေစေရန် စီမံပေးရေးတို့ပြည့်စုံသော စနစ်သစ်သို့ ကူးပြောင်းနိုင်ရန် ကြိုးစားရမည်ဖြစ်သည်။

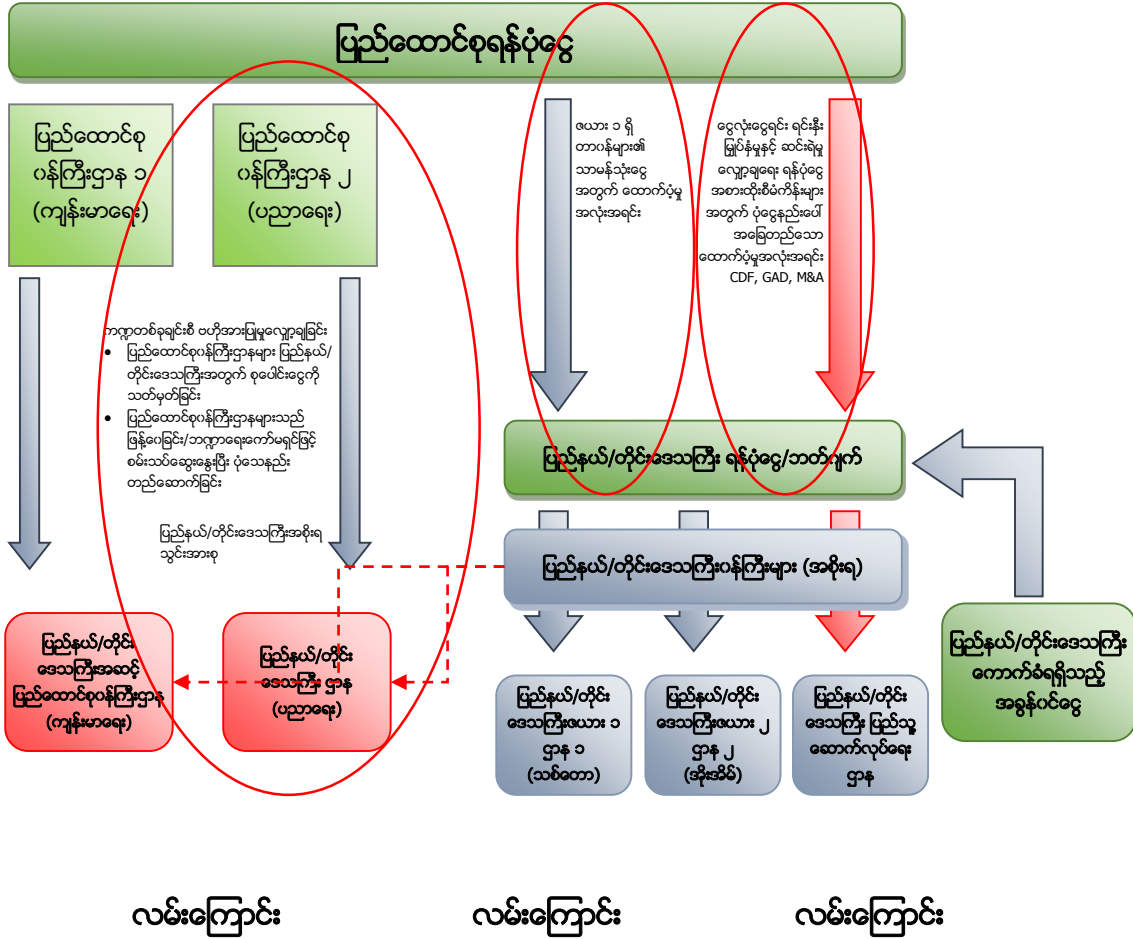
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးရေးစနစ်တစ်ခုတည်ထောင်ရာတွင် အကောင်းဆုံးစမှတ်မှာ လက်ရှိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအောက်ရှိ လုပ်ငန်းများနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုတိုက်ဖျက်ရေး ရန်ပုံငွေအမျိုးမျိုး၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏အခြေအနေအပေါ်လေ့လာသုံးသပ်ချက်များအရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအတွက် ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းမှုစနစ်တွင် အောက်ပါ အချက်များပါဝင်သင့်သည်ဟု ယာယီအား ဖြင့်အကြံပြုလိုပါသည်။

- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ပုံမှန်လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် တသမတ်တည်းပုံသေသတ်မှတ်ပေးထားသော ရန်ပုံငွေ၊ ဖြစ်နိုင်ပါက ဒေသအစိုးရ၏စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ပဋိပက္ခအနေအထားပေါ်မူတည်ပြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း နှင့် အစိုးရအခွန်အကောက်များရှာဖွေခြင်း စွမ်းရည်များတိုးတက်စေရန်ရည်ရွယ်သည့် ပေါင်းဖြည့်ရန်ပုံငွေ၊ သို့မဟုတ် စွမ်းဆောင်ရည်အခြေပြု ထပ်တိုးရန်ပုံငွေများ သတ်မှတ် ပေးနိုင်သည်။
- ဆင်းရဲမွဲတေမှုတိုက်ဖျက်ရေးရန်ပုံငွေထဲတွင် ပေါင်းစပ်ရန်အတွက် တသတ်မတ်တည်းငွေလုံးငွေရင်းရန်ပုံငွေနှင့် နိုင်ငံရေးအရ အကောင်အထည်ဖော်ရန်ဖြစ်နိုင်ပါက နယ်မြေဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေသတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ခံဝန်ဆောင်မှုအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် ပေါင်းစပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရေး လက်စွဲလမ်း ညွှန်ချက်များကိုပါ ထုတ်ပြန်ပေးထားရမည်။
- သဘာဝသယံဇာတဝင်ငွေများအပေါ်အခြေခံတွက်ချက်သော သယံဇာတနှင့်ဆက်စပ်သည့် အကျိုးအမြတ်ညီ မျှရေး၊ နစ်နာမှုလျော်ကြေး နှင့် အတိုးအညွှန် (Derivation) အဖြစ်ရည်ရွယ်သော အထွေထွေရန်ပုံငွေများကိုလည်း သတ်မှတ်ချထားပေးနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

သရုပ်ဖော်ပုံ- ၁။

။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလမ်းကြောင်းသုံးသွယ်



အဆိုပါလမ်းကြောင်းသုံးခုအချင်းချင်း ဆက်စပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ရေရှည်တွင်ပေါင်းစပ်ခြင်းသည် မူဝါဒရေးရာ လုပ်ငန်း စဉ်ကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လက်ရှိအချိန်၌ မြန်မာအစိုးရတွင် ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မူဝါဒရေးရာတာဝန်ခံအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရှိမနေပါ။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်များကို အချိန်တိုအတွင်း မြင်ရနိုင်ချေရှိ သော်လည်း၊ ဥပမာ- ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များနှင့် ဒေသန္တရဌာနများရှိ ဝန်ထမ်းအသစ်များ၊ ယင်းသည် ချက်ခြင်း အောင်မြင်မှု (Quick Win) ကိုဆောင်ကျဉ်းပေးနိုင်မည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မျိုးတော့မဟုတ်ပေ။ ယင်းတွင် ဦးတည်ရည်မှန်းချက်များသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် တာဝန်ပေးတည်းခိုက်ဆောင်ရွက်မှုများ၊ သက်ဆိုင်ပတ်သက်သူ အများအပြားနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရခြင်းများ၊ အကျယ်အပြန့်လွှမ်းခြုံသော မူဝါဒများကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများပါဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသား အဆင့်တွင် မူဝါဒဆိုင်ရာပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းနိုင်သော အရည်အချင်းများအပူတပြင်းလိုအပ်နေသည်။

**မူဝါဒပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးစနစ်သည် နိုင်ငံရေးဆုံးဖြတ်ချက်ချမှုဖြစ်စဉ်နှင့် နိုင်မာသော နည်းပညာဆိုင်ရာဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်း၊ မူဝါဒ ဖော်ထုတ်ခြင်းတို့အကြားတွင် ဟန်ချက်ညီအောင်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်လည်း လိုသည်။** ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ ချခြင်း ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု ကိစ္စရပ်များအားလုံးအကျိုးပင်သော နယ်ပယ်တစ်ခုဖြစ်သောကြောင့် ရန်ပုံငွေနှင့်သက်ဆိုင် သောအဖွဲ့အစည်းများအားလုံး၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု လိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေတွင် နိုင်ငံရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်မြင့်မားသော အမျိုးသားအဆင့်ကော်မရှင် သို့မဟုတ် အတွင်းရေးမှူးချုပ် ရုံးအဖွဲ့ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းမျိုးနှင့်သင့်လျော်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် နိုင်ငံရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းမှတစ်ဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

နယ်ပယ်များအထိဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်ကာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၊ သဘာဝသယံဇာတခွဲဝေရေးတို့ကဲ့သို့သော အခြေမထွက်သေးသည့် အဆင့်မြင့်နိုင်ငံရေးစိန်ခေါ်မှု များလည်း ရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာကော်မရှင်သည် မူဝါဒလမ်းညွှန်မှုများကို သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ အကျယ်အပြန့်ပူးပေါင်း ပါဝင်မှုဖြင့် ချမှတ်ပေးမည့် အဆင့်မြင့်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်ရမည့်အပြင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြဌာန်းသော ဥပဒေနှင့်အညီ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအာဏာခွဲဝေဖြန့်ချိရေး (Deconcentralisation)၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာခွဲဝေခြင်း (Devolution) တို့အတွက် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်ကို ရေးဆွဲရမည့် မူဝါဒရေးရာအခန်းကဏ္ဍလည်း ရှိရမည်ဖြစ် သည်။ ကော်မရှင်သည် အစိုးရအဆင့်နှင့် ဌာနများအကြား ညှိနှိုင်းအပေးအယူလုပ်သည့် ဖိုရမ်တစ်ခုဖြစ်မှတစ်ပါး နောက်ပိုင်းတွင် ပြည်ထောင်စုအတွင်းအရင်းအမြစ်ခွဲဝေရေးစနစ်တစ်ခုအတွက် မူဝါဒချမှတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ် လာမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်လာစေရန်အတွက် နည်းပညာရပ်ဆိုင်ရာအတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့တာဝန်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အများအပြားလုပ်ရမည် ဖြစ်သလို အစိုးရအဖွဲ့တွင်းနှင့် ပြင်ပတွင်ပါ အကျယ်အပြန့်တိုင်ပင်နှီးနှောမှုများလုပ်နိုင်ရန် ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များလည်း အပြည့်အဝရှိနေဖို့လိုသည်။

အခန်း (၁)

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း သီအိုရီနှင့်လက်တွေ့

အခြားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အပြိုင်မြန်မာနိုင်ငံတွင် သမိုင်းတလျှောက်အထူးခြားသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင် ဗဟိုကတိုက်ရိုက်ခန့်အပ်သော ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော လွှတ်တော်တို့ရှိကြသည်။<sup>1</sup> မကြာသေးမီက အစိုးရသည် မြို့နယ်၊ ကျေးရွာနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်များ တွင် သွယ်ဝိုက် သို့မဟုတ် တိုက်ရိုက်ကိုယ်စားပြုမှုရှိသော အဖွဲ့အစည်းအများအပြားကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းအဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အပြည့်အဝရရှိသော ဒေသန္တရအစိုးရများမဟုတ်သည့်အပြင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဌာနလက်အောက်ရှိ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနကဲ့သို့သော ဗဟိုချုပ်ကိုင်သည့်အဖွဲ့အစည်းများကို မှီခိုနေရသည်။<sup>2</sup> မြန်မာအစိုးရသည် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်အကြားတွင် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ရန်ပုံငွေသုံးစွဲရေးအခန်းကဏ္ဍများ အကြား ရောထွေးမှုများ ရှိနေသေးပြီး ပြည်ထောင်စုအဆင့်လုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအကြား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် အခက်အခဲများ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုထားသည်။<sup>3</sup> ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးများ၏အခန်းကဏ္ဍများမြှင့်တင်ရန်နှင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများအနေဖြင့်လည်း အချို့သော လုပ်ငန်းများကို သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရုံးခွဲများသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတော်သမ္မတက အမိန့်ကြော်ငြာစာအများအပြား ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။<sup>4</sup>

'လူထုဗဟိုပြုဖွံ့ဖြိုးရေး' ဟူသောလက်သုံးဆောင်ပုဒ်ကို ဗဟိုနှင့်ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရအရာရှိများက တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် သုံးစွဲလာကြပြီး အစိုးရ၏ Framework for Social and Economic Reform တွင် 'ဒေသဦးစားပေးနှင့်လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်ပြီး နိုင်ငံတော်၏မူဝါဒလမ်းညွှန်များ နှင့်လည်း ကိုက်ညီသော ဒေသရန်ပုံငွေကို ဒေသနေပြည်သူများပူးပေါင်းရေး ဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို အထူးဦးစားပေးလုပ်ငန်းများအဖြစ်သတ်မှတ် သည်' ဟုဖော်ပြထားသည်။<sup>5</sup> ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ ဇယား-၅ တွင်ပါဝင်သောပြဌာန်းချက်များနှင့်အညီ အခွန်ဝင်ငွေအရင်းအမြစ်များဖြစ်သော ခြေခွန်၊ ဝယ်ခွန်၊ အစိုးရ သို့ပေးသွင်းငွေအမျိုးမျိုးနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအသေးစားများမှ ရရှိသောဝင်ငွေစသည်တို့သည် ပြည်ထောင်စု အဆင့်အောက် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ စီမံမှုအောက်သို့ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။<sup>6</sup> ယင်းတို့အပြင် အစိုးရဘတ်ဂျက်များကို လည်း အသစ်ရေးဆွဲ ထားသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များအောက်သို့ အများအပြားလွှဲပြောင်းခွဲဝေပေးမှုများ ရှိသည်။ ၂၀၁၃-၁၄ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အကြားတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသို့ 'ထောက်ပံ့ငွေ' အဖြစ်သတ်မှတ်ထားသော ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေပမာဏမှာ ၃.၆% မှာ ၁၁.၈% အထိ သုံးဆခန့်မြင့်တက်ခဲ့သည်။<sup>7</sup>

သီအိုရီအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းသည် အစိုးရ၏ မူဝါဒဦးစားပေးမှုများနှင့် မြန်မာပြည်သူများ၏လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသော အရေးပါသည့် ကောင်းကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုများကိုဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်သည်။<sup>8</sup> ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထု၏ လိုလားချက်များ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ

<sup>1</sup> Hamish Nixon et al., မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်မှုစနစ်(အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၊ မြန်မာ့အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေးအဖွဲ့အစည်း-စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေးအဖွဲ့၊ ရန်ကုန်မြို့၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၂၀၁၃)  
<sup>2</sup> ကြည်ပြာချစ်စောနှင့် မက်သီယူး အားနီးလ်၊ မြန်မာနိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ၏ ကျောရိုးဖြစ်သည့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာတင်ပြချက် (အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၊ မြန်မာ့အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေးအဖွဲ့အစည်း-စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေးအဖွဲ့၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အောက်တိုဘာလ၊ ၂၀၁၄)  
<sup>3</sup> ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ "စီးပွားရေးနှင့် လူမှုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအခြေခံ မူဘောင်" ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၂၊ စာပိုဒ် ၁၀၅ တွင်ရှု  
<sup>4</sup> ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများ၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် ဒုဝန်ကြီးများအား သမ္မတဦးသိန်းစိန်မှပြောကြားသော မိန့်ခွန်း (၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၉-ရက်)  
<sup>5</sup> ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ " စီးပွားရေးနှင့် လူမှုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအခြေခံ မူဘောင်" ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၂၊ စာပိုဒ် ၁၀၆ တွင်ရှု သမ္မတဦးသိန်းစိန်၏ (၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၉-ရက်)နေ့တွင် ပြောကြားသော မိန့်ခွန်းတစ်နေရာမှ - ပြည်သူဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးမှု အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းများ  
<sup>6</sup> ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ အပိုဒ် ၅ (နောက်ဆက်တွဲ ၄ အဖြစ် ဖော်ပြထားသည်)  
<sup>7</sup> ပြည်ထောင်စုအစိုးရ နေ့စဉ်သတင်းစာတွင် ထုတ်ဝေဖော်ပြထားသော ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက် (ဘဏ္ဍာငွေ ရ/သုံးမှန်းခြေ စာရင်း) ဥပဒေများ  
<sup>8</sup> ဂျက်စပါစတက်ဖန်ဆန်၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့် ကဏ္ဍအလိုက်ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု မှုများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (DANIDA နိုဝင်ဘာလ - ၂၀၁၀) ၃။ ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ်များမှစ၍ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ် ဝါဒပြုခြင်း၏ သီအိုရီဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများနှင့်ပတ်သက်၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရေးသားထားသော စာပေရှိပါသည်။ အသုံးဝင်သော ယေဘုယျဖော်ပြချက်တစ်ခုမှာ ပေါလ်စမတ်(ခ်)၏ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဖက်ဒရယ်ဝါဒ၊ လတ်တလောအယူအဆ သဘောထား များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ချက်၊ (နယူးယောက်မြို့၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ သုတေသနအဖွဲ့၊ ၂၀၀၁)

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ထိရောက်ကောင်းမွန်မှုကို မြှင့်တင် ပေးနိုင်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။<sup>9</sup> တာဝန်ခံယူမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတို့ကိုမြှင့်တင်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကြောင့်ဖြစ်သော မလိုလားအပ်သည့် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများကို လျော့ချနိုင်မည်ဖြစ်သဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းသည် ပြည်သူ့ဝန် ဆောင်မှုများ၏ စွမ်းရည်ထက်မြက်မှုနှင့် အရည်အသွေးကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းကြောင့် နိုင်ငံနှင့်အပူပေးဒေသများတွင် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ပြည်သူများ၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့မည်ဆိုပါက ယင်းသည်နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ တရားဝင်မှုကိုပိုမိုအားကောင်းစေပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အချို့သော ပဋိပက္ခများ ကိုကူညီဖြေရှင်းပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ရှုထောင့်အားလုံးကိုထည့်သွင်းပြီး ရေရှည်ကိုကြည့်မည်ဆိုပါက ဘဏ္ဍာရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုပိုမိုလျော့ချထားသော နိုင်ငံများတွင် ဝင်ငွေမြင့်မားပြီး အခြားလူမှုကောင်းကျိုးများခံစားရသည်ကိုတွေ့ရသည်။ သို့သော် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်မူ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းသည် ထိုရလဒ်များကို အလွယ်တကူဖန်တီးပေးနိုင်ခြင်းမရှိသည်မှာ ဝိရောဒိတစ်ခုဖြစ်နေ သည်။<sup>10</sup> 'အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝပြီး အကျိုးရလဒ်ကောင်းသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက် ထောက်ပံ့ရေးအစီအစဉ်များရှိတတ်သည်မှန်သော်လည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အများအပြားမှာ မှန်းချက်နှင့်နှမ်းထွက်မ ကိုက် ဖြစ်ရလေ့ရှိသည်' ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် နားလည်ထားကြသည်။<sup>11</sup> ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းနှင့် အထူးသဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းသည် လက်တွေ့တွင် စွန့်စားရပြီး ခက်ခဲသောလုပ်ငန်းစဉ်များပင်ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ သိအိုရီနှင့် အရှိတရားအကြားကွာဟနေခြင်းအကြောင်းရင်းများကို ယခုအခါ ပိုမိုနားလည်လာပြီဖြစ်သည်။ အဓိကအားဖြင့် ဒေသအရှိတရားများကို ထည့်သွင်းမစဉ်းစားထားခြင်းနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးစီမံကိန်းများကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့၌ အရည်အသွေးမပြည့်ဝသောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု လက်ခံထားကြသည်။ ထိုအားနည်းချက် များ၏ အရင်းအမြစ်မှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း ဖြစ်စဉ်၏ နိုင်ငံရေးတွန်းအားစုများကို နားမလည်ခြင်းနှင့် ယင်းတို့ကို အသုံးမချနိုင်ခြင်း၊ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံသဟဇာတမဖြစ်ခြင်း၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး၏ နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာမျက်နှာစာများကို ထိရောက်ကောင်းမွန်စွာပေါင်းစည်းနိုင်မှုမရှိခြင်း (နောက်ဆက်တွဲ-၁)၊ လက်ရှိစနစ်၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို ကြီးကြီးမားမားထိခိုက်စေသော ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်အမှားများကျူးလွန်ခြင်းစသည်တို့ ဖြစ်သည်။<sup>12</sup> ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းတွင် နိုင်ငံရေးအရ တွန်းအားစုအများအပြားရှိနိုင်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း ကြောင့် အစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်လာနိုင်သည်ဟု ပြည်သူများကယူဆကြခြင်း၊ လူမျိုး၊ ယဉ်ကျေးမှုကွာခြားခြင်း ကြောင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့်အဆက်ပြတ် သလိုဖြစ်နေသော နိုင်ငံသားများကလည်း ယင်းတို့၏ မတူကွဲပြားမှုများကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြုခြင်းတစ်မျိုးအဖြစ် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး ကိုတောင်းဆိုခြင်း၊ နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ပျူရီကရက် များကလည်း ၎င်းတို့၏ရွေးကောက်ပွဲတရားဝင်မှုကို မြှင့်တင်နိုင်သော နည်းလမ်းတစ်ခု အဖြစ်ယူဆခြင်းနှင့် ကိုယ်ပိုင် ပြဌာန်းခွင့်တောင်းဆိုနေခြင်းများအတွက် လိုက်လျောပေးသောနည်းလမ်းအဖြစ်ယူဆခြင်းစသည်တို့ဖြစ်သည်။<sup>13</sup> အောင်မြင်သော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် အထက်ပါ နိုင်ငံရေးတွန်းအားစုများ၊ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေများနှင့် လက်ရှိစနစ်၏စွမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းတို့ကို ဟန်ချက်ညီမျှတအောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရမည်။

ထိုသို့သောမဟာဗျူဟာအောက်တွင် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး၏ အသီးအပွင့်များကို အကောင်အထည်ဖော်လာရေးတွင် အခြေခံကျသောအနေအထား၌ရှိပါသည်။ ဤနေရာတွင် ဘဏ္ဍာ ရေးအရဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းဆိုသည်မှာ အမျိုးသားအဆင့်အောက်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တာဝန်ပစ္စည်း ကိုဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်အတွက် လုံလောက်သောအရင်းအမြစ်များကို ထိထိရောက်ရောက်ထောက်ပံ့ပေးခြင်းဟု ဖွင့်ဆို ပါသည်။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဆောင်ရွက်ရန်ဆုံးဖြတ်ချက်သည် နိုင်ငံရေးဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သော်လည်း ယင်း ဆုံးဖြတ်ချက်၏ စီးပွားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးရလဒ်များကိုမူ စနစ်တကျဒီဇိုင်းဆွဲထားသော ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးမရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသည်အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်၊ ပုံစံအမျိုးမျိုး၊ အလွှာအမျိုးမျိုးတို့အကြားတွင် အသုံးစရိတ်များအတွက် တာဝန်ခံမှုနှင့်

<sup>9</sup> စီးပွားရေးပညာရှင်တွင် ဤကဲ့သို့သော လျင်မြန်လိုက်လျောစွာ တုံ့ပြန်သည့်ပုံစံကို "ထိရောက်ထက်မြက်မှုရှိသော ခွဲဝေနေရာချထားမှု" ဟု ခေါ်ပြီး ၎င်းကို 'အမျိုးမျိုးသော တောင်းဆိုမှု' သို့မဟုတ် မတူညီသော နေရာအသီးသီးတို့၏ လိုအပ်ချက်၊ လိုလားချက်များ ကြီးမားစွာကွဲပြား ခြားနားနေသောအခါတွင် အဓိကကျဆုံးသောအရာအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။

<sup>10</sup> Balázs Égert and Hansjörg Blöchliger, *Decentralisation and Economic Growth - Part 2: The Impact on Economic Activity, Productivity and Investment*, OECD Working Papers on Fiscal Federalism, (June 3, 2013): [http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/decentralisation-and-economic-growth-part-2-theimpact-on-economic-activity-productivity-and-investment\\_5k4559gp7pzw-en](http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/decentralisation-and-economic-growth-part-2-theimpact-on-economic-activity-productivity-and-investment_5k4559gp7pzw-en) [accessed 26 May, 2014] တွင်ရှုပါ။

<sup>11</sup> Kent Eaton, Kai Kaiser, and Paul J. Smoke, *The Political Economy of Decentralization Reforms* (Washington, D.C: World Bank, 2011), 7 တွင်ရှုပါ။

<sup>12</sup> ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းလုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်မှု ပြဿနာများအပေါ် ပိုမိုနားလည်နိုင်စေရန် နောက်ဆုံးသုံးသပ်ထားသော ဆန်းစစ် လေ့လာထားချက် ကို Local Development International, *The Role of Decentralisation/Devolution in Improving Development Outcomes at the Local Level: Review of the Literature and Selected Cases* (DFID/Local Development International, November 2013) တွင်ရှုပါ။

<sup>13</sup> Roy W.Bahl and Jorge Martinez-Vazquez, *Sequencing Fiscal Decentralization* (World Bank Publications, 2006),7.

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ယင်းတို့အတွက်ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့မှု တို့ကို အစိုးရယန္တရားအတွင်းအကောင်းဆုံးရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း မျက်မှောက်နိုင်ငံရေးပြဌာန်းချက်များနှင့် ဟန်ချက်ညီအောင်ဆောင်ရွက်မှသာအောင်မြင်သည်။<sup>14</sup>

အကယ်၍လူ့အဖွဲ့အစည်း၏နောက်ခံအကြောင်းအရာများနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၏ဒီဇိုင်းတို့က မတူကွဲပြားသောရလဒ်များကိုဖြစ်ပေါ်စေသည်ဆိုပါက နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေနှင့် အောင်မြင်နိုင်ချေများသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးမဟာဗျူဟာတစ်ခုကို မည်သို့ရေးဆွဲနိုင်မည်နည်း။

၁.၁ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ပြဌာန်းစာအုပ်ပုံစံချဉ်းကပ်ခြင်းနှင့် ယင်း၏ အားနည်းချက်များ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဖြစ်စဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် နည်းပညာဆိုင်ရာဆိုင်ရာအကြံဉာဏ်များသည် မဟာဗျူဟာချမှတ်ရေးတွင် အခြေခံထောက်ကူအချက်များနှင့် ဆောင်ရွက်ရမည့် အဆင့်များအပေါ် အခြေခံလေ့ရှိသည်။ ယင်းတို့သည် နှုန်းစံ တန်ဖိုးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းနိယာမများနှင့် အကောင်းဆုံးနိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုကြလေ့ရှိသည်။<sup>15</sup> အဓိကအကျဆုံး အခြေခံထောက်ကူအချက်များမှာ ဘဏ္ဍာရေးဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း၏ မဏ္ဍိုင်လေးရပ်ဟု ညွှန်းဆိုလေ့ရှိပြီး ၎င်းတို့တစ်ခုချင်းစီအတွက် အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားပြီးလည်း ရှိသည်။

၁။ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု၏ အခြေခံစည်းမျဉ်းများဖြစ်သော အောက်ခြေနှင့်နီးပါက အထိရောက်ဆုံးဖြစ်ခြင်း နိယာမ (Subsidiarity)၊ ပမာဏများပြားစွာဆောင်ရွက်ပါက ထိရောက်ခြင်းနိယာမ (Economies of scale)၊ ဘေးထွက်သက်ရောက်မှုများနိယာမ (Externalities) နှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ နိယာမ (Equity) များကို အခြေခံ ပြီး ဝန်ဆောင်မှုအသုံးစရိတ်များအတွက် တာဝန်ခံမှုကို ခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်း

၂။ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးရမည့် ဝန်ဆောင်မှုအမျိုးအစားပေါ်မူတည်ပြီး အခွန်ဝင်ငွေအရင်းအမြစ်များကို ခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်း။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဈေးကွက်ကိုအနှောင့်အယှက်အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန်နှင့် အမျိုးသား အဆင့်အောက်အဖွဲ့အစည်းများ ဘဏ္ဍာရေးအရ ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ် ကိုယ်ရပ်တည်နိုင်စေရန်တို့ကို အဓိက ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။

၃။ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်အတွင်း ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းခြင်းစနစ်ကို သက်ဆိုင်ရာအစိုးရလုပ်ငန်းတစ်ရပ်၏ အခွန်ကောက်ခံရရှိငွေနှင့် ကုန်ကျငွေကြားကွာဟချက်အပေါ် အခြေခံပြီး ရေးဆွဲသည်။ ထို့အပြင် ဒေသများ အကြားတရားမျှတစွာခွဲဝေရေးနှင့် အခြားမူဝါဒဦးတည်ချက်များနှင့် သဟဇာတဖြစ်ရေးတို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။

၄။ ရေရှည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုသဘောဆောင်စေရန်နှင့် ကြွေးမြီဝန်ပိခြင်းမျိုးမဖြစ်စေရန်အတွက် အမျိုးသားအဆင့် အောက် ငွေလုံးငွေရင်း ချေးငွေနှင့် ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းဆိုင်ရာတို့ကို ဖန်တီးဆောင်ရွက်သည်

နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံများအရ ခိုင်မာထိရောက်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းဖြစ်စဉ်တစ်ခုအတွက် အရေးပါသော အခြားအခြင်းအရာများလည်းရှိသေးသည်။ ယင်းတို့မှာ ထိရောက်သော ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ရှင်းလင်းပြတ်သားသော နိုင်ငံရေးအရတာဝန်ခံမှု စသည်တို့ဖြစ်သည်။<sup>16</sup> အထက်ဖော်ပြပါ အခြေခံထောက်ကူအချက်များအတွက် ပညာရပ်ဆိုင်ရာစံသတ်မှတ်ချက်များပြည့်ဝဖို့လိုအပ်ရာ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ရေးဆွဲ ရာတွင် စံထားအသုံးပြုနိုင်မည့် အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (ပုံ- ၂) လည်းရှိသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံတော် အနေဖြင့် ရှိသင့်ထိုက်သော အနိမ့်ဆုံးစွမ်းဆောင်ရည်မှတ်ကို ပြည့်မီပါက ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး၏ ပန်းတိုင်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန် သက်ဆိုင်သူများအားလုံးအကျယ်အပြန့်ပါဝင်သော ဆွေးနွေးမှုများကို ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် မူဝါဒရေးဆွဲဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်မည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ လိုအပ်သော ဥပဒေများပြဌာန်းခြင်း နှင့် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးခြင်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရသည်။

<sup>14</sup> Abdu Muwonge and Robert D. Ebel, "Intergovernmental Finances in a Decentralized World," in *Municipal Finances: A Handbook for Local Governments*, ed. Catherine Farvacque-Vitkovic and Mihaly Kopanyi (Washington, DC: World Bank, 2014), 2 တွင်ရှုပါ။  
<sup>15</sup> Eaton, Kaiser, and Smoke, *The Political Economy of Decentralization Reforms*, 7 တွင်ရှုပါ။  
<sup>16</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, *Sequencing Fiscal Decentralization*, 14; Steffensen, *Fiscal Decentralization and Sector Funding Principles and Practices*, 5 တွင် ရှုပါ။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

သရုပ်ဖော်ပုံ- ၂ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအဆင့်ဆင့်ဆောင်ရွက်ရမည့် စံနှုန်းအခြေပြုချဉ်းကပ်ပုံ<sup>17</sup>



အထက်ပါအဆင့်တစ်ခုချင်းစီသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအောင်မြင်မှုအတွက် အရေးပါသည်မှန်သော်လည်း တကယ့်လက်တွေ့တွင်မူ ပုံတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အတိအကျအကောင်အထည်ဖော်နိုင်သည်မှာ အလွန်ရှားပါးသည်။ ယင်း အခက်အခဲကိုလည်း ပုံ- ၂ ကိုအကြံပြုကြသူများက အသိအမှတ်ပြုထားကြသည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြထားသလို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်းစနစ်တကျဖြစ်ပွားလေ့မရှိပေ။ လက်တွေ့ ဘဝတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးအဆင့်များအတွက် အကောင်းဆုံးနည်းဆိုသည်မှာ မရှိချေ။<sup>18</sup>

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအတွက် တစ်နားတစ်နားဆွဲထားသော စီမံကိန်းများကျဆုံး သို့မဟုတ် နှောင့်နှေးနေသော ဥပမာများစွာရှိသည်။ ဥပမာ ၂၀၀၈ ခုနှစ်က အာဖဂန်နစ္စတန်တွင် စာမျက်နှာ ၄၀၀ ရှိသော ဒေသန္တရအစိုးရများဆိုင်ရာ ပေါ်လစီကြီးကို နိုင်ငံတကာ အထောက်အပံ့များစွာဖြင့် ငွေကြေးအကူအညီပေးပြီး လုံ့လကြီးစွာစိုက်ထုတ်၍ ရေးဆွဲခဲ့ကြဖူးသည်။ သို့သော်ယင်းပေါ်လစီကြီးကို တိတိပပ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိပေ။ နီပေါနိုင်ငံတွင်လည်း ၁၉၉၉ တွင်ပြဌာန်းခဲ့သော ဒေသန္တရကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေမှာ ၁၅နှစ် ကာလ တိုင်လာသည့်တိုင် စာရွက်ပေါ်မူပဒေ အဖြစ်သာရှိနေသေးသည်။ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးရည်ရွယ်ချက်မှာ အထမမြောက်ခဲ့ပဲ ဒေသန္တရအစိုးရဘတ်ဂျက်များမှာလည်း မဆိုစလောက်ပမာဏသာရှိနေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ပဋိပက္ခလွန်နိုင်ငံတော် တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ်ဆောင်ရွက်သော ၂၀၀၅ ခုနှစ်မဟာဗျူဟာ 'မိုဒယ်' မှာ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ဒေသန္တရအစိုးရများ ဆိုင်ရာဥပဒေ (Subnational Organic Law) အဖြစ်ထွက်ရှိပြီး ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင်မှ ၁၀ နှစ်စီမံကိန်းအဖြစ်အစပြုနိုင်ခဲ့သည်။<sup>19</sup>

ထို့ကြောင့် ပြဌာန်းစာအုပ်သီအိုရီအခြေခံသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်အမျိုးမျိုးနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများကြောင့် အခက်အခဲအတားအဆီးများကို ကြုံရလေ့ရှိသည်။ များသောအားဖြင့် အရှိတရားသည် သီအိုရီနှင့် ကွာခြား နေတတ်သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့်

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးကြွေးကြော်သံဖြင့် စတင် တာထွက်သောနိုင်ငံအများအပြားသည် များမကြာမီပင် ယင်း၏အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းများကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ၌ အခက်အခဲတင်တွေ့လေ့ရှိသည်။ မည်သည့် ပေါ်လစီများကို မည်သည့်အစီအစဉ်အတိုင်း

<sup>17</sup> Adapted from Bahl and Martinez-Vazquez, *Sequencing Fiscal Decentralization*, 2-5 တွင် ရှုပါ။  
<sup>18</sup> Ibid., 2 တွင် ရှုပါ။  
<sup>19</sup> On Cambodia's painstaking decentralization process see Pak Kimchoeun, *Fiscal Decentralization in Cambodia: A Review of Progress and Challenges*, CDRI Working Paper Series 50 (Phnom Penh: CDRI, 2011); Tariq H. Niazi, *Deconcentration and Decentralization Reforms in Cambodia* (Philippines: Asian Development Bank, 2011) တွင်ရှု

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဆောင်ရွက်မည်။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းစဉ်အပြည့်အစုံကို စတင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အချိန်မည်မျှလိုအပ်သည်၊ ကူးပြောင်းရေးမဟာဗျူဟာတွင် မည်သည့်တိုးတက်မှုသည်သည်တို့ နှင့်ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ခြင်းဖြစ်ရလေ့ရှိသည်။<sup>20</sup>

ရှင်းလင်းပြတ်သားသော မူဝါဒဦးတည်ချက်များကိုချမှတ်ရန်ခက်ခဲသည့်အပြင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးပေါ်လစီများသည် ဒီဇိုင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးအဆင့်များ၏ နိုင်ငံရေးအရနှင့် ဗျူရိုကရေစီ၏ ခုခံဆန့်ကျင်မှုများကို ကြုံရလေ့ ရှိသည်။ 'လက်တွေ့လောကတွင် အထက်ပါ အကောင်းဆုံးလုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်များမှ သွေဖယ်သွားစေသည့် အကန့်အသတ်များနိုင်ငံတိုင်းလိုလိုတွင်ရှိကြသည်။ ထိုသို့ အကောင်းဆုံးမှ လမ်းခွဲထွက်ခြင်းကသည်သာ များသောအားဖြင့် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများ၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးစီးပွားလည်းဖြစ်နေတတ်သည်။'<sup>21</sup> အောင်မြင်သော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတစ်ခုသည် အကောင်းဆုံးနှုန်းစံများနှင့် လက်တွေ့အရှိတရား၏ အကန့်အသတ်ကြားတွင် အကောင်းဆုံးကြားလမ်းကို ရှာဖွေနိုင်ရန်လိုအပ်သည်။

၁.၂ မဟာစီမံကိန်းများနှင့် 'မြေစမ်းခရမ်းပျိုး' လမ်းစဉ်

များမကြာသေးမီကာလများက ဖွံ့ဖြိုးရေးမူဝါဒသုသေသနလုပ်ငန်းများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအပါအဝင် ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအောင်မြင်မှုအတွက် လက်တွေ့ကြုံရနိုင်သော အခက်အခဲအတားအဆီးများအ ကြောင်းကို ပိုမိုအာရုံစိုက်လာကြသည်။<sup>22</sup> ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတစ်ခုအောင်မြင်ဖို့အတွက် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် တည်ဆဲ အင်စတီကျူးရှင်းများ၏အရှိတရားအပေါ် အခြေခံပြီး၊ ထိုမှတစ်ဆင့် သီးခြားပြဿနာများနှင့် ရေသောက်မြစ်ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းခြင်း၊ လုပ်ရင်းသင်၊ သင်ရင်းပြောင်းလဲ၊ ပြောင်းလဲရင်းရှေ့ဆက်ဟူသောလမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးခြင်း စသည်တို့ လိုအပ်သည်။ 'ရေရှည်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် ရှင်းလင်းတိကျသောဦးတည်ချက်ပန်းတိုင်ရှိသင့်သည်မှန်သော်လည်း ကနဦးခြေလှမ်းများကို နှိုင်းနှိုင်းဆဆနှင့် ကျိုးကြောင်းတကျလျှောက်လှမ်းသွားဖို့လိုအပ်သည်။'<sup>23</sup> အင်ဒိုနီးရှား၊ ပိုလန်နှင့် အက်စ်တိုးနီးယားမှ ဥပမာများအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးမူဝါဒချမှတ်သူများသည် အခြားသောပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး များကြောင့်ပေါ်ထွက်လာသော အခြေအနေကောင်းများကို ဖမ်းဆုပ်တတ်ရန်လိုအပ်ကြောင်းပေါ်လွင်လှသည်။

ဘဏ္ဍာရေးအရဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးကို အောင်မြင်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ဘာလုပ်သင့်သည်ကိုညွှန်ပြနိုင်သော အသိပညာများစွာ ရှိနေပြီးဖြစ်သည်။ လက်တွေ့တွင် ဘာလုပ်နိုင်သည်ကို လုပ်ငန်းစီမံချက်နှင့်တကွဖော်ထုတ်ရသည်မှာမူ များစွာရှုပ်ထွေးပြီးခက်ခဲလှသည်။ ယခုစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက်အထက်ပါလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပံ့ပိုးကူညီ ပေးနိုင်ရန်ရည်ရွယ်သည်။ စာတမ်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး လမ်းပြမြေပုံအဖြစ် အောက်ပါတို့ကို အခြေခံပြီး အကြံပြုထားပါသည်။ ၁) မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ နိုင်ငံရေး၊ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဆိုင်ရာအရှိတရားများကို အခြေခံပြီး အဓိကအကျဆုံးမူဝါဒပန်းတိုင်များကို ဖော်ဆောင် နိုင်စေရန်၊ ၂) နိုင်ငံတကာသင်ခန်းစာများနှင့် သီအိုရီများမှ သင်ခန်းစာများကို ထုတ်နှုတ်အကြံပြုရန်၊ ၃) ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာထောက်ပံ့ရေးနှင့် ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍများအတွက် ဘေးဖြစ်နိုင်ချေကိုကန့်သတ်ရန် လုံလောက်သော ဂရုစေ့စိုက်ထုတ်မှုနှင့် ပြောင်းလွယ်ပြင် လွယ်ဖြစ်မှုကိုအခြေခံပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တိုးတက်ရေးကဲ့သို့သော ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် အနာဂတ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး များဖြစ်ပေါ်တိုးတက်ရေးကိုလည်း အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်တို့ကို အခြေခံပြီး အကြံပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။

ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် ကျွန်ုပ်တို့လက်ရှိအမှန်တကယ်ရောက်ရှိနေသည့်နေရာမှ စတင်ရန်အရေးကြီးရာ နောက်လာမည့် အခန်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ နိုင်ငံရေးနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ နောက်ခံအခြေအနေများကို စတင်သုံးသပ်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် လက်ရှိ ဒေသန္တရအစိုးရများသို့ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးနေသော လမ်းကြောင်းများအကြောင်းကိုဆွေးနွေး သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ စာတမ်း၏ တတိယပိုင်း တွင် အထက်ပါလမ်းကြောင်းများအားလုံး၌ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများမည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ ဆောင်ရွက်ထားရှိသည်နှင့် ယင်းတို့ကို ပိုမိုအားကောင်းခိုင်မာလာအောင်နှင့် ရေရှည်အတွက် အခြေခံကောင်းများချမှတ်နိုင်မည့် မူဘောင်များကို ဆွေးနွေးသွားပါမည်။ နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင် ထိုသို့ရှုပ်ထွေးနက်နဲသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတစ်ခု၌ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး ဆောင်ရွက်သည့် အင်စတီကျူးရှင်းများပေါ်လစီများ၏ အရေးပါပုံကို ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်ပြီး သက်ဆိုင်သော အကြံပြု ချက်အချို့ကိုလည်း တင်ပြသွားပါမည်။

<sup>20</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, Sequencing Fiscal Decentralization, 1 တွင်ရှုပါ။

<sup>21</sup> Ibid., 5 တွင်ရှုပါ။

<sup>22</sup> See Leni Wild and Marta Foresti, Working with the Politics, 2013, <http://www.odi.org.uk/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/8587.pdf>; Matthew Andrews, *The Limits of Institutional Reform in Development - Changing Rules for Realistic Solutions* (Cambridge: Cambridge University Press, 2013). This approach has been given the somewhat inaccessible label: "Problem-Driven Iterative Adaptation," and echoes earlier work on incremental policy change: Charles E. Lindblom, "The Science of 'muddling through,'" *Public Administration Review* 19, no. 2 (Spring 1959): 79-88 တွင်ရှုပါ။

<sup>23</sup> Paul Smoke, "Strategic Fiscal Decentralization in Developing Countries: Learning from Recent Innovations," in *Local Dynamics in an Era of Globalization*, ed. Shahid Yusuf, Weiping Wu, and Simon Evenett (World Bank, 2000), 107 တွင်ရှုပါ။



### အခန်း (၂)

## မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးနှင့်ဆက်စပ်သည့် ဝန်းကျင်

ထိရောက်သော ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးမဟာဗျူဟာများသည် လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော နောက်ခံအခင်းအကျင်းများပေါ်တွင် အခြေခံ၍ တည်ဆောက်ထားကြခြင်းဖြစ်သည်။ အရေးကြီးသော နောက်ခံအကြောင်းများထဲတွင် ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံရေး တွန်းအားများ၊ အရေးပါသောအဖွဲ့အစည်းနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် အကျိုး စီးပွားများ၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလက်ရှိရောက်နေသော အခြေအနေ စသည်တို့ပါဝင်သည်။<sup>24</sup> အရေးပါသော အဖွဲ့အစည်း နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များဆိုရာတွင် နိုင်ငံရေးနှင့် ဗျူဟာရေးစီမံမှုများဖြစ်နိုင်သလို ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။<sup>25</sup> ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှာ ၎င်းတို့ကိုဦးတည်သည်မှန်သော်လည်း လက်ရှိဘဏ္ဍာရေး စီမံကိန်း ရေးဆွဲသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ရန်ပုံငွေ ခွဲဝေ၊ သုံးစွဲသော အင်စတီကျူးရှင်းများဖြင့်သာစသင့်သည်။

### ၂.၁ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် နိုင်ငံရေးနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းနောက်ခံများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးကိုတရားဝင်စတင်သည်မှာ ၂၀၀၈ ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို စတင်ကျင့်သုံးကတည်းကဖြစ်သည်။ ထိုဖွဲ့စည်းပုံသည် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီကို ဖျက်သိမ်းပြီး 'ခေတ်မီ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ' ဆိုသို့ကူးပြောင်းရန် ထိုစဉ်ကအစိုးရက အသေအချာပြင်ဆင်ရေးဆွဲခဲ့သော 'လမ်းပြမြေပုံ ခုနစ်ဆင့်' တွင် ပါဝင်သည်။ သေချာစွာကြိုတင်စီစဉ် ထားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု အဖြစ် ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးသည် အခြေခံဥပဒေပါ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်မှု အခန်း၏ ပြဌာန်းချက်များ၏ ကန့်သတ်မှုကို ခံရမည်ဖြစ်သည်။ အတိအကျဆိုရလျှင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဖြစ်စဉ်ကနဦးအဆင့်များတွင် အရေးပါသော အကန့်အသတ်များကို ဖန်တီးပြီးသားဖြစ်နေသည်။

ပထမအချက်အနေနှင့် အခြေခံဥပဒေသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများတွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းရွေးကောက်ခံနိုင်ငံရေး ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအပိုင်အပေး ဝန်ကြီးချုပ်တို့ကိုပေါင်းစပ်ထားသော ဖက်စပ်စနစ်တစ်ခုဖြစ်နေသည်။<sup>26</sup> ထိုသို့သောစနစ်မျိုးသည် ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးဆောင်ရွက်သောနိုင်ငံအများအပြားတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသော စနစ်များပင်ဖြစ်သည်။

မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများသို့ အဆင့်ဆင့်ခေါ်လိုက်တိုက်ရိုက် တာဝန်ခံခြင်းကို ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများနှင့် အသွင်ကူး ပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် အကန့်အသတ်များလုပ်ထားလေ့ရှိသည်။ အဓိကအားဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေး အဖွဲ့အစည်းများကို ပြည်သူကအပြည့်အဝ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်းမပြုနိုင်အောင် ကန့်သတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အတွေ့ရများသောပုံစံမှာ ဥပဒေပြုရေးအဖွဲ့ကို တိုက်ရိုက် ရွေးကောက် တင်မြှောက်နိုင်သော်လည်း အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ကိုမူဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအပိုင်အပေးပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။<sup>27</sup>

ထိုသို့ပေါင်းစပ်ထားသည့်ပုံစံတွင် ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအပိုင်အပေး အဖွဲ့က ဒီမိုကရေစီစနစ်သစ်၏ ဒေသန္တရ အစိုးရလုပ်ငန်းစဉ်များကို ကြည့်ကြပ် ထိန်းချုပ်ခြင်းပြုလေ့ရှိသည်။ အထူးသဖြင့်ရှေ့နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားကဲ့သို့ ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး စီမံသော ဒေသန္တရအစိုးရပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ တွင် တွေ့ရလေ့ရှိသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ အခြေခံဥပဒေက ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ဒေသများ၊ နေပြည်တော်ကောင်စီစသည်တို့၏ အရေးပါသောအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအခွင့်အာဏာများကို စစ်တပ်၏တိုက်ရိုက်ထိန်းချုပ်မှုအောက်၌ရှိနေသော ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနကိုပေးအပ် ထားခြင်းဖြစ်သည်။<sup>28</sup> နောက်ဆုံးအနေနှင့် အခြေခံဥပဒေ သည် ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအဖွဲ့အစည်းများအကြားအာဏာခွဲဝေရာတွင် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့်

<sup>24</sup> Eaton, Kaiser, and Smoke, *The Political Economy of Decentralization Reforms*, 8 တွင်ရှု  
<sup>25</sup> There is evidence that development partner practices pose particular risks to decentralization in more aid dependent countries: Local Development International, *The Role of Decentralisation/Devolution in Improving Development Outcomes at the Local Level: Review of the Literature and Selected Cases*, 40-44 တွင်ရှု  
<sup>26</sup> ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ၊ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈)၊ ပုဒ်မ ၂၆၁၊ as in the national parliament, 25 percent of state and region representatives are directly appointed by the Commander-in-Chief of the armed services တွင်ရှု  
<sup>27</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, *Sequencing Fiscal Decentralization*, 16. On comparison between Cambodia and Myanmar, see Lee Jones, "The Political Economy of Myanmar's Transition," *Journal of Contemporary Asia* 44, no. 1 (January 2, 2014): 20-24 တွင်ရှု  
<sup>28</sup> ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) ပုဒ်မ ၂၆၀၊ ၂၆၁၊ ၂၈၃၊ ၂၈၇။ ကြည့်ပြာချစ်စောနှင့် မက်ကီယူး အားနီးလ် တို့၏ မြန်မာနိုင်ငံ အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ၏ ကျောရိုးဖြစ်သည့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာတင်ပြချက်တွင်လည်း ရှု

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

အဓိကစီးပွားရေးကဏ္ဍများအပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအရအရေးပါသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များအားလုံးကို ပြည်ထောင်စုအဆင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပြီး ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက် အဖြစ်စီမံဆောင်ရွက်စေသည် (နောက်ဆက်တွဲ- ၃)။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကြောင့်ဖြစ်သော အကန့်အသတ်များအပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို နိုင်ငံဝန်ထမ်းများ အဖွဲ့အစည်းမှတစ်ဆင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းကလည်း နောက်ထပ်အကန့်အသတ်တစ်မျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများသည် 'ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အလွန်များခြင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်နည်းပါးခြင်း၊ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးအဖြေရှာသည့်ဖြစ်စဉ်မရှိသလောက်ရှားခြင်း' စသောဝိသေသများဖြင့် ကာလရှည်ကြာရှိနေခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းများပင်ဖြစ်သည်။<sup>29</sup> ၂၀၁၁ ခုနှစ် အရပ်သားအစိုးရအာဏာလွှဲပြောင်းမယူခင်အထိ ဗဟိုအစိုးရအဆင့်အောက်ရှိ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများအားလုံးကို သက်ဆိုင်ရာစစ်ဒေသအမိန့်ပေးစနစ် အောက်တွင်ထည့်သွင်းထားခဲ့သည်။ ထိုသို့သော ဗျူရိုကရေစီအစဉ်အလာယဉ်ကျေးမှုများအပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး ယဉ်ကျေးမှုမှာလည်း အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံအချို့ကဲ့သို့ပင် နိုင်ငံရေးနှင့် ဗျူရိုကရက်အခွင့်ထူးခံများကို နှာခံခြင်း၊ ဆရာတပည့် ဆက်ဆံရေးထားရှိခြင်း၊ တာဝန်ခံယူမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံနည်းပါးခြင်း၊ နယ်မြေအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ အရာရှိများမှ တစ်ဆင့် ဒေါင်လိုက်နယ်မြေစီမံခန့်ခွဲသည့်ပုံစံကျင့်သုံးခြင်းစသော ဝိသေသလက္ခဏာများရှိသည်။<sup>30</sup> ထိုသို့ သော အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာယဉ်ကျေးမှုကြောင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများဆောင်ရွက်သောအခါတွင်လည်း အထက်မှအောက်သို့ အမိန့် ပေးသွားသော ပုံစံဖြင့်သာဆောင်ရွက်ပြီး အောက်ခြေဒေသအဆင့်မှ ထဲထဲဝင်ဝင်ဦးဆောင်ပါဝင်သောဖြစ်စဉ်မျိုးမဟုတ်သဖြင့် အထက်မှမူဝါဒတစ်ခု ပြောင်းလဲ လိုက်သောအခါ အောက်ခြေသို့မရောက်မီအဆင့်များတွင်တန့်သွားပြီး တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများလည်းမရှိသောအခြေအနေသို့သာ ဆိုက်ရောက် သည်။<sup>31</sup>

ထိုသို့ အကန့်အသတ်အချုပ်အချယ်များဖြင့် အစပြုခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၁ ခုနှစ် သမ္မတဦးသိန်းစိန်အစိုးရအာဏာရလာသည့် အချိန်မှစပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဖြစ်စဉ်သည် အရှိန်အဟုန်မြန်လာခဲ့ကာ အခြားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ အတွက် အခွင့်အလမ်းများကိုလည်း ဖန်တီးပေးလာနိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ လက်ရှိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးသည် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများအရည်အသွေးအလျင်အမြန်မြှင့်တင်ရေး နှင့် 'ရေတိုအတွင်းမြင်သာသော အောင်မြင်မှုများ' အပေါ် အခြေခံသည့်ဖြစ်စဉ်ဖြစ်သည်။ ယင်းတွင် တပြည်လုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်ကို ရှေ့သို့တိုးတက်ဆောင်ရွက်ရေးစသည်တို့ပါဝင်ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်ခင်အစိုးရ၏ တရားဝင်မှုကို ပိုမိုမြှင့်တင်ရန်ရည်ရွယ်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များလည်းဖြစ်သည်။<sup>32</sup> ထို့ကြောင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစတင်ခဲ့သော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၏ အဓိကပန်းတိုင်မှာ ဖွံ့ဖြိုးရေးဖြစ်သည်။ အစိုးရသည် 'လူထုဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးရေး' ဟူသော ကြွေးကြော်သံအောက်တွင် ခရိုင်၊ မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်များ၌ အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ရွေးကောက်ခံကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ထိုကော်မတီအဖွဲ့အစည်းအများစုမှာ တိုက်ရိုက်တာဝန် ပေးခန့်ထားသည်ကများပြီး အားလုံးရွေးကောက်ခံများ မဟုတ်ကြပေ။ အစိုးရသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အစိုးရ ဌာနဝန်ထမ်းများကိုလည်း ပြည်ထောင်စုအဆင့်လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက် ရာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများနှင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ဒေသန္တရလုပ်ငန်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များ အတွက် ရန်ပုံငွေကို လည်း တိုးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။ ထိုကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများသည် အကန့်အသတ်ရှိသည်မှန်သော်လည်း ယင်းတို့သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ နိုင်ငံရေးအရ ကြီးမားသောအခန်းကဏ္ဍနှင့် ယင်းအခန်းကဏ္ဍကိုထောက်ပံ့ရန် ခိုင်မာသော အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေများရှိမနေသော ဟန်ချက်မညီမှုကို စတင်ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း ပေးခြင်းဖြစ်သည်။<sup>33</sup>

မည်သို့ပင်ဆိုစေ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဖြစ်စဉ်၏ ရေရှည်နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်မှာ ဝေဝါးလျက်ရှိဆဲပင်ဖြစ်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး ဖြစ်စဉ်ကို သက်ရောက်စေနိုင်မည့် မူဝါဒရေးရာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ်အများစုမှာ ကနဦး အဆင့်၌ပင်ရှိနေသေးသည်။ ရွေးကောက်ပွဲနီးကပ်လာ သည်နှင့်အမျှ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်များအတွင်းတွင်ရော လွှတ်တော် ပြင်ပရှိနိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်းများအကြားတွင်ပါ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် တက်တက် ကြွကြွ ဆွေးနွေးနေကြသည်ကိုတွေ့ရသည်။<sup>34</sup> လွှတ်တော်ကော်မတီများဖြင့်ဆောင်ရွက်သော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြန်လည်သုံးသပ်ရေးတွင် အခြေခံဥပဒေပါ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအခန်းကို ပြင်ဆင်ရန် အလေးထားနေကြ

<sup>29</sup> Alex M. Mutebi, "Myanmar's Civil Bureaucracy and the Need for Reform," in *Myanmar: Beyond Politics to Societal Imperatives* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2005) တွင်ရှု  
<sup>30</sup> Tariq H. Niazi, *Deconcentration and Decentralization Reforms in Cambodia* (Philippines: Asian Development Bank, 2011), ix တွင်ရှု  
<sup>31</sup> Nixon et al., မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်၊ စာပိုဒ် ၃၅ တွင်ရှု  
<sup>32</sup> Jones, "The Political Economy of Myanmar's Transition," 12 တွင်ရှု  
<sup>33</sup> တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ အစောဆုံးအဆင့် နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချမှုကြားမှ ထိန်းကျောင်းမှု၊ Nixon et al., မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်၊ စာမျက်နှာ ၆၉-၇၂၊ နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းကို နောက်ဆက်တွဲ ၁ တွင် ရှု  
<sup>34</sup> See for example, Nyein Nyein, "USDP Leader Urges Committee to Review Key Constitutional Reforms", *The Irrawaddy* (18 February 2014) တွင်ရှု

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ကြောင်းတွေ့မြင်ရသော်လည်း ယခုအချိန်အထိ အပြောင်းအလဲတစ်စုံတရာဆောင်ရွက်မည်ဟု တိတိပပ ကတိပေးထား ခြင်းမရှိပေ။ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးဆိုင်ရာ လွှတ်တော်ပူးပေါင်းကော်မတီ၏အစီရင်ခံစာတွင် အခန်း-၂ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့ စည်းတည်ဆောက်ပုံအခန်းနှင့်သက်ဆိုင်သော အကြံပြုချက် ၁၆၂ ချက်အနက် တစ်ချက်မှလွဲ၍အားလုံးမှာ ထိုအခန်းကို ပြင်ဆင်ရေး သို့မဟုတ် အသစ်ပြန်လည်ရေးဆွဲရေးအတွက် အကြံပြုထား ကြသည်များဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ အာဏာအပ်နှင်းသော အခြေခံဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲ ဇယား- ၁၊ ၂ နှင့် ၅ တို့နှင့်ပတ်သက်၍ အကြံပြုချက် ၂၄၅ ချက်စလုံးမှာ အပြောင်းအလဲလုပ်သင့်ကြောင်း အကြံပြုထားကြခြင်းဖြစ်သည် (နောက်ဆက်တွဲ- ၃)။<sup>35</sup>

အကယ်၍ လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်သည် နိုင်ငံရေးအရတွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည့်အဆင့်သို့ရောက်ရှိခဲ့ပါကလည်း တိုင်းရင်း သားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းအများစု ကိုင်စွဲမည့်မူဝါဒမှ လက်ရှိ ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်/ဒေသန္တရဆက်ဆံရေးကို ဖက်ဒရယ် ပိုဆန်သောပုံစံသို့ပြောင်းလဲရေးပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်မှာ လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည်ထက်စာလျင် အသစ်ပြန်လည်ရေးဆွဲသည်က ပိုမို ဖြစ်နိုင်ချေရှိမည်။<sup>36</sup> ယခုစာတမ်း၏ အကြံပေးချက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး အလေးအနက်ပြောကြားလိုသည့်အချက်တစ်ခုရှိပါသည်။ နယ်မြေအုပ်ချုပ်ခွင့် နှင့်ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားမှုဖြစ် နေသောနေရာအများအပြားရှိသော၊ အစိုးရနှင့် ပူးတွဲအုပ်ချုပ်ရေး၊ အစိုးရမဟုတ်သောအုပ်ချုပ်ရေးစသည့် အုပ်ချုပ်ရေးပုံစံ အမျိုးမျိုးရှိနေသောမြန်မာနိုင်ငံသို့အခြေအနေတွင် ဗဟိုအစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် နိုင်ငံရေးအရ သက်ရောက်မှုရှိမည်မှာ အသေအချာပင် ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်သော အသေးစိတ်အခြေအနေများကိုယခုစာတမ်းနှင့်မရှေးမနှောင်းထုတ်ဝေသည့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းအငြင်းပွားရာဒေသများရှိ တိုင်းရင်းသားပဋိပက္ခနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ အမည်ရှိ လေ့လာမှုစာ တမ်းတွင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။<sup>37</sup>

နောက်ဆုံးအချက်အနေဖြင့် တင်ပြလိုသည်မှာ လက်ရှိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် ဗဟိုအစိုးရ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းများအကြားတွင် သဘာဝသယံဇာတများမှရရှိသော ဝင်ငွေများကို ခွဲဝေရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ ရေရှည်တည်တံ့မှုနှင့် တရားမျှတမှုအခြေခံများကို ပိုမိုတောင်းဆိုလာကြပြီး ယင်းသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောအကြောင်းအရာဖြစ်သည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးနှင့် ထိထဲဝင်ဝင် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။ ထိုအကြောင်းအရာကို MDRI-CESD နှင့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်း တို့ပူးတွဲပြုစုသော Natural Resources and Subnational Governments in Myanmar စာတမ်းတွင် အသေးစိတ်လေ့လာနိုင်သည်။<sup>38</sup>

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် အလွန်သိမ်မွေ့သောဟန်ချက်တစ်ခုပေါ်တွင် ရောက်ရှိနေသောကာလဖြစ်သည်။ 'ပြဌာန်းစာအုပ်' ပုံစံသီအိုရီများက ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများမတိုင်ခင် တမျိုးသားလုံးကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နိုင်ငံရေး သဘော တူညီချက်ရယူထားသင့်သည်ဆိုထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်ရှိအခြေအနေတွင် ဗဟိုနှင့်ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်နှစ်မျိုးစလုံး၌ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးပုံစံအချို့ကိုလိုလားသော နိုင်ငံရေး တွန်းအားစုများရှိနေကြပြီဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အခြေခံဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး ကွဲပြားမှုများဆက်လက် ပေါ်ထွက်နေခြင်းကို ထောက်၍ တစ်မျိုးသားလုံးနိုင်ငံရေးသဘောတူညီချက်မှာ ယခုမှစတင်ဖွံ့ဖြိုးဆဲအခြေအနေတွင်သာရှိသည်ဟု ဆိုနိုင် သည်။ အကျဉ်းချုပ်ဆိုရသော် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးနှင့်ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟို-ပြည်နယ်/ဒေသန္တရဆက်ဆံရေးနှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း 'နိုင်ငံရေးသဘောတူညီချက်' မရရှိသေးဟုဆိုရ မည်။<sup>39</sup> ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး၏ အန္တိမပန်းတိုင်နှင့် အကျယ်အဝန်း၊ အနက်အရှိုင်းကို သိမြင်နားလည်ရန်ခက်ခဲနေခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ရေရှည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး ဖြစ်စဉ်အတွက် အခြေခံများကို ညှိနှိုင်း၊ ချမှတ်နေသည်နှင့်တပြိုင်နက်ထဲတွင် လတ်တလောရလဒ်အချို့ကိုလည်း အောင်မြင်အောင်ဖော်ဆောင်နိုင် မည့် အခွင့်အရေးရှိနေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လက်ရှိလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသော အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် ဆောင်ရွက်ဆဲ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ အပေါ်အခြေခံထားပြီးဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားရန်ဖြစ်သည်။ တပြိုင်နက်ထဲတွင် တစ်ခုထက်မက ရှိနိုင်သော အနာဂတ်အလားအလာ အမျိုးမျိုးကိုလည်း လမ်းပိတ်မသွားစေရန် ဂရုပြုရမည်ဖြစ်သည်။

<sup>35</sup> By far the largest number of requests (5865 separate submissions) for changes to the constitution relate to Chapter 12, which sets out the provisions for constitutional amendments: Pyidaungsu Hluttaw, *Report of Constitutional Review Joint Committee's Findings and Assessment* (Nay Pyi Taw: 31 January 2014) တွင်ရှု

<sup>36</sup> Burma News International, *Deciphering Myanmar's Peace Process* (Chiang Mai: BNI, March 2014), 32-33 တွင်ရှု

<sup>37</sup> Kim Joliffe, *Ethnic Conflict and Social Services in Myanmar's Contested Regions* (Yangon: The Asia Foundation/Myanmar Development Resource Institute-Centre for Economic and Social Development, June 2014) တွင်ရှု

<sup>38</sup> Thet Aung Lynn and Mari Oye, *Natural Resources and Sub-national Governments in Myanmar* (Yangon: The Asia Foundation/Myanmar Development Resource Institute-Centre for Economic and Social Development/International Growth Centre, June 2014) တွင်ရှု

<sup>39</sup> For an overview of the concept of "political settlement", see Thomas Parks and William Cole, *Political Settlements: Implications for Development Policy and Practice*, Occasional Paper (The Asia Foundation, July 2010) တွင်ရှု

၂.၂ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိကျင့်သုံးနေသော ဒေသန္တရအစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဖွဲ့စည်းပုံ

အထက်ဖော်ပြပါနိုင်ငံရေးနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာနောက်ခံအခြေအနေများကြောင့် လက်ရှိအချိန်အထိ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ အထက်မှတိုက်ရိုက်ဦးဆောင်ပြီး ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အသုံးစရိတ်များအပေါ်ဗဟိုပြုထားသည်။ အကန့်အသတ်ဖြင့်ရှိနေသော အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏စွမ်းဆောင်ရည်က ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ်ကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ နှောင့်နှေးစေသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင်ရှိနေသော ရောထွေးနိုင်ငံရေးစနစ် (တိုက်ရိုက်ကိုယ်စားပြုနှင့် ဗဟိုမှခန့်အပ်ထားမှုအရော) ကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားထားပြီး အခြေခံဥပဒေ ဇယား- ၂ နှင့် ဇယား- ၅ အောက်ရှိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချက်အားဖြင့်များစွာကြီးမားအရေးပါသော ပြည်ထောင်စုလုပ်ပိုင်ခွင့်များအကြား ခွဲဝေထားခြင်းလည်းဖြစ်သည် (နောက်ဆက်တွဲ- ၃)။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဖြစ်စဉ်သည် အလျားလိုက် (ဒေသအခြေပြု) နှင့် ဒေါင်လိုက် (ကဏ္ဍအခြေပြု) ပုံစံနှစ်မျိုးစလုံးဖြင့် ဖြစ်ပွားနေသည်။ အလျားလိုက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဆိုသည်မှာ ဒေသန္တရအစိုးရတစ်ဖွဲ့လုံးသို့ တာဝန်ခွဲဝေပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရအာဏာဖြန့်ဝေခြင်း (Devolution) ဖြစ်စဉ်တွင်မူ ဒေသန္တရအစိုးရများသည် အဆိုပါလုပ်ငန်းရပ်များအတွက်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး ဒေသခံပြည်သူများအပေါ် တိုက်ရိုက် တာဝန်ခံမှုကိုရွေးကောက်ပွဲပုံစံဖြင့်ဆောင်ရွက်သည်။<sup>40</sup> ဒေါင်လိုက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းဆိုသည်မှာမူ ဗဟိုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု (ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန) မှ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အောက်ခြေအဆင့်ဆင့်သို့ လွှဲပြောင်းတာဝန်ပေးအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ တာဝန်ခံမှု မှာမူ ဗဟိုအဆင့်အာဏာပိုင်များဆီသို့ ဦးတည်သည် (ဇယားကွက်- ၁)။ ယင်းကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အဆင့်ဆင့်လွှဲပြောင်းပေးခြင်း (Deconcentration) ဟုလည်းခေါ်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း၏ တတိယပုံစံမှာ ကိုယ်စားလှယ်အပ်တာဝန်ပေးခြင်း (Delegation) ဖြစ်ပြီး ယခုဆွေးနွေးမှုတွင် ထိုပုံစံကိုဦးစားပေးထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိပါ။

ဇယားကွက်- ၁ လုပ်ပိုင်ခွင့်အဆင့်ဆင့်လွှဲပြောင်းပေးခြင်း (Deconcentration) နှင့် ဒေသန္တရအာဏာဖြန့်ဝေခြင်း (Devolution)

<p>လုပ်ပိုင်ခွင့်အဆင့်ဆင့်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဆိုသည်မှာ ဗဟိုအစိုးရအောက်ရှိ အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်ဆီသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေး၊ စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အဆင့်ဆင့်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်း ဖြစ်စဉ်ကို ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုအတွင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဗဟိုအစိုးရတစ်ရပ်လက်အောက်ရှိ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းအဆင့် ဆင့်တွင်လည်းကောင်းတွေ့နိုင်သည်။ တာဝန်ခံမှုမှာ (ပြည်သူလူထုဆီသို့တိုက်ရိုက်မသွားပဲ) အထက်အာဏာပိုင်အဆင့်ဆင့်ဆီသို့ ဦးတည်သွားသောကြောင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း၏ အားပျော့သောပုံစံတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားကြ သည်။</p> <p>ဒေသန္တရအာဏာဖြန့်ဝေခြင်းဆိုသည်မှာမူ ဗဟိုအစိုးရ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို သီးခြားလွတ်လပ်စွာတည်ရှိနေသော ဒေသန္တရအစိုးရများသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရအစိုးရများသည် (ဗဟိုအစိုးရ၏တိုက်ရိုက်လက်အောက်ခံ များမဟုတ်ပဲ) သီးခြားကော်ပိုရိတ်ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဝိသေသများ၊ ဘတ်ဂျက်၊ ဥပဒေအရတရားဝင်မှုနှင့် အခြေခံလုပ်ပိုင်ခွင့် များရှိကြသည်။ ဒေသန္တရအာဏာဖြန့်ဝေခြင်းအတွက် အမျိုးသားအဆင့် ပေါ်လစီမူဘောင်တစ်ရပ်လိုအပ်သည်။ သို့ရာတွင် (ဒီမိုကရက်တစ်) တာဝန်ခံမှုမှာ အောက်ခြေပြည်သူလူထုသို့တိုက်ရိုက်ဦးတည်ပြီး လုပ်ငန်းကဏ္ဍနယ်ပယ်စုံ အကျုံးဝင် လေ့ရှိသည်။</p>
---

ဒေသန္တရအာဏာဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အဆင့်ဆင့်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းတို့အကြားတွင် အရေးပါသောကွဲပြားခြားနားမှု များစွာရှိသည်။ ဒေသန္တရ အာဏာဖြန့်ဝေခြင်းတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအကျယ်အပြန့်ရှိသည့်အပြင် ရွေးကောက်ခံများလည်း ဖြစ်သောကြောင့် ပြည်သူလူထုသို့တာဝန်ခံမှုပိုမိုမြင့်မားသည်။ ဒေသန္တရအစိုးရများအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအသီးသီးသို့ ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များမည်သို့ခွဲဝေမည် ကိုလည်း ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိလေ့ရှိသည်။ ထို အကြောင်းများကြောင့် ဒေသန္တရအာဏာဖြန့်ဝေခြင်းသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အဆင့်ဆင့်လွှဲပြောင်းပေးခြင်း နှင့် ယှဉ်လျှင် နိုင်ငံရေး အရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းသဘောပိုဆောင်သည်။

လက်တွေ့တွင် နိုင်ငံတိုင်းလိုလို၌ အထက်ဖော်ပြပါပုံစံအမျိုးမျိုးကို ရောနှောပေါင်းစပ်ကျင့်သုံးလေ့ရှိသည်။

ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းဆိုသောဝေါဟာရတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အစိုးရတွင်းဘဏ္ဍာရေး စနစ်၏ သီးခြားမူကွဲအစီအမံ သုံးမျိုးပေါင်းစပ်ပါဝင်သည်။ ထိုသုံးမျိုးမှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အဆင့်ဆင့်လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ဒေသန္တရအာဏာဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် ကိုယ်စားလှယ်အပ်

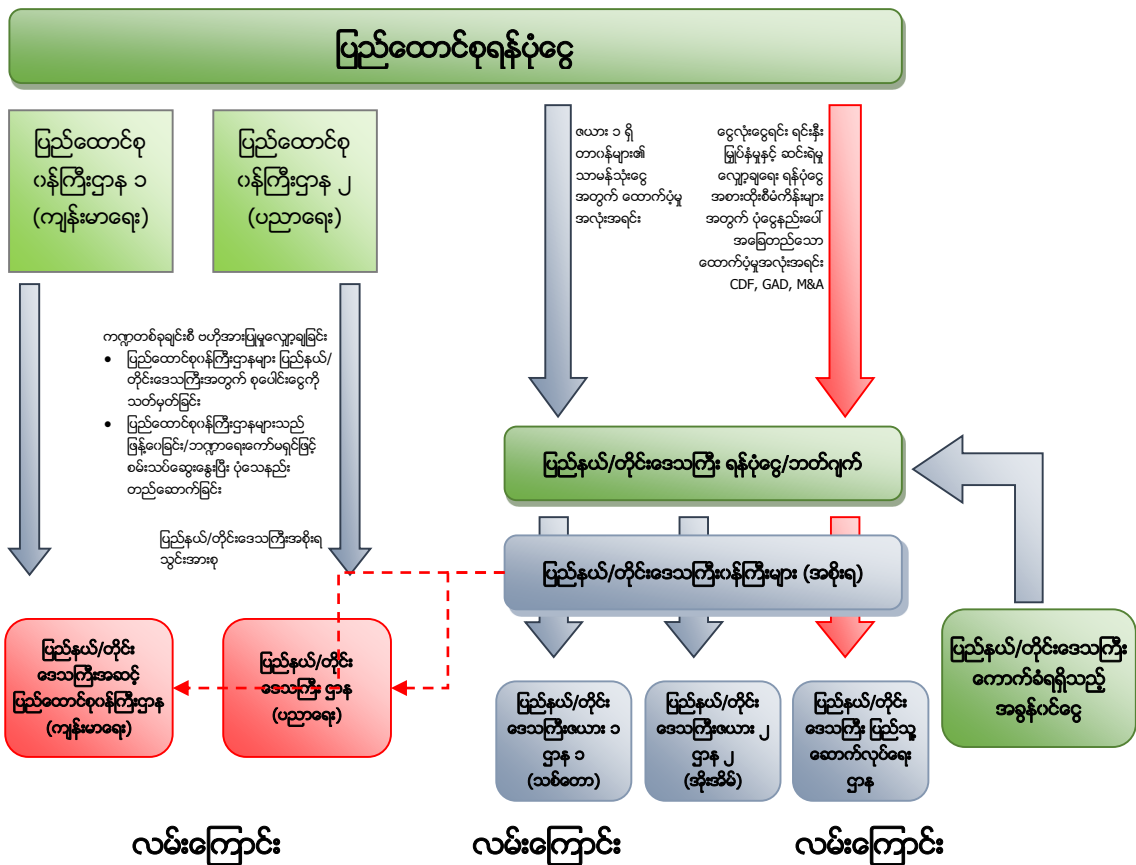
<sup>40</sup> ယင်းဖြစ်စဉ်ကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဟုလည်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

တာဝန်ပေးခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် အရေးကြီးသော မူဝါဒဆိုင်ရာမေးခွန်းမှာ မည်သည့်မူကွဲပုံစံက တိုင်းပြည်၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် အဓိကနေရာတွင်ရှိသနည်းဟူသော မေးခွန်းဖြစ်သည်။<sup>41</sup>

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိအမျိုးသားအဆင့်အောက် ဒေသန္တရအစိုးရများဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေမှုစနစ်မှာ ဒေါင်လိုက်နှင့် အလျားလိုက်ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းတို့ကို ပေါင်းစပ်ထားသောပုံစံဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာ အရင်းအမြစ်များရှိပြီး အချို့သောလုပ်ငန်းရပ်များ အတွက် သီးသန့်ရန်ပုံငွေပြဌာန်းပေးထားသော ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ခွင့်ရ အစိုးရများရှိနေသော်လည်း ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ဝင်ငွေများ၏ အများစုကြီး ကို ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အောက်တွင် ထိန်းချုပ်ထားသည်။ သရုပ်ဖော်ပုံ- ၃ တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ ဖော်ပြပါ ပေါင်းစပ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ကို ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဌာနအချို့ကို ဥပမာပေး၍သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲထားပါသည်။

သရုပ်ဖော်ပုံ- ၃ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများရှိ ဒေါင်လိုက်နှင့်အလျားလိုက်ပေါင်းစပ်ထားသော ဘဏ္ဍာရေးစနစ် တည်ဆောက်ပုံ



ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုရလျှင် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသများသို့ ဘဏ္ဍာငွေစီးဆင်းသော လမ်းကြောင်းသုံးသွယ်ရှိသည်။

- ၁။ ဘယ်ဘက်ဆုံးတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအောက်၌ရှိနေသောဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနများ (အနီရောင်များ) ရှိသည်။ ယင်းတို့သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများရှိ ၎င်းတို့၏ဌာနခွဲများသို့ လုပ်ငန်းတာဝန်တချို့နှင့် သက်ဆိုင်ရာဘတ်ဂျက်များကို အနည်းနှင့်အများဆိုသလို ခွဲဝေပေးကြသည်။ ယင်းကို လမ်းကြောင်း-၁ လုပ်ပိုင်ခွင့် အဆင့်ဆင့်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဟုခေါ်သည်။
- ၂။ ညာဘက်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအောက်၌ ဖွဲ့စည်းထားသောဌာနများသို့ ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေမှနေ၍ ငွေလုံးငွေရင်းဘတ်ဂျက်များနှင့်ချေးငွေများကို ဒေသန္တရအဆင့်ဆင့်ခွဲဝေမှုပုံစံမျိုးဖြင့်ချထားပေးသော လမ်းကြောင်းရှိသည်။ ထိုဘတ်ဂျက်များကို သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် မြို့နယ်အတွင်း ကောက်ခံရရှိသော အခွန်နှင့် အခွန်မဟုတ်သော ဝင်ငွေများ၊ အခြား SEE ဝင်ငွေများထပ်မံပေါင်းဖြည့်သည် (လမ်းကြောင်း- ၂)။

<sup>41</sup> Muwonge and Ebel, "Intergovernmental Finances in a Decentralized World," 5 တွင်ရှိ

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

၃။ အဓိကအားဖြင့် ဒေသတွင်းအခြေခံအဆောက်အအုံများတည်ဆောက်ရေးအတွက် သီးခြားဘတ်ဂျက်အနေနှင့် ရှိသောရန်ပုံငွေများ လည်းရှိသည်။ ယင်းတို့ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ဒေသတွင်းလွှတ်တော်အမတ်များ နှင့် မြို့နယ်များသို့ အောက်တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသော သီးသန့်ရန်ပုံငွေခွဲဝေရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးစနစ်အမျိုးမျိုးဖြင့် ဒေသန္တရခွဲဝေမှုပုံစံအောက်တွင် ခွဲဝေသည် (လမ်းကြောင်း- ၃)။

ဤဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေရေးစနစ်သည် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး လက်ရှိနှင့် အနာဂတ်တွင် ပေါ်လာမည့် မူဝါဒများ အပေါ် များစွာသက်ရောက်မှုရှိမည်ဖြစ်သည်။ ပထမဆုံးအနေဖြင့် အထက်ပါလမ်းကြောင်းသုံးခုစလုံး တွင် စုစုပေါင်းရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်ပမာဏနှင့် နိုင်ငံတဝှမ်းဒေသများသို့ မည်သို့ခွဲဝေမည်ကို သီးခြားစီ ဆုံးဖြတ်သောအစီအမံများ ရှိကြသည်။ ထိုအစီအမံများပေါ်မူတည်ပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချ ထားသော ဘဏ္ဍာရေးစနစ်သစ်က ဒေါ်လ်ဂိုက်နှင့် အလျားလိုက်နှစ်မျိုးလုံးတွင်ရှိနေသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဟန်ချက်မညီမှုများကို ဖြေရှင်း ပေးနိုင်ခြင်းရှိမရှိဆုံးဖြတ်သွား မည်ဖြစ်သည်။ ဟန်ချက်မညီမှုဆိုသည်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်ကြားတွင်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံဒေသ အသီးသီးကြားတွင်သော်လည်းကောင်း ရန်ပုံငွေအသုံးလိုအပ်ချက်နှင့် ရရှိနိုင်သော ရန်ပုံငွေပမာဏ ကွာဟခြင်းကိုဆိုလို သည် (ဇယားကွက်- ၂)။

**ဇယားကွက်- ၂ ဒေါ်လ်ဂိုက်နှင့် အလျားလိုက်ဘဏ္ဍာရေးဟန်ချက်ညီမှု**

ဒေါ်လ်ဂိုက်ဘဏ္ဍာရေးဟန်ချက်ညီမှုဆိုသည်မှာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်ပါဝင်သော အစိုးရတစ်ခုလုံး၏ ရန်ပုံငွေ လိုအပ်ချက်နှင့် ရရှိနိုင်သော ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များအကြား အချိုးအစားကိုဆိုလိုသည်။ ဒေါ်လ်ဂိုက်ဟန်ချက်မညီမှုဆို သည်မှာ အသုံးစရိတ်လိုအပ်ချက်ကို အခွန်ဘဏ္ဍာ ဝင်ငွေများက ကောင်းစွာမဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်း (ရန်ပုံငွေမချပေးနိုင် သောဝန်ဆောင်မှုများ) နှင့် ဖြစ်သော ရန်ပုံငွေပိုလျှံနေမှုတို့ဖြစ်သည်။

အလျားလိုက်ဘဏ္ဍာရေးဟန်ချက်ညီမှုဆိုသည်မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများကဲ့သို့ အမျိုးသားအဆင့်အောက် ဒေသယူ နှစ်အသီးသီးအတွက် မျှတသောရန်ပုံငွေခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးမှုကို ဆိုလိုသည်။ အလျားလိုက်ဟန်ချက်မညီမှုဆိုသည်မှာ တန်းတူညီမျှသော အသုံးစရိတ်လိုအပ်ငွေပေါ်တွင် အချို့သော ပထဝီဒေသများက ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်ပိုရပြီး အချို့က လျော့ရသော အခြေအနေကိုဆိုလိုသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ အထက်ပါလမ်းကြောင်းများအသီးသီးတွင် မည်သည့် သီးသန့်တာဝန်ဝတ္တရားများရှိနေကြသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မသိရခြင်းဖြစ်သည်။ States and Regional Governments in Myanmar စာတမ်းတွင်ဖော်ပြထား သလို အချို့သောဝန်ကြီးဌာနများကို ပြည်ထောင်စုအဆင့် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် တာဝန်များပေး အပ်ထားသော်လည်း အခြားသော လုပ်ငန်းကဏ္ဍများအတွက် တာဝန်ခွဲဝေမှုနှင့် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုတည်းအောက်ရှိ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အုပ်ချုပ်မှုဒေသအဆင့်ဆင့်သို့ တာဝန်ခွဲဝေမှုတို့ကိုပါ အခြေခံဥပဒေတွင် ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထား ခြင်းမရှိပေ။<sup>42</sup> ထို့ကြောင့် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုအောက်ရှိ ဌာနအသီးသီးသို့ မတူညီသောလမ်းကြောင်းများမှ ရန်ပုံငွေများဝင် ရောက်လာခြင်းများဖြစ်နိုင်သည်။ အချို့ရန်ပုံငွေများမှာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာန၏ခေါင်းစဉ်အောက်မှလာပြီး အချို့ရန်ပုံငွေများမှာ မူ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးရန်ပုံငွေမှလာခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ လက်တွေ့တွင်လည်း အချို့သောပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး များရှိ အချို့သောဌာနများတွင် ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရန်ပုံငွေနှစ်မျိုးလုံးမှလာသော ဘတ်ဂျက်များရှိနေကြသည်။ ယင်းသည် ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များ စီမံသုံးစွဲရာတွင် မထိရောက်ခြင်းနှင့် တာဝန်ခံယူမှုအား နည်းခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများရှိ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများကလည်း လမ်းကြောင်းနှစ်ခုစလုံးမှ ရန်ပုံငွေရရှိကြသော အချို့သောဌာနများသည် မိခင်ဌာနမှတစ်ဆင့်လာသော ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေကိုသာသုံးပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရန်ပုံငွေကို မသုံးပဲထားတတ်ကြသည်ဟု အတည်ပြု ပြောကြားကြသည်။ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲသောလုပ်ငန်းစဉ်တွင်လည်း အချင်းချင်းပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းနိုင်သောအခြေအနေမျိုးရှိမနေပေ။ ဥပမာ အားဖြင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများသည် မိမိတို့ဌာန အလိုက်ဘတ်ဂျက်ကိုသီးခြားရေးဆွဲကြပြီး ဒေသများနှင့် ကြိုတင်တိုင်ပင်နိုင်ခြင်းမရှိသလို ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးငွေစာရင်းဌာနများကလည်း ဌာနတစ်ခုချင်းစီအလိုက် ဘတ်ဂျက်လိုအပ်ချက်ကို ဆွေးနွေးနိုင်ခြင်းမရှိပဲ ၎င်းတို့၏ဘတ်ဂျက်ကို လွှတ်တော်သို့တင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့နောက် လွှတ်တော်ဘတ်ဂျက်ကော်မတီက ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဆုံးဖြတ်သည်။<sup>43</sup> ထိုအခြေအနေသည် ဘတ်ဂျက်လမ်း ကြောင်းနှစ်ခုနှင့် ၎င်းတို့ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မည့် လုပ်ငန်းရပ်များအကြားဆက်စပ်မှုကို ကောင်းစွာတည်ဆောက်နိုင်ခြင်းမရှိ သောကြောင့်တာဝန်ခံယူမှုကိုအားနည်းစေပါသည်။

<sup>42</sup> Nixon et al., မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၊ စာမျက်နှာ ၂၅-၂၆ တွင်ရှု။ ဥပမာ- တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များကို လယ်ယာနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောနှင့် သတ္တုဝန်ကြီးဌာန စသည့် တချို့သော ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်ပြီး၊ တခြား ဌာနဆိုင်ရာများအား လွှဲပြောင်းခြင်းမရှိပါ။

<sup>43</sup> လူတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဘဏ္ဍာရေး ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ (မတ်လ ၂၀၁၄)



မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

နောက်ဆုံးအနေနှင့် အဆိုပါဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဖွဲ့စည်းပုံများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘတ်ဂျက်တွင် အမျိုးသားအဆင့် အောက် ဘတ်ဂျက်လမ်းကြောင်း သုံးခုစလုံးကို သီးခြားစီဖော်ပြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ငွေလုံးငွေရင်း ထောက်ပံ့ငွေများနှင့် သက်ဆိုင်ရာဒေသအတွင်း ကောက်ခံရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများ (လမ်းကြောင်း ၂ နှင့် ၃) ကို ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ ဘတ်ဂျက်တွင်ထည့်သွင်း ဖော်ပြသည်။ သို့ရာတွင် ဝန်ကြီးဌာနအလိုက် ဗဟိုမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးသို့ ခွဲဝေပေးသောရန်ပုံငွေများ (လမ်းကြောင်း ၁) ကိုမူ ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်တွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြခြင်းမပြုပေ။ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများက ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအတွက် သီးသန့်ခွဲဝေသုံးစွဲ သောဘတ်ဂျက်ပမာဏကို သိရှိနိုင်ခြင်းမရှိပဲ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနအနေနှင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ ဒေသများသို့မည်သည့် ပေါ်လစီဖြင့် ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေ သုံးစွဲသည်ကို မသိရပေ။ ဝန်ကြီးဌာနများတွင် လက်အောက်ခံဒေသန္တရဌာနခွဲအဆင့်ဆင့် အတွက် ဘတ်ဂျက်များရှိသော်လည်းကောင်းသောအားဖြင့် စီမံကိစ္စရပ်များနှင့် ဘတ်ဂျက်ထိန်းကျောင်းရေးအတွက်သာ ရည်ရွယ်လေ့ရှိသည်။

အထက်ပါအချက်များကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး အခြေခံအကျ ဆုံးမေးခွန်းများဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာများထဲမှ မည်သည့်အမျိုးအစားကို ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့်သို့ ခွဲဝေပေးပြီး၊ မည်သည့်အဆင့်များသို့ မည်မျှခွဲဝေသည် မည်သည့် လုပ်ငန်းရပ်များအတွက်ခွဲဝေသည် စသည်တို့ကို ကြေးမြင်ခက်ခဲနေခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေများ ကိုပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များသို့သာ တိုက်ရိုက်ခွဲဝေပေးသည်ဟု နားလည်ပါက ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းသည် အရှိန်အဟုန်မြင့်မားလာနေ သည်ဟု ရှုမြင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ဦးစားပေးမှုဝါဒမှာ ပြည်ထောင်စုအသုံးစရိတ်တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အသုံးစရိတ် အမျိုးအစားမြင့်မားလာရေးပင်ဖြစ်သည်။ နိဒါန်းအခန်းတွင်ဆိုခဲ့သလိုပင် ပြည်ထောင်စုမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ငွေအဖြစ်ပေးသောပမာဏမှာ ပြီးခဲ့သောနှစ်က ၃ ဆတိုးတက်ခဲ့ပြီး ၁၁.၈% သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၄-၁၅ ဘတ်ဂျက် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲသည့်ကာလတွင် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဝန်ကြီးဌာနသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချထားသော ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေပမာဏကို ၁၅% အထိတိုးမြှင့်ရေးဆွဲရန် သမ္မတရုံးမှ ညွှန်ကြားထားကြောင်းသိရသည်။<sup>44</sup>

ထိုသို့ ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့်အား အခွန်ဝင်ငွေ၊ အစိုးရအသုံးစရိတ်နှင့် စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန်တို့ကို ပိုမိုတိုးမြှင့် ခွဲဝေပေးရန် ဆုံးဖြတ်ချက်အား အထက်မှချမှတ်သည့်ပုံစံဖြင့် ဗဟိုအစိုးရကဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုးကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အများအပြားတွင်တွေ့နိုင်သည်။

နိုင်ငံရေးအရဆိုသော် ဒေသန္တရအစိုးရများသို့ အစိုးရအသုံးစရိတ်မည်ရွေ့မည်မျှလွှဲပြောင်းပေးမည်ကို ဗဟိုအဆင့်တွင် သမ္မတက အဆိုပြုပြီး လွှတ်တော်ကဆုံးဖြတ်အတည်ပြုပေးရန်မှာ ပိုမိုလွယ်ကူသည်။<sup>45</sup>

သို့ရာတွင် ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ကြီးမားသောပြဿနာများကိုဖြစ်စေနိုင်ပြီး ပမာဏကြီးသော ဆိုးကျိုးများ လည်းရှိနေသည်။<sup>46</sup> ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ခြင်းကြောင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများကိုကိုင်တွယ်သုံးစွဲနိုင်သော ဘတ်ဂျက် ပမာဏတစ်ခုရရှိသည်မှန်သော်လည်း ထိုပမာဏ သည် အမျိုးသားအဆင့်အောက်သုံးစွဲသော ဘတ်ဂျက်ပမာဏကို အမှန် တကယ်ထင်ဟပ်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အရေးပါသော လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးဆိုင်ရာကျခံသုံးစွဲမှု အများစုကို ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ခေါင်းစဉ်အောက်မှ သုံးစွဲနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ပို၍အရေးကြီးသောအချက်မှာ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများအတွက် အဆက်အစပ်ကို ထိခိုက်စေပြီး၊ လုပ်ငန်းပြီးစီးအောင်ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည့် ရန်ပုံငွေပမာဏကို လည်းလျော့နည်းစေပါသည်။ အစိုးရဘဏ္ဍာရေး တာဝန်ရှိသူတစ်ဦးက အောက်ပါအတိုင်းမှတ်ချက်ပေးထားသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတွေရဲ့အသုံးစရိတ်အတွက် ဘယ်လိုဘတ်ဂျက်ချပေးရမယ်ဆိုတာ အခက်အခဲရှိပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်း ဆိုတော့ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတွေသုံးစွဲခွင့်ရတဲ့ ဘတ်ဂျက်ခေါင်းစဉ်တွေကမရင်းလင်းသလို ဘတ်ဂျက်အများစုကြီးကလည်း ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနတွေအတွက်ပဲဖြစ်နေတယ်။<sup>47</sup>

လက်တွေ့တွင်လည်း ထိုသို့ဆောင်ရွက်သောပေါ်လစီ၏ရလဒ်အနေဖြင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များကို လိုသလိုပေါင်းစပ် ရွှေ့ပြောင်းပြီး သက်ဆိုင်ရာပေါ်လစီအရသတ်မှတ်ထားသော ကိုတာပြည့်အောင်မဖြစ်မနေဆောင်ရွက် ကြသည့်ပုံစံဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဖြစ်သင့်သော အခြေအနေဖြစ်သည့် မူဝါဒပန်းတိုင်နှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းရပ်များ၊ စီမံကိန်းများ၊ တိကျစွာသတ်မှတ်ထားသော ဝန်ဆောင်အရည်အသွေးများအတွက် ဘတ်ဂျက်သတ်မှတ်ခြင်းမျိုးကို မတွေ့ရတော့ပေ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသောပုံစံမှာ နိုင်ငံရေးအရသတ်မှတ်ထားသော

<sup>44</sup> လူတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်း ဝန်ကြီး (နိုဝင်ဘာ၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀၁၃)

<sup>45</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, Sequencing Fiscal Decentralization, 17 တွင်ရှု

<sup>46</sup> Ibid., 2 တွင်ရှု

<sup>47</sup> လူတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ Union Government Official (November 2013)

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

အသုံးစရိတ်ပမာဏသို့ မရောက်ရောက်အောင် ဘတ်ဂျက်ခေါင်းစဉ်တစ်ခုအောက်မှ လုပ်ငန်းများကို နောက်ခေါင်းစဉ်တစ်ခုအောက်သို့ အကြောင်းပြချက်တစ်စုံတရာမရှိပဲ လွှဲပြောင်းခြင်းဖြစ်သည်။

သမ္မတရုံးဝန်ကြီးများက ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များတိုးမြှင့်ရေးအတွက် ဖိအားပေးလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဘတ်ဂျက်အစည်းအဝေးထိုင်သည့်အချိန်တွင် အချို့သောလုပ်ငန်းရပ်များကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရဘတ်ဂျက်ခေါင်းစဉ်အောက်သို့ အလုံးလိုက်လွှဲပေးလိုက်ကြသည်။<sup>48</sup>

ထိုသို့လွှဲပေးလိုက်သော လုပ်ငန်းများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရတာဝန်ဝတ္တရားများ နှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသည်များလည်း ရှိနိုင်သည်။ အလားတူပင် အချို့သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများကလည်း ပြည်ထောင်စုငွေလုံငွေရင်းထောက်ပံ့ငွေပိုရရန် မျှော်ကိုးပြီး SEE အသုံးစရိတ်များကို ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ခံဌာနများသို့ လွှဲပြောင်းပြီး ဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ ဤနည်းဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ၏ အခွန်ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ်ကွာဟချက် ပိုကြီးသွားအောင်လုပ်လေ့ရှိခြင်းကြောင့် ပြည်ထောင်စုငွေလုံးငွေရင်း ထောက်ပံ့ငွေနှင့် ထုတ်ချေးငွေများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိခြင်း၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအကြားဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှု ရှေ့နောက်မညီ၊ မမျှတဖြစ်ခြင်းများ ပေါ်ပေါက်ရသည်။<sup>49</sup>

ဒေသန္တရအစိုးရများကို လုပ်ငန်းတာဝန်များသတ်မှတ်ပေးရာတွင်လည်း မကြာခင်ဆိုသလိုပင် ရန်ပုံငွေလမ်းကြောင်းနှင့် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များအကြား အဆက်အစပ်ပြတ်သွားပြီး 'ရန်ပုံငွေမရှိ၊ လုပ်ငန်းခေါင်းစဉ်သာရှိ' သော အခြေအနေနှင့်လည်း ကြုံရတတ်ပြန်သည်။ ထိုပြင်မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိကြုံနေရသောအခြေအနေများကို ထောက်ချင့် ပြီး ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးတွင် ဆန့်ကျင်ဘက် အန္တရာယ်ကြုံလာရနိုင်သည်ဟု သုံးသပ်ရသည်။ လက်ရှိပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ခွဲဝေချပေးသောဘတ်ဂျက်အသုံးကို ၎င်းတို့က တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာ တာဝန်ခံခြင်း ဖြစ်ရာ ဒေသန္တရဘတ်ဂျက်များပိုတိုးသွားသည်နှင့်တပြိုင်နက် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးအရအရေးပါသည့် ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေများလျော့ပါးသွားမည့်အန္တရာယ်ရှိသည်။ ဥပမာ ဒေသန္တရဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ဘတ်ဂျက်ကိုလိုသည်ထက်ပို သုံးမိပြီး ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍများတွင် ဘတ်ဂျက်ချို့တဲ့မှုများပိုဖြစ်နိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ တိုက်ရိုက် ထိန်းချုပ်ဆောင်ရွက်မှုအောက်၌ရှိသော လုပ်ငန်းများကိုအသေးစိတ်ဘတ်ဂျက်တွက်ချက်၍ ချထားပေးခြင်းမဟုတ်ပဲ လက်ရှိ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးအနေဖြင့်ဆောင်ရွက်နေသော အချိုးအစား သတ်မှတ်၍ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေပေးနေခြင်းသည် ဒေသန္တရအဆင့်ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းအနည်းငယ်ကိုသာ လိုသည်ထက်ပို သော ရန်ပုံငွေများချထားပေးမိပြီး ပြည်ထောင်စုအဆင့်ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် လိုငွေကြီးကြီးမားမား ပြနိုင်သည့် အန္တရာယ်ကြီးရှိနေသည်။ ဒေသန္တရအစိုးရများက ဘတ်ဂျက်ကိုပိုလျှံသုံးစွဲနိုင်ပြီး ဗဟိုအစိုးရတွင် ငွေကျပ်နေသောအခြေအနေမျိုးကို ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအတွင်းက တရုတ်နိုင်ငံတွင်ကြုံခဲ့ရဖူးသည်။ ထိုစဉ်က ယခုမြန်မာနိုင်ငံနှင့်အလားတူ ဒေသန္တရဝင်ငွေအခြေခံတွက်ချက်သည့် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးကို တရုတ်နိုင်ငံတွင်ဆောင်ရွက်နေ ချိန်ဖြစ်သည်။<sup>50</sup> ထိုသို့သောအခြေအနေမျိုးပေါ်ပေါက်ခြင်းမှ ရှောင်လျားနိုင်ရန်အတွက် နိဒါန်းတွင်ဖော်ပြထားသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး၏မဏ္ဍိုင်ကြီးလေးခုကို လိုအပ်သလိုချိန်ညှိဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရ များအကြား ရှင်းလင်းပြတ်သားသော လုပ်ငန်းတာဝန်ခွဲဝေမှုများထားရှိခြင်းစသည်တို့လိုအပ်ပေသည်။

<sup>48</sup> လူတွေ့ဆုံမေးမြန်း၊ Union Government Official (February 2014)

<sup>49</sup> လူတွေ့ဆုံမေးမြန်း၊ Union Government Official (November 2014). In general, Union aid for ministry department has been considered grants, but for SEEs has been accounted as loans.

<sup>50</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, Sequencing Fiscal Decentralization, 17



အပိုင်း (၃)

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းလမ်းပြမြေပုံကို ပုံဖော်ခြင်း

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမဟာဗျူဟာများတွင် ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များကို ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့်သို့လွှဲပြောင်းပေးမည့်လမ်းကြောင်းများကို အစုံအလင်ထည့်သွင်းစဉ်းစားဖို့လိုအပ်သည်။ 'ဒေသန္တရအဆင့်ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို လေ့လာသုံးသပ်ရာတွင် အစိုးရများအနေဖြင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းအပါအဝင် ပြည်သူလူထုနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံသည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးရှိနိုင်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုဖို့လိုအပ်သည်။<sup>51</sup> ပြီးခဲ့သောအခန်းတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့်သို့ ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များလွှဲပြောင်းပေးရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချသည့်ပုံစံနှင့် ဒေသန္တရလုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာပေးသည့်ပုံစံနှစ်မျိုးစလုံးကို ရောနှောအသုံးပြုသည့်အနေအထားများကိုတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။<sup>52</sup> ထိုလမ်းကြောင်းတစ်ခုချင်းစီသည် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သည်သာမက ယင်းတို့သည် ဗဟိုအစိုးရ၏ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တာဝန်ခံယူနိုင်မှုအခြေအနေများနှင့် ဗဟိုနှင့်ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်း အဆင့်ဆင့်ကြားရှိ ဆက်ဆံမှုပုံစံများကိုလည်းဖော်ပြနေသည်။ ထိုလမ်းကြောင်းများနှင့်ဆိုင်သည့် မဟာဗျူဟာအားလုံးတွင် ဗဟိုအစိုးရ၏အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်အကြားချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းကိုမြှင့်တင်ရန်အတွက်ပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။<sup>53</sup>

ယခုဖော်ပြသည့် 'အစိုးရအဖွဲ့အဆင့်ဆင့်' ချဉ်းကပ်ပုံသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဆောင်ရွက်နေသည့် အစိုးရစနစ်များကို နားလည်ရန်နှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကိုအထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက် များစွာအရေးပါသည်။

ဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်နှင့် ဗဟိုအစိုးရတို့သည် အချင်းချင်းသီးခြားစီတည်ရှိနေသောအဖွဲ့အစည်းများမဟုတ်ကြပဲ အပြန်အလှန်အသိပတ်ပြုနေကြရသောအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဆောင်ရွက်မလား၊ မဆောင်ရွက်ဖူးလား သို့မဟုတ် မည်သို့သောဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးမိဒ်ဒ်ကိုကျင့်သုံးမည်နည်းဟူသော မေးခွန်းများအစား အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်ရှိ တာဝန်ရှိသူများအကြားတွင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေများသုံးစွဲမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ထိရောက်ကောင်းမွန်မှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲ သောဖွံ့ဖြိုးရေးဖော်ဆောင်နိုင်မှုတို့အတွက် လိုအပ်သောစွမ်းဆောင်ရည်များနှင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုတို့ကို တိုးတက်အောင်ဆောင် ရွက်ပေးခြင်းကသာ အဓိကကျသောအချက်ဖြစ်သည်။<sup>54</sup>

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းကို အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန်မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ချမှတ်မည်ဆိုပါက အထက်ဖော်ပြပါလမ်းကြောင်းများအားလုံးတွင် ဗဟိုအစိုးရနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများအကြား ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဆက်ဆံရေးများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ပေးဖို့လိုအပ်သည်။ လက်ရှိအချိန်အထိမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးကို အဓိကမောင်းနှင်သောအင်အားစုဖြစ်သည့် နိုင်ငံဘဏ္ဍာများကိုပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့မျှဝေပေးရန် ဗဟိုအစိုးရမှ အထက်မှအောက်သို့ဆင်းသက်သည့်ပုံစံဖြင့် ဆောင်ရွက်နေခြင်းမှာ အောက်ပါအကြောင်းနှစ်ချက်ကြောင့် သင့်လျော်လုံလောက်ခြင်းမရှိဟုဆိုနိုင်သည်။

ပထမအချက်မှာ လက်ရှိစနစ်သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ အစိုးရအလွှာတစ်မျိုးတည်းကိုသာ အဓိကအာရုံစိုက်သည်။ သို့ရာတွင် ဗဟိုအစိုးရက မည်သည့်အတွက်ကြောင့် အချို့သောရန်ပုံငွေများကို လွှဲပြောင်းပေးရသနည်း၊ ထိုလွှဲပြောင်းပေးသောရန်ပုံငွေများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအကြားမည်သို့ခွဲဝေမည်နည်းစသော မေးခွန်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားခြင်းရှိပုံမပေါ်ပေ။ ဒုတိယအချက်မှာ ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအကြားရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးသည့်လမ်းကြောင်းတစ်ခု၊ နှစ်ခုကိုသာထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည့်အချက်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိလမ်းကြောင်းများမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ၏ အကန့်အသတ်နှင့်ရှိနေသောလုပ်ငန်းတာဝန်အနည်းငယ်အတွက် ရန်ပုံငွေခွဲဝေချထားပေးခြင်း၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေခေါင်းစဉ်အမျိုးမျိုးအောက်မှ အခြေခံအဆောက်အအုံများအတွက် ငွေလုံးငွေရင်းပံ့ပိုးငွေများပေးအပ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည် (ပုံ- ၂ ၏ညာဖက်)။ သို့ရာတွင် အရေးပါသော လူမှုစီးပွားကဏ္ဍရန်ပုံငွေအများစုမှာ ဗဟိုအစိုးရအောက်တွင်သာရှိနေသေးပြီး ဝန်ကြီးဌာနများမှတစ်ဆင့်သာ ခွဲဝေပေးနေသေးသဖြင့် (လမ်းကြောင်း- ၁) လက်ရှိပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် ဒေသန္တရအဆင့်ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးကို

<sup>51</sup> Local Public Sector Initiative, "Measuring the Local Public Sector: A Conceptual and Methodological Framework" (The Urban Institute, December 2012), 1 တွင်ရှု  
<sup>52</sup> ဤစာတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း စာပေမှ အထွေထွေအသုံးအနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီစေရန်အတွက် "state/region level" ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ဟု ရည်ညွှန်းပြီး "local" ကို ဝန်ဆောင်မှုများ အများဆုံးတိုက်ရိုက်ပေးအပ်ရာ မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာ အဆင့်ဟု ရည်ညွှန်း၍ "subnational" ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရလက်အောက်ရှိ အလွှာများအားလုံးကို ရည်ညွှန်းပါသည်။  
<sup>53</sup> Muwonge and Ebel, "Intergovernmental Finances in a Decentralized World," 9 တွင်ရှု  
<sup>54</sup> Claire Charbit, Governance of Public Policies in Decentralised Contexts, OECD Regional Development Working Papers (Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, July 19, 2011), 5 တွင်ရှု

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

တိုက်ရိုက်ဦးတည်နိုင်ခြင်းမရှိဟု ဆိုနိုင်သည်။ လက်ရှိစနစ်တွင် ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့်သို့ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးနိုင်သော လမ်းကြောင်းများ အားလုံးကို အသုံးပြုနိုင်ခြင်းမရှိသေးပေ။<sup>55</sup>

ယခုအခန်းတွင်လက်ရှိကျင့်သုံးဆောင်ရွက်နေသောလမ်းကြောင်းများကိုအခြေခံပြီး ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍပဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းများကိုဆောင်ရွက် နိုင်မည့် လမ်းပြမြေပုံကိုဖော်ပြသွားပါမည်။ ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအကြားရှိ ဆက်ဆံရေး၊ လိုအပ်သောပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်း များနှင့် အဆင့်တိုင်းရှိစွမ်းဆောင်ရည်လိုအပ်ချက်တို့ကို အဓိကထားပြီးဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခန်းတွင်ဆွေးနွေးမည့်လမ်းကြောင်း သုံးခုမှာ အထက်အခန်းများတွင်လည်းဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သော အောက်ပါလမ်းကြောင်းများဖြစ်သည်။

- လမ်းကြောင်း- ၁။ ကဏ္ဍအလိုက်ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချသောပုံစံဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်း
- လမ်းကြောင်း- ၂။ သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ငန်းရပ်များအတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ဒေသန္တရလုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးသည့်ပုံစံဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်း
- လမ်းကြောင်း- ၃။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ငွေများပေးခြင်း

ယခုအခန်းတွင် လမ်းကြောင်းတစ်ခုချင်းစီ၏အခြေအနေများကိုဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းရပ်များတိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများကိုလည်း အကြံပြုသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအသုံးပြုမည့်ချဉ်းကပ်ပုံမှာ တစ်ဆင့်ခြင်းတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်သောပုံစံ ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ၏ အကန့်အသတ်မရှိသောဖြစ်တန်စွမ်းများကြောင့် လက်ရှိချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ပုံများသည် အနာဂတ်တွင်ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့် ပိုမိုအခြေခံကျပြီး ပိုမိုသိသာထင်ရှားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအလားအလာများကို ပိတ်ဆို့ထားခြင်းမျိုး မဖြစ်စေရန် လည်းအရေးကြီးသည်။

၃.၁ လမ်းကြောင်း- ၁။ ကဏ္ဍအလိုက်ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းကို အားကောင်းအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရေးပါသောဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍများ၌ ကဏ္ဍအလိုက်အထက်မှအောက်သို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချသည့်ပုံစံကို စတင်ကျင့်သုံးပြီးဖြစ် နေပြီဖြစ်သည်။ ယခုစာတမ်းသည် ကဏ္ဍများအားလုံးကို လွှမ်းမိုးနိုင်မည့်မဟုတ်သော်လည်း ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစ၍ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးတို့ကဲ့သို့သော ဝန်ကြီးဌာနများတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်ဌာနခွဲများရှိ ဝန်ထမ်းအင်အားကိုတိုးချဲ့ပြီးလုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးထားခဲ့ သည်။ ထိုကဏ္ဍများတွင် ပုံမှန်ဘတ်ဂျက်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအထူးရန်ပုံငွေများကို တာဝန်ယူစီမံခန့်ခွဲရမှု ပိုမိုများပြားလာကြောင်းတွေ့ရသည်။ ပညာရေး ကျန်းမာရေးကဏ္ဍများကဲ့သို့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ-၁ ပါ ဗဟိုမှအဓိကချုပ်ကိုင်မည့်ကဏ္ဍများတွင် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးများကို မည်သို့တိုးတက်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ကို အကြံပြုသွားပါမည်။

ပညာရေးကဏ္ဍတွင် လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးဦးဆောင်ပြီးဝန်ထမ်းဆယ်ဦးပါဝင်သော ရုံးဖွဲ့စည်းပုံကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် မြို့နယ်အဆင့်ရုံးများတွင်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ဝန်ထမ်းအဆင့်များကိုတိုးမြှင့်ခဲ့သည်။ ဥပမာ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများကို ယခင်ကကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးနှင့်အဆင့်တူထားရာမှ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်သို့ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ရာထူးအသစ်များကို ဖန်တီးရာတွင်မြန်ဆန်သလောက် ထိုရာထူးများအတွက် လူရွေးချယ်ခန့်ထားရာတွင် နှေးကွေးသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုရှိ ပညာရေးဌာနက ဖွဲ့စည်းပုံပါ ရာထူးနေရာအားလုံးကို လူခန့်ထားနိုင်ရန်အတွက် ၂၀၁၅ ခုနှစ်အထိအချိန်ယူရနိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်းခဲ့ဖူးသည်။<sup>56</sup> ဝန်ထမ်း အင်အားအပြောင်းအလဲနှင့်အတူ လူရွေးအားအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲရေးလုပ်ငန်းအချို့ကိုပါ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများသို့ လွှဲပေးခဲ့သည်။ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးက မူလတန်းအဆင့်ဆရာများအား တာဝန်ချ၊ အပြောင်းအရွှေ့လုပ်နိုင်သလို တိုင်းပညာရေးမှူးကလည်း အလယ်တန်း အဆင့်အထိ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခွင့်ပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဝန်ထမ်းအသစ်ခန့်အပ်ခြင်းနှင့် ထုတ်ပယ်ခြင်းလုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုမူ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အထိ ဗဟိုမှဆက်လက်ချုပ် ကိုင်ထားသည်။ ၂၀၁၃ နောက်ပိုင်းတွင်မူ သမ္မတအမိန့်ဖြင့် အခြေခံပညာမူလတန်းဆရာများခန့်အပ်ခြင်းကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ပညာရေးဌာနများသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။<sup>57</sup>

အလားတူပင် ပညာရေးကဏ္ဍငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ငွေများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချနိုင်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ စာသင်ကျောင်းများဆောက်လုပ်ရေးအတွက် တင်ဒါခေါ်ယူခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းစသည်တို့ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရလက်အောက်ရှိ

<sup>55</sup> The term "local public sector" has recently been adopted by one internationally transferable way to take account of these differing systems around the world elaborated by the Local Public Sector Initiative at the Urban Institute: Local Public Sector Initiative, "Measuring the Local Public Sector: A Conceptual and Methodological Framework." တွင်ရှု

<sup>56</sup> ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ပညာရေးအရာထမ်းများအင်တာဗျူး (ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၁၃ - မတ်လ၊ ၂၀၁၄) တွင်ရှု

<sup>57</sup> ပြည်ထောင်စုအဆင့်ဝန်ကြီးများ၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် ဒုဝန်ကြီးများအား သမ္မတဦးသိန်းစိန်မှပြောကြားသော မိန့်ခွန်း (၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၉-ရက်) တွင်ရှု

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဝယ်ယူရေးဘုတ်အဖွဲ့လုပ်ပိုင်ခွင့်အဖြစ်သတ်မှတ်ပေးလိုက်ပြီဖြစ်သည်။ မြို့နယ်ပညာရေးဌာနက ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ကြည့်ကြပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။<sup>58</sup> သို့ရာတွင် ထိုသို့ဘတ်ဂျက်အကောင်အထည်ဖော်ရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်သည် မည်သို့သော ကျောင်းအမျိုးအစားများကို မည်သည့် နေရာတွင် မည်သည့်အရေအတွက်ဖြင့်ဆောက်လုပ်သွားမည်ဆိုသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုချမှတ်ခွင့်နှင့်တော့ မသက်ဆိုင်ပေ။ ဆုံးဖြတ်ချက်မချမှတ်မီ မြို့နယ်ရုံးများ မှ အကြံဉာဏ်များကိုတောင်းခံသည့်ပုံစံဖြင့် အောက်မှ အထက်သို့အကြံပြုနိုင်ပြီး ပညာရေးဌာနအရာရှိများက အောက်ခြေမှပေးသော အကြံများသည် ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် တစ်စုံတစ်ရာသက်ရောက်မှုရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ကျောင်းဆောက်လုပ်ရေးစီမံချက်များကို မသင့်လျော် သောနေရာများ တွင်ဆောင်ရွက်မိခြင်း၊ အောက်ခြေအကြံပြုချက်ဖြစ်သော လုံခြုံရေးညံ့ဖျင်းပြီး လူဦးရေအဆမတန်များနေသော ကျောင်းအဟောင်း များကို ပြုပြင် မွမ်းမံခြင်းမဆောင်ရွက်ပဲ စာသင်ကျောင်းအသစ်များဆောက်လုပ်ရန်သာ လုံးပမ်းနေခြင်းစသည်တို့သည် အောက်ခြေမှတင်ပြချက်ကို အကောင် အထည်ဖော်ရာတွင် အားနည်းချက်များရှိနေသေးကြောင်းဖော်ပြနေသည်။<sup>59</sup>

နောက်ထပ်အရေးကြီးသောအချက်မှာ အောက်ခြေအကြံတောင်းသည်ဆိုရာတွင် ပညာရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်သတ်မှတ်ခြင်းတို့နှင့် အကျိုးမဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အကြံဉာဏ်များကို သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်းမှာပင်တောင်းခံပြီး စီမံချက်များကိုလည်းထိုနှစ်အတွင်းမှာပင် ခွင့်ပြုချက်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာ မြို့နယ်က အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံချက်အတွက် ဖွန်၊ ဇူလိုင်တွင် တောင်းဆိုပါက အောက်တိုဘာလ လောက်တွင် ဘတ်ဂျက်ကျတတ်ပြီး မတ်လဘတ်ဂျက်နှစ်ကုန်ချိန်တွင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်လေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ခြေမှ ပေးသောအကြံများသည် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းအပေါ်သက်ရောက်မှုမရှိပဲ ကျထားပြီးသားဘတ်ဂျက်ကိုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်ဟု ဆိုရခြင်းဖြစ်သည်။ အကြံဉာဏ်များမှ ရနိုင်သောအကျိုးများမှာလည်း အကောင်အထည်ဖော်ရန်ကာလတိုသွားခြင်း ကြောင့် ရသင့်သလောက် မရသောအခြေအနေမျိုးဖြစ်နေသည်။

ပညာရေးကဏ္ဍ ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့မှုများတွင် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေခေါင်းစဉ်ဖြင့်ထောက်ပံ့သော စီမံချက်များလည်းရှိသေးသည်။ ယင်းတို့ကို နောက်ပိုင်းတွင် ဆက်လက်ဆွေးနွေးသွားပါမည်။ ထိုစီမံချက်များသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန၏ ကဏ္ဍအလိုက်ရန်ပုံငွေနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက် ရန်ခက်ခဲသည်။ အကြောင်းမှာ စီမံချက်ရေးချယ်ခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း အတော်နောက်ကျသည်အထိဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသေးသော ကြောင့် ဝန်ကြီးဌာနဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရာတွင် ဌာနနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများမှ ကျခံသုံးစွဲမည့် စုစုပေါင်းစီမံချက် အရေအတွက်ကို ကြိုတင်သိရှိ ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများကို အများစုကလက်ခံကြိုဆိုကြသည်။ ပေးလဲသော ပြည် နယ်တစ်ခုမှ ပညာရေးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်တို့က ကျောင်းဆောက်လုပ်ရေးရန်ပုံငွေများရလာခြင်းကြောင့် ယခင်ကကဲ့သို့ ကျောင်းဆောက်လုပ်ရာတွင် ကျောင်းသားမိဘများမှ ရန်ပုံငွေ၏ ၄၀% ခန့်ထည့်ဝင်ရသည့် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးလျော့ကျသက်သာ သွားသည်ဟု ဆိုသည်။<sup>60</sup> သို့ရာတွင် ၎င်းတို့က ဒေသလိုလားချက်ဖြစ်သော ကျောင်းအဟောင်းများကို ပြုပြင်ရေးသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန၏ ဦးစားပေးဖြစ်သော ကျောင်း အသစ်များဆောက်လုပ်ရေးအောက်တွင် မေးမှီခိုသွားရလေ့ရှိသည်ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင်မူ တည်ဆဲကျောင်းများမွမ်းမံပြင်ဆင်ရေး ရန်ပုံငွေသည် ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့်အခြားအလှူရှင်စီမံကိန်းများမှတစ်ဆင့် သက်ဆိုင်ရာကျောင်းများသို့ တိုက်ရိုက် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးသည့်ပုံစံဖြင့် ရောက်ရှိ လာခဲ့သည်။

ကျန်းမာရေးကဏ္ဍရှိ ဝန်ထမ်းတိုးမြှင့်ခန့်ထားမှုနှင့် လူ့အရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုတို့မှာမူ ပညာရေးကဏ္ဍလောက် သိသာထင်ရှားခြင်းမရှိပေ။ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အားဖြင့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများပေးရာတွင် ပညာရပ်ဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်မြင့်မားသောကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ မြို့နယ်ရုံးသည် ဝန်ထမ်းနေရာချထားခြင်း၊ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းနှင့် ရာထူးတိုးမြှင့်ခြင်းတို့အတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိမနေပဲ လစ်လပ်နေရာ များကိုအစီရင်ခံခြင်းသာရှိသည်။<sup>61</sup> ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် မြို့နယ်ကျန်းမာရေးအရာရှိများက ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် ကြုံရသော ဝန်ထမ်းခန့်ထားနိုင်ခြင်းမရှိသည့် ရာထူးနေရာအသစ်များကိုထောက်ပြကြသည်။<sup>62</sup> ဆရာဝန်များနှင့် အခြားဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများကိုစီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အဖြစ်သာရှိနေပြီး အချို့သော ကျန်းမာရေးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးများက ဝန်ထမ်းနေရာချထားရာတွင် အောက်ခြေနှင့်ပိုမိုတိုင်ပင်ညှိနှိုင်းရန်လိုအပ်ပြီး ပေးလဲဒေသများတွင်အလုပ်လုပ်နေသော ဝန်ထမ်းများအတွက် စည်းမျဉ်းများထုတ်ခြင်းနှင့် မက်လုံးများပေးခြင်း တို့လိုအပ်နေကြောင်းကိုလည်း ထောက်ပြထားသည်။<sup>63</sup> ယခုအခါတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ

<sup>58</sup> တိုင်းဒေသကြီးပညာရေးမှူး၊ လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းများ (ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၁၄) နှင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူး၊ လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းများ (မတ်လ၊ ၂၀၁၄)

<sup>59</sup> မြို့နယ်ပညာရေးမှူး၊ လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းများ (မတ်လ၊ ၂၀၁၄)

<sup>60</sup> ပြည်နယ်ပညာရေးမှူးနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်ကို လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းများ (မတ်လ၊ ၂၀၁၄)

<sup>61</sup> မြို့နယ်ကျန်းမာရေးဌာနအရာရှိ၊ လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းများ (မတ်လ၊ ၂၀၁၄)

<sup>62</sup> တိုင်းဒေသကြီး ကျန်းမာရေးဌာနအရာရှိ၊ လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းများ (ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၁၃)

<sup>63</sup> အရာရှိတစ်ဦးအဆိုအရ ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ်များအတွင်းမှစ၍ ပေးလဲခေါင်ဖျားဒေသများတွင် ဆရာဝန်များ အချိန်ကာလတစ်ခုကြာ တာဝန် ထမ်းဆောင်ရန် လိုအပ်သောစည်းကမ်းများ၊ ပြည်နယ်ကျန်းမာရေးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူး၊ လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းများ (မတ်လ၊ ၂၀၁၃)

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ရှိ ကျန်းမာရေးဘုတ်အဖွဲ့များသည် ဆရာဝန်၊ သူနာပြုနှင့် ဆေးဝါးကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များကို နေရာချထားရာတွင် ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိလာသော်လည်း ငှားရမ်းခန့်ထားမည့်ဝန်ထမ်းအရေအတွက်နှင့် ရွေးချယ်ခန့်ထားခြင်းတို့ကိုမူ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ကဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်သည်။<sup>64</sup>

ကျန်းမာရေးကဏ္ဍတွင် ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် ပုံမှန်လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုရန်ပုံငွေများကို ဒေသန္တရအဆင့်တွင် စီမံခန့်ခွဲမှုများလည်းရှိလာသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် နှစ်ကုန်တွင် ဆေးဝါးနှင့် ဆေးပေးခန်းသုံးပစ္စည်းဝယ်ယူခြင်းလုပ်ငန်းများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့လွှဲပေးပြီး ဆေးရုံများမှာမူ မိမိတို့လိုအပ်ချက်ကို မိမိတို့ဇာတာဝယ်ယူဖြည့်တင်းခွင့်ရှိလာသည်။<sup>65</sup> သို့ရာတွင် ပညာရေးဌာနကဲ့သို့ပင် ထိုပစ္စည်းများအတွက် ဘတ်ဂျက်ပမာဏမည်မျှ လိုအပ်သည်ကို ဗဟိုအဆင့်မှဆုံးဖြတ်သည်။ ဒေသန္တရလုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုဦးတည်သော ငွေလုံးငွေရင်းဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေ (လမ်းကြောင်း- ၃) အချို့သည် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍကိုဦးတည်သည်။ သို့ရာတွင် ပညာရေးကဏ္ဍတွင်တွေ့ရသော ပြဿနာများဖြစ်သည့် ဝန်ကြီးဌာနဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်မှုနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်းမရှိသည့်အချက်၊ ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်သည့် အချိန်ဇယားအတွင်းမဝင်သည့်အချက်များကို ဆက်လက်တွေ့ရသည်။ အလားတူပင် ပြည်ထောင်စုလိုလားချက်ဖြစ်သော အဆောက်အဦးသစ်များဆောက်လုပ်ခြင်းကို ပိုမိုဦးစားပေးပြီး ဒေသလိုလားချက်ဖြစ်သော ရှိရင်းစွဲ အဆောက်အဦးများမွမ်းမံပြင်ဆင်ရေးကို လျှစ်လျူရှုမှုများရှိသည်။ ထို့အပြင် ဝန်ကြီးဌာနကသတ်မှတ်ထားသော ဆောက်လုပ်ရေးဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများကိုလည်း အတိအကျ မလိုက်နာမှုများရှိသည်။<sup>66</sup>

အထက်ဖော်ပြပါအချက်များသည် ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချရာ၌ အရေးပါသောအဆင့်များဖြစ်သည်မှန်သော်လည်း ယင်းလုပ်ဆောင်ချက်များသည် ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များကို နိုင်ငံအပူပိုင်းသို့ခွဲဝေပေးရာတွင်မူ စနစ်ကျပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းစနစ် တစ်ခုအဖြစ် ဖြစ်ထွန်းလာခြင်းမရှိသေးပါ။ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချခြင်း အဆင့်ဆင့်အစီအစဉ်များ၏ ပထမအဆင့်ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် လက်ရှိအခြေအနေများအပေါ်အခြေခံပြီး လုပ်ငန်းတာဝန်များခွဲဝေရာတွင် ပိုမိုစနစ်ကျသော စနစ်၊ လုပ်ငန်းကဏ္ဍအလိုက် ရန်ပုံငွေခွဲဝေချပေးမှု (အထက်အောက်ရန်ပုံငွေခွဲဝေမှုမျှခြေ)၊ မူဝါဒရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များနှင့်အညီ ရန်ပုံငွေများကို နိုင်ငံတပူပိုင်းခွဲဝေပေးခြင်း (အလျားလိုက်ရန်ပုံငွေ ခွဲဝေမှုမျှခြေ) တို့ကိုဆောင်ရွက်သင့်သည်။

**ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ငန်းရပ်များခွဲဝေရာတွင် အသုံးပြုနိုင်သော စနစ်ကျသည့်မူဘောင်**

ပြည်သူ့ဗဟိုပြုဖွံ့ဖြိုးရေးမူဝါဒ၏ ရည်မှန်းချက်များနှင့်အညီ သက်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍအလိုက် လုပ်ငန်းများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချခြင်းကို ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုချင်းစီအလိုက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြသည်။ တစ်ခါတရံတွင် သမ္မတရုံးမှ တိုက်ရိုက်ညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်သည့် ပုံစံအဖြစ်လည်း တွေ့နိုင်သည်။ ဥပမာ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် မူလတန်းအဆင့်ပညာရေးဝန်ထမ်းများခန့်အပ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ဒေသန္တရပညာရေးဌာနများက တိုက်ရိုက်ဆောင်ရွက်ရန် သမ္မတက တိုက်ရိုက်ညွှန်ကြားခဲ့ခြင်းမျိုး ရှိသည်။ အလားတူပင် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနကိုလည်း သူနာပြုနှင့် သားဖွားဆရာမများကို နေရာချထားရာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန် တိုက်ရိုက်ညွှန်ကြားချက်ပေးခဲ့သည်။<sup>67</sup> ပြည်ထောင်စုအစိုးရလက်အောက်ရှိ ကျန်ရှိသောဝန်ကြီးဌာနများမှာလည်း အလားတူ ဆောင်ရွက်မှုများပြုလုပ်ရန် အနည်းနှင့်အများဆိုသလို စိတ်ပါဝင်စားမှုများရှိနေကြသည်။ ထိုအချက်သည် အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအခြေအနေနှင့် ထင်ဟပ်လျက်ရှိသည်။

ဝန်ကြီးဌာနများတွင် ပြည်နယ်နှင့် ခရိုင်အဆင့်ရုံးခွဲများအသီးသီးရှိကြသော်လည်း ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်အရေးပါသောကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သယံဇာတကဲ့သို့သော ကိစ္စများတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်အများစုကို ဗဟိုအဆင့်မှသာချမှတ်သည်။ ထို့အတူပင် လုပ်ငန်းကဏ္ဍအလိုက်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အသေးစိတ်ကုန်ကျစရိတ်တွက်ချက်မှုများကို အောက်ခြေအဆင့်သို့ ပေးမသိခြင်းမျိုးလည်းတွေ့ရသည်။<sup>68</sup>

ထိုသို့သော တပိုင်းတစစ၊ အထက်မှအောက်သို့သက်ဆင်းသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေပေးခြင်းမျိုးသည် အစမှတ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် မည်သည့်လုပ်ငန်းတာဝန်များကို မည်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းအဆင့်အတွက်သတ်မှတ်သည်စသဖြင့် ကြောင်းကျိုးညီညွတ်ပြီး စနစ်ကျသောမူဘောင်တစ်ခုပေါ်ထွက်လာအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ပြီးပါက ဒေါ်လိက်ဘဏ္ဍာရေးမျှခြေတည်ဆောက်ရန်အတွက် အဆင့်တိုင်းတွင် မည်မျှရန်ပုံငွေရရှိသုံးစွဲသင့်သည်ကိုတွက်ချက်ပြီး ဝန်ကြီးဌာန၏စုစုပေါင်းဘတ်ဂျက်ကိုပြင်ဆင်ရေးဆွဲနိုင်မည့် ဘတ်ဂျက်

<sup>64</sup> မြို့နယ်ကျန်းမာရေးရုံး လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်း (မတ်လ၊ ၂၀၁၄)

<sup>65</sup> တိုင်းဒေသကြီးလူမှုရေးရာဝန်ကြီး လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်း (ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၁၃)

<sup>66</sup> ပြည်နယ်ကျန်းမာရေးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူး လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်း (မတ်လ၊ ၂၀၁၃)

<sup>67</sup> ပြည်ထောင်စုအဆင့်ဝန်ကြီးများ၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် ဒုဝန်ကြီးများအား သမ္မတဦးသိန်းစိန်မှပြောကြားသော မိန့်ခွန်း (၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၉-ရက်)

<sup>68</sup> Factors Affecting Fiscal Decentralization in Cambodia (Parliamentary Institute of Cambodia, November 2012), 2.

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

တွက်ချက်နည်းများရှိ သည်။ ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ငန်းတာဝန်အထက်အောက်ခွဲခြားခြင်းကို စနစ်တကျဆောင်ရွက်နိုင်မည့် ယေဘုယျအဆင့်နှစ်ဆင့် ရှိသည်။

ပထမအဆင့်မှာ သက်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှု (သို့မဟုတ် ကဏ္ဍခွဲ) ကို လုပ်ငန်းနှင့်ဆောင်ရွက်ချက်အစိတ်အပိုင်းကလေးများအဖြစ် ခွဲချလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ ဝန်ဆောင်မှုပေးရန်အတွက် အဓိကဆောင်ရွက်ရသော လုပ်ငန်းရပ်များနှင့် ထိုလုပ်ငန်းရပ်များ အထမြောက် စေရန် အသေးစိတ်ဆောင်ရွက်ရသော ကိစ္စရပ်များကို ခွဲခြမ်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျယ်ပြန့်သော လုပ်ငန်းရပ်များအဖြစ် ခွဲထုတ်နိုင်သော ကဏ္ဍနှစ်ခုမှာ မူဝါဒ ရေးဆွဲသတ်မှတ်ခြင်း (စည်းမျဉ်းနှင့် စံနှုန်းများသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် တာဝန်ခံယူမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ သတ်မှတ်ခြင်း) နှင့် မူဝါဒအကောင် အထည်ဖော်ခြင်း (အမှန်တကယ်ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း) တို့ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကိုအောက်ပါအတိုင်းထပ်မံခွဲစိတ် လိုက်သောအခါတွင် သက်ဆိုင်ရာ အသေးစိတ်လုပ်ငန်းများကို အောက်ဖော်ပြပါ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနဥပမာ ဇယား- ၁ ကိုရရှိသည်။

**ဇယား- ၁။ အခြေခံပညာကဏ္ဍတွင် လုပ်ငန်းရပ်များခွဲထုတ်ခြင်း<sup>69</sup>**

လုပ်ငန်းရပ်များ	အသေးစိတ်လုပ်ငန်းဥပမာများ
မူဝါဒ၊ စံချိန်စံညွှန်း	<ul style="list-style-type: none"> <li>- သင်ရိုး</li> <li>- ဘာသာစကား</li> <li>- ဆရာ-ကျောင်းသားအချိုး</li> <li>- ကျောင်းဝင်ဦးရေ</li> </ul>
စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ကျောင်းတည်နေရာနှင့် အရေအတွက်</li> <li>- စာသင်ခန်းစံချိန်စံညွှန်းများ</li> <li>- ဆရာလိုအပ်ချက်</li> </ul>
အဆောက်အဦးဖန်တီးခြင်း	- ကျောင်းနှင့် အခြားဝန်ဆောင်မှုအဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ခြင်း
လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> <li>- သင်ကြားရေး</li> <li>- ကျောင်းပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး</li> <li>- သင်တော်ကုမ္ပဏီများနှင့် စာအုပ်များရွေးချယ်၊ ဝယ်ယူခြင်း</li> <li>- ဆရာများငှားရမ်းခန့်ထားခြင်း၊ လေ့ကျင့်သင်ကြားခြင်းနှင့် နေရာချထားခြင်း</li> </ul>
စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် အရည်အသွေးအကဲဖြတ်ခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ကျောင်းသားများနှင့် ဆရာများအတွက် စာမေးပွဲကျင်းပပေးခြင်း</li> <li>- ဌာနတွင်း အရည်အသွေးအကဲဖြတ်အဖွဲ့</li> </ul>

နောက်အဆင့်မှာ အဆိုပါလုပ်ငန်းရပ်များနှင့် အသေးစိတ်အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဖော်ပြချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချရေးနှင့် တာဝန်ခံ ယူမှုဆိုင်ရာ သင့်လျော်သောစည်းမျဉ်းများကိုသုံးပြီး တာဝန်ခွဲဝေချထားပေးခြင်း၊ လိုအပ်သလို ပြန်လည်ညှိနှိုင်းခြင်းဖြစ်သည် (ဇယားကွက် ၃)။ အချို့ သောစည်းမျဉ်းများက လုပ်ငန်းရပ်များကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုပိုမိုထားရန်အကြံပြုပြီး ကျန်သည်များက ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချပေးရန် အကြံပြု နိုင်သည်။ ထိုစည်းမျဉ်းနိယာမများသည် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုတည်းအတွင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာခွဲဝေချထားပေးခြင်းနှင့် ဒေသန္တရလုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာပိုမိုပေးခြင်း နယ်ပယ်နှစ်ခုစလုံးအတွက် အတူတူပင်ဖြစ်သည်ကို ရပြရမည်။ ထို့ကြောင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၏နောက်ပိုင်းအဆင့်များတွင် ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့် သို့လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများလွှဲပြောင်းပေးရာတွင်လည်း ယင်းတို့ကိုအသုံးပြုနိုင်သည်။

**ဇယားကွက်- ၃။ လုပ်ငန်းရပ်များခွဲဝေတာဝန်သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချရေးနှင့် တာဝန်ခံယူမှုနိယာမများ<sup>70</sup>**

အောက်ခြေနှင့် နီးကပ်စွာမူဝါဒချမှတ်ရေးနှင့် မတူညီသော လိုလားချက်၊ အခြေအနေများ။ လုပ်ငန်းရပ်များကို အောက်ခြေအနိမ့်ဆုံးအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါက ထိရောက်မှုအရှိဆုံးဖြစ်သည်။ ထိရောက်မှုသည် စွမ်းဆောင်ရည်၊ ဦးတည်အုပ်စုလူဦးရေနှင့် နယ်မြေအကျယ်အဝန်းပေါ်တွင် လည်းမူတည်သည်။ ထို့အပြင် လုပ်ငန်းရပ်တစ်ခုအတွက် ဒေသတစ်ခုနှင့်တစ်ခုလိုလားချက်မညီမှုကွဲလွဲနေသနည်းဆိုသည်ကိုလည်း အခြေခံသည် (ဝယ်လိုအား အမျိုးအစားစုံလင်ကွဲပြားမှု)။ ယခုနိယာမက ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချရေးကိုပိုမိုဆောင်ရွက်ရန် မီးမောင်းထိုးသည်။

<sup>69</sup> Adapted from Lant Pritchett and Varad Pande, Making Primary Education Work for India's Rural Poor: A Proposal for Effective Decentralization, Social Development Papers (Washington, D.C.: World Bank, June 2006), 24-29.

<sup>70</sup> Adapted from Pritchett and Pande, Making Primary Education Work for India's Rural Poor: A Proposal for Effective Decentralization, 30-40.

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

စကေးကြီးဆောင်ရွက်ခြင်း၏ ထိရောက်မှု။ လုပ်ငန်းရပ်တစ်ခုကို ကုန်ကျစရိတ်အသက်သာဆုံးဖြစ်စေမည့်အဆင့်တွင်ဆောင်ရွက်ရသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့သောလုပ်ငန်းရပ်များအတွက် အထက်အဆင့်များတွင် ထုတ်လုပ်ရသည်မှာ ပိုမိုစရိတ်သက်သာသည်။ ယခုနိယာမက (အထက်ကနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်) ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုပိုမိုဆောင်ရွက်ရန်လမ်းညွှန်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုနိယာမနှစ်ခုကို ဟန်ချက်မျှပေးရမည်။

ဘေးထွက်သက်ရောက်မှု၊ လျှို့ဝှက်သက်ရောက်မှု။ လုပ်ငန်းရပ်တစ်ခုသည် အခြားကဏ္ဍများသို့ ဘေးထွက်သက်ရောက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်စေသော အဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်ရမည်။ 'ဝန်ဆောင်မှုဖြန့်ကျက်သည့် ဒေသအမျိုးအစား' ပေါ်တွင် မူတည်သည်။

တရားမျှတမှု/တန်းတူဖြစ်မှု။ တရားမျှတသောဝန်ဆောင်မှုဖြစ်စေမည့် အဆင့်တွင်လုပ်ငန်းရပ်ကိုဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးတို့ကဲ့သို့သော အရေးပါသည့်လူမှုဝန်ဆောင်မှုများတွင် ပန်းတိုင်မှာ လူတိုင်းအကျိုးဝင်ရေး၊ တန်းတူညီမျှစွာ လက်လမ်းမီရေးတို့လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ဒေသန္တရဆုံးဖြတ်ခွင့်။ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အထက်အဆင့်၏ပါဝင်စွက်ဖက်မှုမရှိပဲ ဒေသန္တရအဆင့်တွင်ချမှတ်နိုင်ပါက ဒေသန္တရတာဝန်ခံမှု၏အခန်းကဏ္ဍပိုမိုကြီးမားသည်။

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် အကြိမ်ရေးများခြင်း။ ထပ်ပြန်တလဲလဲဆောင်ရွက်ရသောလုပ်ငန်းများတွင် အထက်အဆင့်မှ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရန် ခက်ခဲသဖြင့် ဒေသန္တရတာဝန်ယူမှုရှိဖို့လိုသည်။

ပညာရပ်ဆိုင်ရာ၊ ဒေသန္တရစောင့်ကြည့်ရေးစနစ်။ ဝန်ဆောင်မှု၏ နက်နဲမှုကိုလိုက်၍ အချို့သောလုပ်ငန်းများတွင် နည်းပညာအရအတည်ပြုခြင်း၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းများလိုအပ်ရာ ယင်းအခြေအနေမျိုးတွင် တာဝန်ခံယူမှုကို ဗဟိုမှချုပ်ကိုင်ထားရလေ့ရှိသည်။

အဆုံးတွင် လုပ်ငန်းရပ်များခွဲဝေတာဝန်သတ်မှတ်ပေးခြင်းသည် ဒေသအခြေအနေနှင့်နောက်ခံသမိုင်းတို့အပေါ်တွင် လုံးလုံးလျားလျားမှီတည်နေပြီး၊ အားလုံးအတွက်မှန်သည့်ပုံသေနည်းမရှိပါ။ သို့ရာတွင် လုပ်ငန်းစဉ်ကိုလမ်းညွှန်ပေးရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်သောအခါ ပညာရပ်ဆိုင်ရာအရ အပုံအကျပြုရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင်ချမှတ်ထားသော မူဘောင်များနှင့် လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်များလိုအပ်သည်။<sup>71</sup> အလားတူပင် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်ကိုဦးတည်ရေးဆွဲထားသော မူဘောင်တွင်ရှင်းလင်းတိကျသော အချိန်ဇယားများပါဝင်ရမည့်အပြင် အရေးပါသော ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းအနည်းငယ်ကိုသာ ကနဦးရည်မှန်းချက်အဖြစ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပါက အလွန်ကျယ်ပြန့်၊ အသေးစိတ်ကျသော ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်လာနိုင်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှစ်ပေါင်းများစွာလိုအပ်မည့် အခြေအနေသို့ဆိုက်သွားနိုင်သည်။ ဥပမာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် လုပ်ငန်းရပ်အလိုက် မြေပုံပြန်လည်ရေးဆွဲခြင်းကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ယနေ့အချိန်လုပ်ငန်းရပ်ပြန်လည်ခွဲဝေမှုများ မပြီးစီးသေးပါ။<sup>72</sup> ဘတ်ဂျက်ခွဲတမ်းကြီးကြီးမားမားရသော ဝန်ဆောင်မှုများတွင် လုပ်ငန်းရပ်ခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်းသည် ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးထင်ထင်ရှားရှားမြင်နိုင်သော နေရာလည်းဖြစ်သည်။

ထိရောက်သော ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးထားသောတာဝန်များ (ဌာနတွင်းခွဲဝေခြင်း၊ ဒေသန္တရအဆင့်ဆင့်ခွဲဝေခြင်းနှစ်မျိုးစလုံး) အတွက် လုံလောက်သော ဘတ်ဂျက်ရှိနေဖို့လိုအပ်သည်။ ကနဦးဘတ်ဂျက်များကို အဆင့်မြင့် မူဝါဒဆိုင်ရာရည်မှန်းချက်များ သို့မဟုတ် လက်ရှိ ပျမ်းမျှဘတ်ဂျက်အသုံးပေါ်အခြေခံပြီး သတ်မှတ်နိုင်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အသေးစိတ်လုပ်ဆောင်ချက် တစ်ခုချင်းစီကိုအခြေခံပြီး အသုံးစရိတ်တွက်သည့်ပိုမိုရှုပ်ထွေးသော မိုဒယ်ကိုသုံးနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ဘတ်ဂျက်တွက်သည့်စနစ်မှာ အလွန် ရှုပ်ထွေးပြီး ကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီအတွက် သီးသန့်တွက်နည်းများကိုသုံးရသဖြင့် အသေးစိတ်ဆွေးနွေးသုံးသပ်မှုများလုပ်နိုင်မှ ရမည်ဖြစ်သည်။ အဆုံးသတ်ပန်းတိုင်မှာ ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာသတ်မှတ်ထားသော လုပ်ငန်းရပ်များအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာသော ဘတ်ဂျက်ရှိရန်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ ဒေသန္တရဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် တာဝန်ခံယူနိုင်မှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရာရောက်မည်။ ထို့ကြောင့် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက်အထောက်အောက် လုပ်ပိုင်ခွင့် ခွဲဝေပေးခြင်းသည် ထိုပန်းတိုင်အတွက် ပထမဦးဆုံးခြေလှမ်းတစ်လှမ်းဖြစ်နိုင်သည်။

<sup>71</sup> For example, in Cambodia the national decentralization program recognizes that national coordinating institutions, the Ministry of Economy and Finance, and Ministry of Planning have an important role in finalizing policies on functional assignments, which should not just be left to sector ministries: Niazi, Deconcentration and Decentralization Reforms in Cambodia, 59.

<sup>72</sup> Factors Affecting Fiscal Decentralization in Cambodia, 10



**အလျားလိုက်ဘတ်ဂျက်ခွဲခြားခြင်းနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် ဒေသဆိုင်ရာအကြံဉာဏ်များရယူခြင်း**

ဝန်ကြီးဌာနများအနေနှင့် အောက်ခြေအဆင့်ဆင့်သို့ လုပ်ငန်းတာဝန်များခွဲဝေပေးရန်အတွက်ရှင်းလင်းတိကျသော အစီအစဉ်များ၊ ကုန်ကျ စရိတ် တွက်ချက်ခြင်း၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ရေးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းများရေးဆွဲပြီးသောအခါတွင် သက်ဆိုင်ရာအောက်ခြေဌာနအဆင့်ဆင့် သို့ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များကို ကြောင်းကျိုးညီညွတ်စွာ ခွဲဝေချထားပေးနိုင်သည်။ အချို့သောဝန်ကြီးဌာနဘတ်ဂျက်များကို ဒေသန္တရဖွဲ့စည်းပုံ အဆင့်ဆင့်မှ လက်အောက်ခံဌာနများက ပိုမိုတာဝန်ခံသုံးစွဲခြင်းများရှိလာသော်လည်း စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ခြင်း လုပ်ငန်းများမှာမူ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအောက်တွင်သာရှိနေသေးသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများသည် ဘတ်ဂျက်နှစ်မစီ ကြိုတင်သတ်မှတ်ထား သော အမြင့်ဆုံးဘတ်ဂျက်ပမာဏအတွင်း မိမိတို့၏ကိုယ်ပိုင်ဘတ်ဂျက်ကို အဆိုပြုတွက်ချက်ခြင်းမရှိကြပါ။ ဘတ်ဂျက်နှင့် ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဗဟိုအဆင့်တွင်သာချမှတ်နေပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဌာနများက ဘတ်ဂျက်အတည်ပြုပြီးနောက်မှသာ မိမိတို့အတွက် မည်ရွှေ့ မည်မျှထည့်သွင်းသတ်မှတ်ထားသည်ကို သိရှိရခြင်းဖြစ်သည်။

တပြိုင်နက်တည်းမှာပင် 'ပြည်သူ့ဗဟိုပြုဖွံ့ဖြိုးရေး' ဟူသောပေါ်လစီကြောင့် ဝန်ကြီးဌာနအသီးသီးသည် မိမိတို့၏ဒေသန္တရအဆင့်ဌာနခွဲများမှ စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များနှင့် ဦးစားပေးလိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုတောင်းခံလာကြသည်။ အဆိုပါသတင်း အချက်အလက်များမှာ အလွန်အရေးပါသည်မှန်သော်လည်း ထိုသို့ကောက်ခံယူဖြင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ခြင်းတို့တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချလိုက်ပြီဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချထားသော ရန်ပုံငွေစနစ်တစ်ခုတွင် ဒေသန္တရစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းသည် သက်ဆိုင်ရာဌာနခွဲကဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိ လျှင်ဆောင်ရွက်လိုသော လုပ်ငန်းများကို အထက်အဆင့်ဆင့်သို့ ရွေးချယ်နိုင်ရန်၊ ရန်ပုံငွေချထားပေးပြီး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် စေရန်အတွက် တင်ပြခြင်းသက်သက်မဟုတ်တော့ပေ။ ဒေသတွင်းမှာရနိုင်သော အရင်းအမြစ်များနှင့် ဒေသအာဏာပိုင်များ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံး ဖြတ်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်သည် ပို၍အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော ဒေသတွင်းစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းကိုဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ယင်းတွင် ဒေသ၏ရွေးချယ်မှု သည်ဘတ်ဂျက်အကန့်အသတ်များအောင်၌ မဖြစ်မနေအကောင်အထည်ဖော်ရမည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များဖြစ်လာရမည်။<sup>73</sup>

ဝန်ကြီးဌာနများအနေနှင့် အနိမ့်ဆုံးအဆင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဌာနခွဲများမှ ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းများအတွက် ခန့်မှန်းဘတ်ဂျက်ကို ယင်းဌာန ခွဲများသို့ အသိပေးအကြောင်းကြားရန် ဦးစွာလိုအပ်သည်။ ထိုသို့အသိပေးသည့်အချိန်သည်လည်း ဒေသဆိုင်ရာဌာနခွဲအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက်ကာလအလိုက် ပြင်ဆင်မှုများဆောင်ရွက်ရန်၊ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ ဖြစ်နိုင်ပါက ပြည်သူ့လူထုနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင် ရန်အတွက် လုံလောက်သည့်အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုရရှိစေရမည်ဖြစ်သည်။ အောက်ဖော်ပြပါ ဇယားကွက်- ၄ တွင် ပညာရေးဆိုင်ရာငွေလုံးငွေရင်း သုံးစွဲမှုဖြစ်သော စာသင်ကျောင်းဆောက်လုပ်သည့် ဥပမာဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။

**ဇယားကွက်- ၄။ အခြေခံပညာမူလတန်းတွင် ငွေလုံးငွေရင်းသုံးစွဲမှုအစီအစဉ်နှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာ၌ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျော့ချခြင်း**

၁။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာမူဝါဒဦးတည်ချက်များနှင့်အညီ ကျောင်းနေအရွယ်ကလေးများဦးရေနှင့် လက်ရှိကျောင်းနေသော ကလေးဦးရေကိုခန့်မှန်းတွက်ချက်ပြီး ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုစီအတွက် ကျောင်းဆောက်လုပ်ရန်အမြင့်ဆုံးဘတ်ဂျက်ပမာဏကို ပွင့်လင်း မြင်သာသောပုံသေနည်းကိုသုံးကာသတ်မှတ်ပြီး ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်သို့မတင်ပြမီ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်း ကြားရမည်။
၂။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးပညာရေးမှူးရုံးသည် လက်အောက်ခံပညာရေးမှူးရုံးများ၊ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရနှင့် ဒေသခံပြည်သူများနှင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး၊ အဆောက်အဦနှင့် ကုန်ကျစရိတ်တွက်ချက်ခြင်းဆိုင်ရာပြည်ထောင်စုအဆင့်စံချိန်စံညွှန်းနှင့် လမ်းညွှန် ချက်များနှင့်အညီ ကျောင်းဟောင်းပြင်ဆင်ခြင်း၊ မွမ်းမံခြင်းနှင့် ကျောင်းသစ်ဆောက်လုပ်ခြင်းတို့ကို ၎င်းတို့စိတ်တိုင်းကျပေါင်းစပ်ရွေးချယ်နိုင်သည်။
၃။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးပညာရေးမှူးရုံးသည် သက်ဆိုင်ရာဒေသတွင်းရှိ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်မှတစ်ဆင့် ယင်းဘတ်ဂျက်ကို အကောင်အထည် ဖော်နိုင်သည်။ တင်ဒါခေါ်ယူခြင်းနှင့်ဝယ်ယူရေးလုပ်ငန်းများကို ဒေသတွင်း၌သာဆောင်ရွက်ပြီး လုပ်ငန်းများကို အောက်တိုဘာလအထိ မစောင့်ဆိုင်းပဲ ဧပြီလဘတ်ဂျက်ကျကျခြင်း စတင်နိုင်အောင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

<sup>73</sup> Leonardo Romeo, *Taking Risks: Decentralized Development Planning, Issues and Early Lessons from UNCDF-Supported Local Development Fund Programmes*, (New York: UNCDF 1999).

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

၄။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရကလည်း ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနက မည်သို့သောလုပ်ငန်းများကို ယခုဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်းဆောင်ရွက်ရန်ရှိနေသည်ကို ကြိုတင်သိရှိထားကာ ၎င်းတို့အတွက်ရည်ရွယ်သော ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများဖြင့် မည်သို့ပေါင်းစပ်ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်မည် သို့မဟုတ် မည်သို့ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းအသစ်များဖော်ထုတ်ပြီး ဆောင်ရွက်သွားမည်စသဖြင့် ကြိုတင်အစီအစဉ်ချမှတ်နိုင်သည်။

ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းတွင် အရေးပါသောကောင်းကျိုးနှစ်ခုရှိသည်။ ပထမအချက်မှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအား ၎င်းတို့သို့ တိုက်ရိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးမထားပဲ ဝန်ကြီးဌာနများအောက်ရှိကဏ္ဍအလိုက်ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရည်အသွေးအကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုအဓိပ္ပါယ်ရှိစွာပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများနှင့် လွှတ်တော်များက ဝန်ကြီးဌာနများကဆောင်ရွက်သည့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ၎င်းတို့၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်မှုမှာ အလွန် နည်းပါးသည်ဟု စောဒကတက်ကြသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ တစ်ဖက်တစ်ဖက်အားဖြင့် ကျောင်းသစ်ဆောက်လုပ်ခြင်းတို့ကဲ့သို့သော စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းများတွင် ၎င်းတို့၏အကြံပြုချက်များမှာ ဒေသဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာတွင် တိုက်ရိုက်ထည့်သွင်းခြင်းမခံရပဲ ပြည်ထောင်စုအဆင့်သို့ အဆင့်ဆင့်ထည့်သွင်းတင်ပြပေးသွားခြင်းသာရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။<sup>74</sup>

ဒုတိယအချက်မှာ ဝန်ကြီးဌာနများက ဌာနတွင်းဆောင်ရွက်သည့် အောက်ခြေမှအထက်သို့ သတင်းအချက်အလက်ကောက်ခံစုဆောင်းသည့်ပုံစံနှင့် အထက်မှ အောက်သို့ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက်များဆင်းသည့်ပုံစံတို့ကို ထိရောက်စွာချိတ်ဆက်ပေးနိုင်မှုဖြစ်သည်။ လက်ရှိတွင် မြို့နယ်အဆင့် အရာရှိကမိခင်ဌာနသို့ ၎င်းမြို့နယ်အတွက်ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို စာရင်းပြုစုတင်ပြရာတွင် မည်ရွှေ့မည်မျှဘတ်ဂျက်ရှိနိုင်သည်ကို စိုးစဉ်းမှုမသိပဲ အထက်အဆင့်များက ဘဏ္ဍာနှစ်တစ်ခုအတွင်း ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ညှိနှိုင်းမှုများကို စနစ်တကျမဟုတ်ပဲ မကြာခဏပြုလုပ်ပြီးနောက်တွင်မှ အတည်ပြုဘတ်ဂျက်အဖြစ်ကျလာခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ ယူနီဆက်၏ပံ့ပိုးမှုဖြင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် သတ်မှတ်ထားသော မြို့နယ်များ၌ ဒေသလိုအပ်ချက် နှင့်အခြေအနေများကိုလိုက်၍ မြို့နယ်ပညာရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များကိုရေးဆွဲသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ပြင်ဆင်ရာတွင် ဘတ်ဂျက်အမြင့်ဆုံးအကန့် အသတ်ကိုသတ်မှတ်ပြီးမှ ရေးဆွဲခြင်းမဟုတ်သဖြင့် နောက်ပိုင်းတွင် ပြန်လည်သုံးသပ်ပြင်ဆင်ခြင်းများရှိသည်။<sup>75</sup> ဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့အစည်း အဆင့်ဆင့်အတွက် ရှင်းလင်းတိကျသော ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲနည်းစနစ်တစ်ခုရှိပါက အောက်ခြေမှအထက်သို့ စီးဆင်းသော စီမံကိန်းသတင်းအချက်အလက်များသည် အချောသတ်ဘတ်ဂျက်ထဲတွင် ပါဝင်ရန်အခွင့်အလမ်းပိုများမည်ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါအချက်များသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲသည့်လုပ်ငန်းစဉ် ထိရောက်အောင်မြင်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် ကြိုတင်လိုအပ်ချက်များဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲသည့် အချိန်ဇယားနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများမှ ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ခံဌာနခွဲများသို့ ၎င်းတို့ရရှိသည့်အမြင့်ဆုံးဘတ်ဂျက်ပမာဏခန့်မှန်းချေများကို ဘတ်ဂျက်စက်ဝန်းမစီမံကြိုတင် အသိပေးနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သလိုပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရမည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ဌာနတာဝန်ရှိသူများကိုလည်း ၎င်းတို့ထပ်မံရရှိသည့် ထပ်ပေါင်းဘတ်ဂျက်များအကြောင်းနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများနှင့်ဘတ်ဂျက်ကိစ္စညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုက်နာရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ထပ်ပေါင်းဘတ်ဂျက်၏ အကန့်အသတ်များအကြောင်းကို ကြိုတင်ဖြန့်ဝေထားရမည်။ ပို၍အရေးကြီးသည်မှာ ဝန်ကြီးဌာနများ၏ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်အတွင်း၌ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဌာနခွဲများကို ဘတ်ဂျက်ယူနစ်များအဖြစ်ထည့်သွင်းသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲကျင့်သုံးမှုအဆင့်ခွဲခြားသည့်စနစ်ကို လိုအပ်သလိုပြင်ဆင်ပေးရန်လိုအပ်သည့်အချက်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများမှ ရန်ပုံငွေများနှင့် လုပ်ငန်းကဏ္ဍအလိုက်ရရှိသောရန်ပုံငွေများကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရှိ လွှဲပြောင်းပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။<sup>76</sup> ထို့သို့ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ရေးအပြောင်းအလဲကို ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် အနိမ့်ဆုံးအဆင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဝန်ကြီးဌာနနှင့် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနတို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်။ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် မူဝါဒအဆင့်ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးသည် မရှိမဖြစ်၊ အထူးဦးစားပေးလိုအပ်ချက်ဖြစ်ပြီး ယင်းကို နောက်ဆုံးအခန်းတွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။

အောင်မြင်သော ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်အဆင့်ဆင့်ခွဲဝေပေးရေးသည် အနာဂတ် ဒီမိုကရေစီနည်းကျဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းများအောင်မြင်ရန်အတွက် အလွန်အရေးပါသောအခြေခံများကို ချမှတ်ပေးနိုင်သည်။ ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့်ကို ဆုံးဖြတ်ခွင့်အာဏာပိုပေးခြင်း၊ ဖက်ဒရယ်လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်းစသည့် လမ်းကြောင်းများကိုအသုံးပြုသွားနိုင်စေရန်ရှိသည်။ ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်အဆင့်ဆင့်လွှဲပေးရာမှာ ရရှိလာ သောဒေသတွင်းစီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာအတွေ့အကြုံများသည် အရေးပါသောစွမ်းဆောင်ရည်အသစ်များဖြစ်လာကြမည်ဖြစ်သည်။

<sup>74</sup> တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်အဖွဲ့ဝင်များ၊ တိုင်းပညာရေးညွှန်ကြားရေးမှူး လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းများ (ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၁၄)  
<sup>75</sup> UNICEF ဝန်ထမ်းတင်ပြချက် (ဖော်ဖော်ဝါရီလ၊ ၂၀၁၄)  
<sup>76</sup> Elements of this process draw on recommendations in Hamish Nixon and Jamie Boex, "Implementing GIROA's Subnational Planning and Finance Policy: Options and International Practice" (World Bank: Policy Note Prepared for Government of Afghanistan, 2010)



မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအစဉ်အလာကြာညောင်းခဲ့သောတိုင်းပြည်များတွင် ဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့များသည် မိမိတို့ဖာသာစီမံအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းနည်းပါးကြလေ့ရှိသည်မှာ ဓမ္မတာဖြစ်သည့်အပြင် ပြောပြရန်ပင်မလိုသောအမှန်တရားတစ်ခုဖြစ်လို့နေသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံအများအပြားမှ ရရှိသော သင်ခန်းစာအရ အုပ်ချုပ်ရေးစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးသည် လုပ်ရင်းသင်၊ သင်ရင်းလုပ်ရမည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။<sup>77</sup>

ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍလုပ်ပိုင်ခွင့်များပိုမိုပေးအပ်ထားသောစနစ်အတွင်း၌ ရန်ပုံငွေနှင့် ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ကြေးများ မပေးမီ ကုန်ကျစရိတ်များကို ထိရောက်စွာတွက်ချက်နိုင်ရန်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို မျှတစွာဖြန့်ဝေပေးနိုင်ရန် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနည်းပျူဟာများကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ကြိုတင်မိတ်ဆက်အသုံးပြုပြီးဖြစ်နေရမည်။ ကဏ္ဍအလိုက်အောက်ခြေသို့လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးရာတွင် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးများ၌ အထက်ပါနည်းပျူဟာများကိုအသုံးပြုခြင်းသည် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်အောင်မြင်မှု၏ အဓိကအကြောင်းတရားဖြစ်သည်။

ဗဟိုအစိုးရ၏ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို အောက်ခြေဌာနခွဲအဆင့်ဆင့်သို့လွှဲပြောင်းတာဝန်ပေးအပ်နိုင်ခြင်းသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အောင်မြင်စွာဖော်ဆောင်ရာ၌ အရေးကြီးသောအခြေခံများဖြစ်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးမဟာပျူဟာ များချမှတ်နိုင်ချိန်တွင် ဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်မှာလည်း ၎င်းတို့တာဝန်များကိုကောင်းစွာထမ်းဆောင်နိုင်သော အခြေအနေ သို့ရောက်နေကြပြီ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများဆိုးဆိုးဝါးဝါးထိခိုက်သွားခြင်းမျိုးကိုရှောင်ရှားနိုင်သည်။ အင်ဒိုနီးရှား၏ အရှိန်အဟုန်ကြီးမားသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍတစ်ခုတရား ကြီးကြီးမားမားထိခိုက်သွား ခြင်းမရှိပဲ အောင်မြင်ခဲ့ခြင်းမှာ အထက်ပါအကြောင်းကြောင့် အဓိကပင်ဖြစ်သည်။<sup>78</sup>

မြန်မာနိုင်ငံ၏ရေရှည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏မရေရာမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါက 'ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်အဆင့်ဆင့် လွှဲပေးရေးကို ပထမအကောင်အထည်ဖော်ရန်' မဟာပျူဟာသည် ရေတိုအတွင်းအောင်မြင်မှုများရရှိနိုင်ပြီး လက်ရှိဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့် ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှုစနစ်အတွင်း ဘတ်ဂျက်ရည်မှန်းချက်များသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ဒေသအာဏာပိုင်များ၏စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်နိုင်ခြင်းများရှိလာမည်။ တပြိုင်နက်တည်းမှာပင် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်ပါဝင်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစနစ်တစ်ခုအတွက် အနာဂတ်ကာလအပြောင်းအလဲများကို လည်း အထောက်အကူပြုပေးပါသည်။

၃.၂ လမ်းကြောင်း- ၂။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး အဓိကပင်ငွေရလမ်းသုံးခုရှိနေသည်။ ယင်းတို့ကို ယခင်အခန်းများတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးလက်အောက်ခံဌာနများသို့ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှတိုက်ရိုက်ထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံချက်များအတွက် သီးခြားစီရင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ရန်ပုံငွေစနစ်အများအပြား၊ အခြေခံဥပဒေအလား- ၅ ပါ ဒေသအတွင်းကောက်ခံရရှိသောအခွန်နှင့် အခြေခံငွေများစသည်တို့ဖြစ်သည် (နောက်ဆက်တွဲ- ၃)။

လက်ရှိအချိန်တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသို့ပေးအပ်သော ထောက်ပံ့ငွေလုံးငွေရင်းပမာဏမှာ ယခင်အတိတ်ကဆောင်ရွက်လေ့ရှိ သည့်ပုံစံများကိုထင်ဟပ်နေသည်။ သက်ဆိုင်ရာဌာနများ၏ ဝင်ငွေနှင့်ထွက်ငွေအကြားကွာဟချက်ကိုဖြည့်ဆည်းပေးရန်နှင့် ဗဟိုအဆင့်နှင့် ကိစ္စတစ်ခုချင်းစီ အပေါ်မူတည်ပြီး ညှိနှိုင်းခြင်းများအပေါ်အခြေခံပြီး ချထားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်ကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းမပြုမီ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများက မိမိတို့၏အဆိုပြုဘတ်ဂျက်ကို အသီးသီး ရေးဆွဲတင်ပြကြရသည်။ ထိုသို့ရေးဆွဲရာတွင် မိမိတို့လက်အောက်ခံဌာနများအားလုံးနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဝင်ငွေနှင့် ထွက်ငွေကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ဒုတိယသမ္မတ (၂) ၏ရုံးမှ ယင်းတို့ကို ဆန်းစစ်သည်။ ဆန်းစစ်ရာတွင် အဓိကအားဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒအဖြစ်သတ်မှတ်ထားသော ငါးရာနှုန်းဘတ်ဂျက်လိုငွေစည်းမျဉ်းနှင့် အစိုးရ၏ ဦးစားပေးကဏ္ဍများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုးခြင်း ဖြစ်သည်။<sup>79</sup> ထို့နောက် အခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အာဏာ အရဖွဲ့စည်းထားသော ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သို့တင်ပြပြီး ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက် အဖြစ်ပေါင်းကာ ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံရန် ဆက်လက်တင်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာရေးရှုထောင့်အကြည့်လျှင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များမှာ ဝင်ငွေထွက်ငွေကို ထိန်းချုပ် သည့်စနစ်တစ်ခုသာဖြစ်နေပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် မူဝါဒချမှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းများအတွက် ရည်ရွယ်ခြင်းမရှိ ဟုကောက်ချက်ချနိုင်သည်။

<sup>77</sup> Muwonge and Ebel, "Intergovernmental Finances in a Decentralized World," 23  
<sup>78</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, Sequencing Fiscal Decentralization, 5-6  
<sup>79</sup> ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်ဝန်ကြီးဌာန ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေးဌာန လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း (မတ်လ၊ ၂၀၁၄)

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ထိုသို့ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရာတွင် အဓိကကျသည့် ချို့ယွင်းချက်ကြီးနှစ်ခုဖြစ်ပေါ်သည်။ ပထမအချက်မှာ ဘတ်ဂျက်သည်ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအတွင်း လက်ရှိမည်မျှသုံးစွဲနေသည်ကိုထင်ဟပ်ထားခြင်းသာဖြစ်နေပြီး၊ သတ်မှတ်ထားသော တာဝန်များကိုပြီးမြောက်စေရန်အတွက် မည်သည့်အတိုင်းအတာပမာဏဖြစ်သင့်သည်ကိုဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ အကယ်၍ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုခုက အတိတ်တွင်ရသင့်သည်ထက်ပိုမိုသုံးစွဲခဲ့သောသဘာဝကမ္ဘာများရှိနေပါက ထိုပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးသည် ယခုဘတ်ဂျက်တွင်လည်း ရန်ပုံငွေအချိုးအစားပိုမိုရစေမည့် အလားအလာရှိသည်။ ရန်ပုံငွေကို စီမံသုံးစွဲနိုင်စွမ်းအကန့်အသတ်ရှိသောဒေသများသည်လည်း ဒေသရန်ပုံငွေလိုအပ်ချက်ကြီးမားစေကာမူ ရန်ပုံငွေအနည်းငယ်သာရရှိနိုင်သည်။ အကယ်၍အစိုးရဘတ်ဂျက်ကို နှစ်စဉ်ရာခိုင်နှုန်းအလိုက်ပိုမိုတိုးတက်သုံးစွဲနေမည်ဆိုပါက ရန်ပုံငွေပိုရသော ဒေသနှင့် လျော့ရသောဒေသအကြားကွာဟချက်မှာ နှစ်စဉ်ပိုမိုကြီးမားသွားမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသည်လည်း ၎င်းတို့၏ဘတ်ဂျက်များကိုမလိုအပ်ဘဲတိုးမြှင့်တောင်းခံခြင်းနှင့် လိုငွေပိုပြုသည့် အလေ့အထများကိုပေါက်ဖွားစေသည်။ 'အချို့ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများက လိုအပ်ချက်သက်သက်ကိုသာတင်ပြသော်လည်း အချို့ကလိုအပ်ချက်အပြင် ၎င်းတို့၏လိုလားချက်များကိုပါ ထည့်သွင်းတင်ပြကြသည်။'<sup>80</sup> ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗဟိုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်နှစ်မျိုးစလုံး၌ လိုငွေကိုဖြည့်ဆည်းရသော ဘတ်ဂျက်ပမာဏကြီးမားနေခြင်းဖြစ်သည်။<sup>81</sup> ထိုမှာတစ်ဆင့်ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်လိုငွေကို ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဝင်ငွေထွက်ငွေကွာဟချက်ကို အခြေခံ၍ ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေပေးခြင်းဖြစ်ရာ ဒေသအစိုးရများအနေဖြင့် ယင်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာငွေကို တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်စေမည့် မက်လုံးပျောက်ဆုံးနေသည်။ အကယ်၍ ဒေသန္တရအစိုးရက မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များကို ပိုပြုလျှင် ပြည်ထောင်စုလွှဲပြောင်းငွေလျော့ရမည့် သဘောဖြစ်နေသည်။ တိုးရလျှင်တောင်မှ တိုးနှုန်းအနည်းဆုံးဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့သော အခြေအနေများကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် မြို့နယ်ဌာနခွဲများသည် နိုင်ငံရေးအရ လူကြိုက်များသည့်အလုပ်မဟုတ်သော အခွန်အခများကောက်ခံခြင်းကို မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ဆောင်ရွက်သင့်ပါမည်နည်း။ လက်ရှိမက်လုံးစနစ်မှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအနေဖြင့် ဝင်ငွေကို ထည့်မစဉ်းစားပဲ သုံးငွေကိုတိုးမြှင့်သုံးစွဲရန်သာဖြစ်နေသည်။ ဘတ်ဂျက်ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ဦး၏အဆိုအရ 'ဌာနများသည် ဝင်ငွေရရာရကြောင်းနှင့် အသုံးစရိတ်လျော့ချရန်တို့ကို စိုးစဉ်းမှုမစဉ်းစားပဲ သုံးစွဲရန်တစ်မျိုးထဲသာ စဉ်းစားကြ သည်' ဟုသိရသည်။<sup>82</sup>

ပုံ- ၄ နှင့် ပုံ- ၅ တွင် ၂၀၁၂-၁၃ ဘဏ္ဍာနှစ်နှင့် ၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်တို့အကြား ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များပြောင်းလဲလာပုံကိုဖော်ပြထားသည်။ ယခုစာတမ်းရေးသားချိန်တွင် ၂၀၁၄-၁၅ ခုနှစ်အတွက် ဘတ်ဂျက်ခန့်မှန်းချေထုတ်ပြန်ပေးခြင်းမရှိသေးပါ။ သို့သော် ပြီးခဲ့သောနှစ်နှစ်တာကာလအတွင်း ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး (၂၀၁၂-၁၃ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ကြီးမားသောထောက်ပံ့ရန်ပုံငွေကိုရခဲ့) နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်မှလွဲလျှင် ကျန်ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များအားလုံးတိုးတက်ရရှိခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ပြည်ထောင်စုငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ငွေကိန်းဂဏန်းများကိုကြည့်ပါက လွန်ခဲ့သည့်နှစ်နှစ်အတွင်း ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးနှစ်ခုမှလွဲလျှင် ကျန်ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအားလုံး သိသိသာသာတိုးမြှင့်ရရှိခဲ့သည်ကိုတွေ့နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအတွက် စုစုပေါင်းဘတ်ဂျက်သည် (နိဒါန်းတွင် ဖော်ပြထားသလို) လျင်မြန်စွာတိုးတက်လာနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် ပြည်ထောင်စုငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ငွေခေါင်းစဉ်အောက်မှ ဘတ်ဂျက်များ၏အချိုးမှာလည်း မြင့်မားလာသည်။ တနည်းဆိုရသော် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသည် ရန်ပုံငွေပိုမိုတိုးတက်ရရှိလာကြသော် လည်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရအပေါ် ပိုမိုမီခိုလာကြရသည်ကိုတွေ့နိုင်သည်။<sup>83</sup>

<sup>80</sup> Interview, Region Budget Director (March 2014).

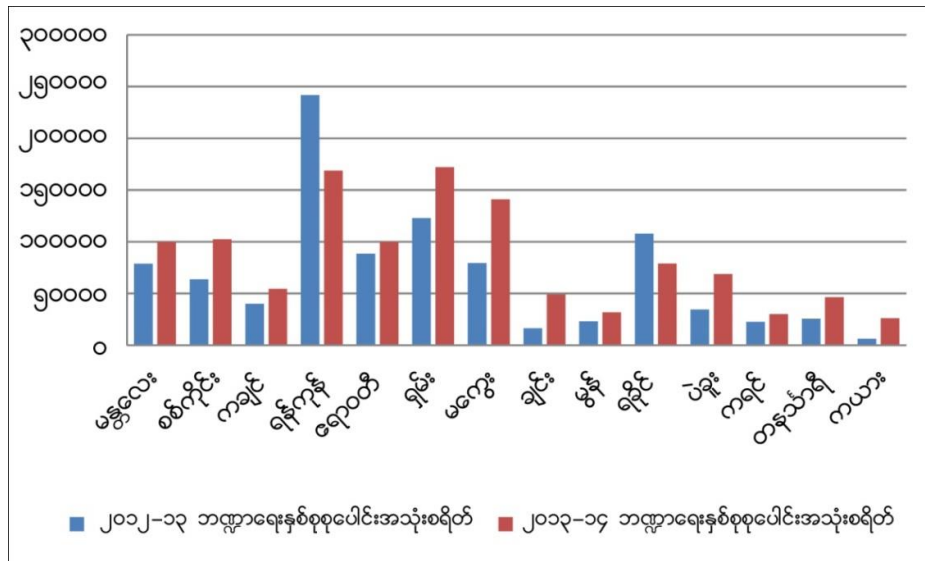
<sup>81</sup> World Bank, Republic of the Union of Myanmar Public Financial Management Performance Report, Public Expenditure and Financial Accountability Report (Yangon: World Bank, May 2013), 9, 17, 46.

<sup>82</sup> Interview, Region Budget Director (March 2014).

<sup>83</sup> ပြည်ထောင်စုထောက်ပံ့ငွေ ကိန်းဂဏန်းများတွင် ထောက်ပံ့ငွေများနှင့် ချေးငွေများနှစ်ရပ်စလုံး ပါဝင်ရခြင်းအကြောင်းရင်း နှစ်ရပ်မှာ ပြန်လည် ပေးချေမှုမသေချာခြင်းနှင့် ဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှရရှိသော ထောက်ပံ့ငွေများ သို့မဟုတ် ချေးငွေများပေါ် မူဝါဒပြောင်းလဲမှု များရှိနေသည်။ ၎င်းမှာ ချေးငွေကို ပေးအပ်ငွေအဖြစ် မသတ်မှတ်သော သီးသန့်ပြည်သူ့စာရင်းကျင့်သုံးမှုနှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။

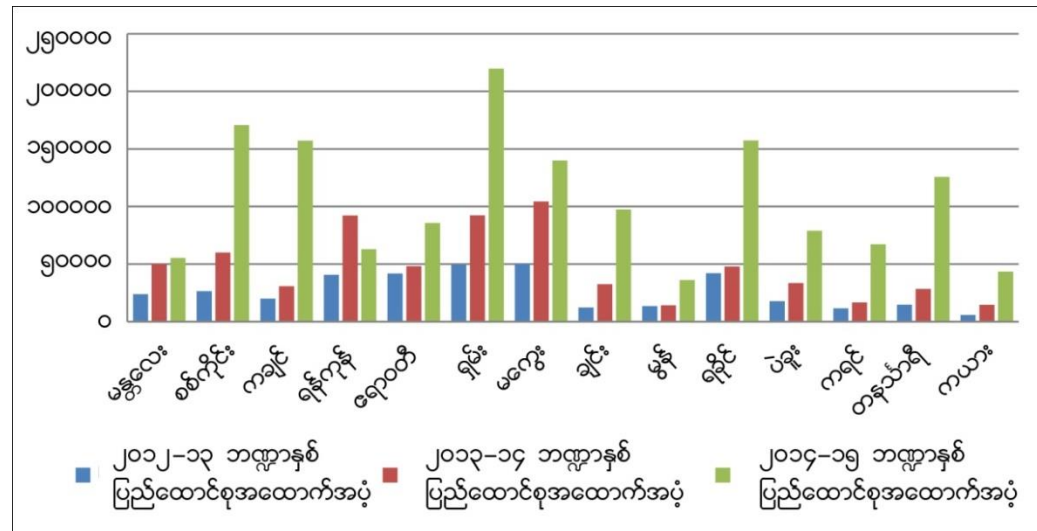
မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ပုံ- ၄။ ၂၀၁၂-၁၃ ဘဏ္ဍာနှစ်နှင့် ၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်တို့အတွက် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအသုံးစရိတ်များ



အရင်းမြစ်။ နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာတွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြထားသော ၂၀၁၂-၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်နှင့် ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်များအတွက် ဘတ်ဂျက်ခန့်မှန်းခြေများနှင့် ပြန်လည်ဆန်းစစ်ထားသော ခန့်မှန်းချက်များ

ပုံ- ၅။ ၂၀၁၂-၁၃ ဘဏ္ဍာနှစ်နှင့် ၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသို့ ပြည်ထောင်စုငွေလုံးငွေရင်း ထောက်ပံ့ငွေ



အရင်းမြစ်။ နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာတွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြထားသော ၂၀၁၂-၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အထိ ဘတ်ဂျက်ခန့်မှန်းချက်များ

၃.၃ လမ်းကြောင်း- ၃။ ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများချထားပေးခြင်း

၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်ရည်ရွယ်သော ကော်မတီများနှင့် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေအများအပြားကိုတည်ထောင်ခဲ့သည်။ ယင်းတို့တွင် သီးခြားဆုံးဖြတ်သုံးစွဲနိုင်သော ရန်ပုံငွေများနှင့် အောက်ခြေမှလာသော စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး များကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ကြသည်။ ထို့အတူပင် ယင်းကော်မတီ၊ အဖွဲ့အစည်းများအချင်းချင်း ရည်ရွယ်ချက်၊ လုပ်ငန်းများလည်း

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ထပ်နေလေ့ရှိသည်။ ထိုဖြစ်စဉ်သည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးဗဟိုကော်မတီသို့ ပြောကြားသည့်မိန့်ခွန်းတွင် တင်ပြခဲ့သော ဦးစား ပေးအချက် ၈ ချက်ဖြင့်စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။<sup>84</sup> ထိုမူဝါဒဦးစားပေးများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ကော်မတီ အသီးသီးကို ပြည်ထောင်စု အဆင့်မှသည် အောက်ခြေကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်အထိ အဆင့်ဆင့်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းကော်မတီများမှာ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများအမှန်တကယ်ကျလာသောအခါ စီမံဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်အကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိသည်။

ထိုအချိန်မှစပြီး မြို့နယ်အဆင့်တွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲမှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော ကော်မတီများအများ အပြားပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။<sup>85</sup> အခြေခံအကျဆုံးအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းမှာ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဦးဆောင်သော မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီဖြစ် သည်။ ကျန်အဖွဲ့ဝင်များမှာ လက်ရှိဌာနဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများဖြစ်သည်။ မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြုကော်မတီတွင်မူ လေးစားလောက်သော ဒေသခံ လူထုကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီး ထွေ/အုပ် ဒုမြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ရေ လုပ်ငန်းမှ ဒုမြို့နယ်ဦးစီးမှူး၊ (ယခင်စည်ပင်သာယာအဖွဲ့) မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီရုံးအတွင်းရေးမှူးနှင့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ကြသည်။<sup>86</sup> နောက်ဆုံးတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲရန်အတွက် မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြု ကော်မတီကို ဖွဲ့စည်း သည်။ သို့သော်ယင်းကော်မတီသည် ရန်ပုံငွေစီမံခန့်ခွဲခွင့်မရှိပါ။ ယင်းတွင် ထွေ/အုပ် လက်ထောက်မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆိုင်ရာ ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ အလုပ်သမားနှင့် လယ်သမားကဏ္ဍများအပါအဝင် သတ်မှတ်ထားသော ကဏ္ဍခြောက်ခုမှ ကိုယ်စားလှယ် ခြောက်ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။<sup>87</sup>

ထိုကော်မတီသုံးခုနှင့် မြို့နယ်လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီတို့သည် တစ်လတစ်ကြိမ် သို့မဟုတ် နှစ်ကြိမ်တွေ့ဆုံကြပြီး သမ္မတကလမ်းညွှန် ထားသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍကြီးရှစ်ခုမှ လိုအပ်ချက်များကို ဆွေးနွေးကြသည်။ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီသည် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့်အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြုကော်မတီက စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီနှင့် ပြည်သူ့လူထုအကြားတွင် အကြံပေးအခန်းကဏ္ဍမှနေသည်။<sup>88</sup> အလားတူ ပင် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီနှင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူကော်မတီများလည်းရှိသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူကော်မတီတွင် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု၏အရွယ်အစားကိုလိုက်ပြီး ရွေးကောက်ခံကော်မတီဝင် ငါးဦးမှ ခုနစ်ဦးအထိ ရှိနိုင်သည်။<sup>89</sup> ထိုကော်မတီဝင်များကို မည်သို့ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်ကို ရှင်းလင်းစွာမသိရပဲ များသောအားဖြင့် လက်ရှိအုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိများက အမည် စာရင်းတင်သွင်းခြင်းမျိုးပိုမိုဖြစ်နိုင်သည်။<sup>90</sup>

**ပြည်ထောင်စုအစိုးရရန်ပုံငွေ၊ ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးရန်ပုံငွေ**

ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေအဖြစ်ပေးအပ်သော အဓိကအကျဆုံးရန်ပုံငွေမှာ ဆင်းရဲမှု လျော့ချရေးရန်ပုံငွေ (PRF) ဖြစ်သည်။<sup>91</sup> ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးရန်ပုံငွေသည် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ဆင်းရဲမှုပျောက်ရေးအတွက် သမ္မတ၏ ဦးစီးဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုဖြစ်ပြီး ၂၀၁၂- ၁၃ ဘဏ္ဍာနှစ်မှစ၍ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုချင်းစီအတွက် ကျပ်သန်းတစ်ထောင်စီ ရန်ပုံငွေသတ်မှတ်ပေးခဲ့သည်။ ဆင်းရဲမှုအခြေအနေအလွန်ဆိုးဝါးပြီး ဝေးလံခေါင်ဖျားဒေသဖြစ်သောချင်းပြည်နယ်အတွက် အထူးစဉ်းစားပြီး

<sup>84</sup> ၂၀၁၂-၂၀၁၃ တွင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးသည် အထူးသဖြင့် ၎င်း၏ အသုံးစရိတ်များကို နှစ်ဆတိုးစေသောကြီးမားသော ထပ်မံဖြည့်စွက်ပေးမှု (ဆန်းစစ်ထားသောခန့်မှန်းခြေ) ရရှိခဲ့ပြီး ၂၀၁၂-၂၀၁၄ မှ ကျဆင်းနေသော ဘတ်ဂျက်၏ သိသာသောမမှန်မှုကို ဖြစ်စေသည်။  
<sup>85</sup> ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုလျော့ပါးခြေလျော့ရေး ဗဟိုကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ နိုင်ငံတော်သမ္မတဦးသိန်းစိန်မှ ၂၀၁၁-ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၂၀)ရက်နေ့ တွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ ဦးစားပေးရှစ်ရပ်မှာ - (၁) လယ်ယာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ (၂) မွေးမြူရေး နှင့် သာဝါးလုပ်ထုတ်လုပ်မှု ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး၊ (၃) ကျေးလက်ဒေသထွက်ကုန်နှင့် အိမ်တွင်းလက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ (၄) အသေးစားငွေစုငွေချေးလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် စေရေး၊ (၅) ကျေးလက်သမဝါယမလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ (၆) ကျေးလက် ဒေသလူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ (၇) ကျေးလက်ဒေသစွမ်းအင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် (၈) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး တို့ဖြစ်သည်။ [<http://www.president-office.gov.mm/en/?q=issues/rural-urban/id-1845>]  
<sup>86</sup> မြို့နယ်နှင့် ခရိုင်အဆင့်ကော်မတီများမှ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် တာဝန်များ ပြည့်စုံစွာတင်ပြချက်အတွက် ကြည်ပြာချစ်စောနှင့် မက်သရူးအာနီးတို့ ရေးသားထားသော မြန်မာနိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ၏ ကျောရိုးဖြစ်သည့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာတင်ပြချက်၊ နောက်ဆက်တွဲ - ၂ တွင် ရှုပါ။  
<sup>87</sup> စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ၏ ဆွေးနွေးချက်များအတွက် ဂျာနယ်တစ်စောင်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသန္တရအစိုးရများနှင့် စီးပွားရေး (ရန်ကုန် - အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၊ မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အရင်းအမြစ်အဖွဲ့အစည်း၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၂၀၁၄)  
<sup>88</sup> ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ၊ သမ္မတရုံးအမိန့်စာအမှတ် ၂၇/၂၀၁၃၊ အချက် ၄။  
<sup>89</sup> ဒေသ TDSC ဥက္ကဋ္ဌ လူထု့မေးမြန်းခြင်း (မတ်လ၊ ၂၀၁၄)  
<sup>90</sup> ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ၊ သမ္မတရုံးအမိန့်စာအမှတ် ၂၇/၂၀၁၃၊ အချက် ၆။

<sup>91</sup> မြို့နယ်အုပ်ချုပ်မှုကို ကွင်းဆင်းသုတေသနဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ထိုနှစ်အတွင်းမှာပင် နောက်ထပ်ရန်ပုံငွေကျပ်သန်းနှစ်ထောင်ကို ထပ်ချပေးခဲ့သည်။ ပထမအကျော့ချပေးသော ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးရန်ပုံငွေများသည် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုစီကို အညီအမျှစီပေးခြင်းကြောင့် ပြည်သူတစ်ဦးချင်းစီရငွေ (သို့မဟုတ်) ဆင်းရဲမှုပမာဏကို အခြေခံပြီး ရငွေမှာ များစွာကွာခြားသွားသည်။<sup>92</sup> သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းတွင်လည်း ရရှိသောရန်ပုံငွေသန်းတစ်ထောင်ကို မြို့နယ်အားလုံးသို့ အညီအမျှခွဲဝေခြင်းကြောင့် မြို့နယ်အလိုက်အကျိုးခံစားရမှုမှာလည်း ကွာခြားသွားပြန်သည်။ ထိုသို့အညီအမျှခွဲဝေသောစနစ်ကြောင့် အချို့သော ဒေသခံများတွင် ပူပန်သောကများဖြစ်လာရစေသည်။

ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးများသည် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်မတူညီသည့်နှင့်အမျှ လိုအပ်ချက်များ၊ ဆင်းရဲမှုနှုန်းများလည်းမတူညီကြရာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးရန်ပုံငွေ အညီအမျှချပေးခြင်းသည် ဆင်းရဲမှုပြဿနာကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း ရာတွင် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းမဟုတ်နိုင်ပေ။<sup>93</sup>

ရန်ပုံငွေများကို အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ ရန်ပုံငွေခေါင်းစဉ်အောက်သို့သွင်းပြီး အကောင်အထည်ဖော်မှုကိုပါ တာဝန်ပေးအပ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအင်စတီကျူးရှင်းများမှာ မကြာသေးခင်ကမှ အသစ်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားခြင်းကြောင့်ထိုရန်ပုံငွေများကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်မည်မဟုတ်ဟု ယူဆသောကြောင့်ဖြစ်သည်။<sup>94</sup> ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးရန်ပုံငွေ ဒုတိယအကျော့ကို ၂၀၁၃- ၁၄ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် အလားတူပင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုစီအတွက် ကျပ်ငွေသန်းတစ်ထောင်စီ လျာထားသတ်မှတ်ပေးပြီး ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန ခေါင်းစဉ်အောက်မှ မဟုတ်ပဲ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများရှိ 'အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် တိုက်ရိုက်လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ ယင်းသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များအတွက် သီးခြားရည်ရွယ်ပြီးအသစ်တီထွင်လိုက်သော ဘတ်ဂျက်ခေါင်းစဉ်ဖြစ်ပြီး မူအားဖြင့်ဆိုသော် ရန်ပုံငွေများကိုသုံးစွဲရာတွင် ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ပိုရှိစေမည်ဟုဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များရန်ပုံငွေ ခေါင်းစဉ်အောက်မှ အကောင်အထည်ဖော်သောလုပ်ငန်းများမှာမူ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှဖြစ်သော အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းရေးမှူးထံတွင် ရောက်ရှိနေသောကြောင့် ဌာန၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုရှိသည်ဟုဆိုနိုင်သည်။ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီများ၊ အထူးသဖြင့် မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြု ကော်မတီသည် စီမံချက် ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းတို့အတွက် အကြံဉာဏ်များပေးရန် တာဝန်ရှိသည်။

၂၀၁၄- ၁၅ ဘတ်ဂျက်တွင်မူ ထိုဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးရန်ပုံငွေသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများသို့ညီတူညီမျှခွဲဝေပေးခြင်းမရှိတော့ပါ။ စုစုပေါင်းရန်ပုံငွေပမာဏမှာလည်း ကျပ်ဘီလျံ ၅၀ သို့ကြီးမားစွာတိုးတက်သွားခဲ့သည်။ အချို့သော ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများက ပိုမိုများပြားသော ရန်ပုံငွေများကိုရရှိကြပြီး ကျန် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများမှာမူ ယခင်အတိုင်းကျပ်သန်းတစ်ထောင်ရရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ရမ်းပြည်နယ်က ကျပ် လေးဘီလျံရရှိပြီး ရခိုင်နှင့်ကချင်ပြည်နယ်များက ၁၅ ဘီလျံစီရရှိကြသည်။ ကျန် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများမှာမူ ၁ ဘီလျံစီရရှိကြသည် (အောက် ပါဇယား- ၂ ကိုကြည့်)။ ထိုသို့ပမာဏကြီးမားသော ရန်ပုံငွေများကို ပဋိပက္ခကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ဝေးလံခေါင်ဖျားသောကြောင့်ဖြစ်စေ အခြေခံအဆောက်အအုံပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရမည့်ဒေသများအတွက် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။<sup>95</sup>

ထို့နောက် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ မြို့နယ်များသို့ပြန်လည်ခွဲဝေရေးကိစ္စကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများက ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ အချို့သော ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများက မြို့နယ်အားလုံးအညီအမျှခွဲဝေသောမူကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးပြီး တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုကမူ မြို့နယ်များကို လူဦးရေနှင့်ဆင်းရဲမှုကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ အုပ်စုနှစ်စုခွဲသည်ဟု သိရသည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုတွင်မူ ဆောင်ရွက်မည့်ပရောဂျက်အရွယ်အစားပေါ်မူတည်ပြီး မြို့နယ်ခွဲတမ်းများကိုသတ်မှတ်ကာ အချို့သောရန်ပုံငွေများကို အသေးစားချေးငွေများအဖြစ် သီးသန့်ပေးအပ်သည်။<sup>96</sup> ထိုရန်ပုံငွေများကို ခွဲဝေရာနှင့် သုံးစွဲရာတွင် ဆက်တိုက်ဆိုသလို အပြောင်းအလဲများ လုပ်နေခြင်း ကြောင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရေးနှင့် လုပ်ငန်းအရည်အသွေးစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကိုဖြစ်စေသည်။

<sup>92</sup> ဆင်းရဲမှုပျောက်ရေး ရန်ပုံငွေကိုသို့ ကိစ္စများတွင် ဘာသာပြန်ထားသည်။

<sup>93</sup> Nixon et al., *State and Region Governments in Myanmar*, 45

<sup>94</sup> လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း၊ ပြည်နယ်ဝန်ကြီး (ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၃)

<sup>95</sup> လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း၊ ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ဝန်ကြီးဌာနဝန်ထမ်း (ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၂၀၁၄)

<sup>96</sup> လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း၊ ပြည်နယ်အဆင့် ဘဏ္ဍာရေးညွှန်ကြားရေးမှူး (မေလ၊ ၂၀၁၄)။ စာတမ်းရေးသားချိန်တွင် အတိအကျဖြန့်ဝေခြင်းကို ကောင်းစွာ သိမြင်ရန် ခက်ခဲခြင်း မှာ ဤအထောက်အပံ့ပြုသည့် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်စာရင်းမှ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများသို့ သွားသောအခြား အကူအညီများနှင့် စုပေါင်းထားပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုစီမှ ဘတ်ဂျက်ခန့်မှန်းချက်များ ကောက်နုတ်စုစည်းမှု မပြုရသေးပါ။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

မူဝါဒအပြောင်းအလဲများက များပြားလှပြီး အရည်အသွေးစစ်ဆေးသည့်အဖွဲ့အစည်းအနေနှင့် စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်း အဟောင်းများကိုသာ သုံးစွဲနေရရာ ပြောင်းလဲမှုကို လက်လှမ်းမမီဖြစ်ရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆင်းရဲမှုလျှော့ချရေးရန်ပုံငွေကဲ့သို့ ဘတ်ဂျက်အပြောင်းအလဲ များကို လိုက်မမီချေ။<sup>97</sup>

အလားတူပင်ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ရန်ပုံငွေလမ်းကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့်ထောက်ပံ့သော သီးခြားလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်ရန်ပုံငွေအများအပြားလည်း ရှိသည်။ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနတို့တွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးနှင့်အောက်အဆင့်များ အတွက် အသုံးပြုနိုင်သော သီးသန့်ရန်ပုံငွေအချို့ရှိနေသည်။ ထို့အပြင် မြို့နယ်အဆင့်၌ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနသည် ဖော်တော်ကား လိုင်စင်ကြေးများမှ ကော်မရှင်ရငွေနှင့် ပြန်အမ်းငွေများကို စီမံသုံးစွဲခွင့်လည်းရှိသေးသည်။ ဥပမာစည်ကားသောမြို့များဖြစ်သည့် တနင်္သာရီတိုင်း၊ မြိတ်ကဲ့သို့မြို့များတွင် ထိုဝင်ငွေမှာ မနည်းလှသောပမာဏဖြစ်သည်။<sup>98</sup>

**မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေ (Constituency Development Fund)**

မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေ (CDF) မြို့နယ်တစ်ခုစီတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ပမာဏသီးခြားသတ်မှတ်ထားသောရန်ပုံငွေများကို ပြည်ထောင်စုအဆင့် နှင့်ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့်ဆောင်ရွက်သော စီမံကိန်းများအတွက် ထောက်ပံ့ပေးသည်။ CDF အယူအဆကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသူရရွှေမန်းက ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဧပြီလတွင်စတင်မိတ်ဆက်ပေးခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုစိတ်ကူးကို ၎င်းအိန္ဒိယနိုင်ငံသို့အလည်အပတ်သွားသည့် ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအတွင်းကရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်မှာ သိသာထင်ရှားသည်။ မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုး ရေးရန်ပုံငွေကို 'ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများ စီမံခြင်းနှင့် သုံးစွဲခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေထုတ်ပြန်ချက် အမှတ် (၈၂/၂၀၁၃) ဖြင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့ကအတည်ပြုပြဌာန်းပေးခဲ့သည်။ ထိုဥပဒေအရ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်များအတွက် ပူးတွဲဘက်စာရင်းဖွင့်လှစ်ခွင့်လည်းရှိသည်။<sup>99</sup>

အစီအစဉ်အရ ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေထဲမှ ဖြတ်တောက်လျှော့ချထားသော ကျပ် ၃၃ ဘီလျံကို မြို့နယ် ၃၃၀ သို့ တစ်မြို့နယ်လျှင် သန်း ၁၀၀ နှုန်းဖြင့် အညီအမျှခွဲဝေပေးရန်ဖြစ်သည်။<sup>100</sup> ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်နှစ်ရပ်နှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက စီမံချက်တစ်ခု လျှင် အများဆုံးကျပ်ငါးသန်းနှုန်းဖြင့် မိမိတို့မြို့နယ်အတွင်းဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များကို ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။<sup>101</sup> ထိုစီမံချက်များ အတွက် ဦးစားပေးများမှာ ရေရရှိရေး၊ ကျေးလက်လမ်းများနှင့် တံတားများမွမ်းမံပြုပြင်ရေး၊ စာသင်ကျောင်းများပြုပြင်မွမ်းမံရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အခြားဒေသလိုအပ် ချက်များကိုဖြည့်ဆည်းနေသော အဆောက်အဦများ ပြုပြင်မွမ်းမံရေးစသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။<sup>102</sup> စီမံချက်များအကောင် အထည်ဖော်ရေးကို မြို့နယ်အတွင်းရှိ လွှတ်တော်အမတ်လေးဦးစလုံးပါဝင်သော မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအကောင်အထည်ဖော်မှုလုပ်ငန်းကော်မတီက တာဝန်ယူဆောင်ရွက် သည်။

ထိုရန်ပုံငွေမှာ အငြင်းပွားမှုဖြစ်စေသော ရန်ပုံငွေဖြစ်သည်။ သမ္မတက ကနဦးတွင် ထိုဥပဒေကိုလက်မှတ်ရေးထိုးရန်ငြင်းဆန်ပြီး ပြည်ထောင်စုလွှတ် တော်သို့မှတ်ချက်များဖြင့် ပြန်လည်ပေးပို့ခဲ့သည်။ အဓိကအချက်မှာ လွှတ်တော်အမတ်များအား အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းဖြစ်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များ ကိုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ညီညွတ်ခြင်းမရှိကြောင်း ထောက်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လွှတ်တော်ဖက် မှ ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ဥပဒေအမှတ် ၈၃/၂၀၁၃ နှင့် ၈၆/၂၀၁၃ တို့ကို ပြင်ဆင်မှုအနည်းအကျဉ်းလုပ်ပြီး အတည်ပြုပြဌာန်းခဲ့သည်။ အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်တို့အပါအဝင် နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံများအရ မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေသည် အာဏာသုံးရပ်ခွဲဝေကျင့်သုံးရေး ကိုဖောက်ဖျက်ရာရောက်ပြီး ဥပဒေပြုအဖွဲ့၏ အစိုးရအပေါ်စောင့်ကြည့်ထိန်းကျောင်းမှုကိုအားလျော့စေခြင်း၊ အစိုးရ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းစွမ်းရည်များကို လျော့ကျစေခြင်း၊ မဲဆန္ဒနယ်များအားလုံးကို ရန်ပုံငွေအညီအမျှခွဲပေးသဖြင့်

<sup>97</sup> လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်း၊ ပြည်နယ်ဝန်ကြီး (မေလ၊ ၂၀၁၄)။

<sup>98</sup> လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်း၊ ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး (ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၄)

<sup>99</sup> လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်း၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး (မတ်လ၊ ၂၀၁၄)။

<sup>100</sup> မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေ ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် အသုံးချခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အမိန့်စာအမှတ် ၈၂/၂၀၁၃၊ ၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၁၅)ရက်၊ အချက် ၇။

<sup>101</sup> လွှတ်တော်ကို ကျပ်သန်းပေါင်းသုံးသောင်းသုံးထောင် သုံးစွဲမည့် မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေ လုပ်ငန်းစဉ်ကို စွန့်လွှတ်ခိုင်းခြင်း၊ မြန်မာ့ လွတ်လပ်ရေး၊ ၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၇)ရက်။

<sup>102</sup> မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် အသုံးချခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အမိန့်စာအမှတ် ၈၂/၂၀၁၃၊ ၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၁၅)ရက်၊ အချက် ၈(က)။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

တရားမျှတမှုကို ထိခိုက်စေခြင်းနှင့် မလျော်ကြားစွာထောင်မှုတို့ကို အားပေးခြင်းစသော ဆိုးကျိုးများရှိကြောင်းသိသာထင်ရှားသည်။<sup>103</sup> လွှတ်တော်အမတ်များအကြားတွင်လည်း ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး သဘောကွဲလွဲမှုများဖြစ်ကာ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများကလည်း စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်ကြောင်းထုတ်ဖော်ပြောကြားကြ သည်။<sup>104</sup> တစ်ဖက်တွင်လည်း ဒေသဆိုင်ရာအမတ်များက ယင်းရန်ပုံငွေသည် ဒေသလိုအပ်ချက်နှင့် ပိုမိုကိုက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များကို ပေါ်ပေါက်စေကြောင်း ပြောကြားကြသည်။<sup>105</sup>

၂၀၁၄ ခုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး ဦးဝင်းရှိန်နှင့် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ် ဦးသိန်းထိုက်တို့က မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အစိုးရ၏စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို လာရောက်ရှင်းလင်းပြောကြားကြပြီး ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကလည်း အစိုးရ၏ လက်ရှိဘဏ္ဍာရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ညီညွတ်စေရန်အပြောင်းအလဲများလုပ်ဖို့ သဘောတူသည်။<sup>106</sup> ယခုအခါတွင် မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေ ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ရန်ပုံငွေအောက်မှ ဝင်ငွေထွက်ငွေစာရင်းထဲတွင် ထည့်သွင်းပေးထားသည်။<sup>107</sup>

**နိုင်ငံတကာအလှူရှင်ရန်ပုံငွေများ၊ ကျေးရွာလူထု အခြေပြဖွံ့ဖြိုးမှု (NCDD)**

၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် မြန်မာအစိုးရတို့ပူးပေါင်းပြီး ခြောက်နှစ်စာ အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၈၀ ထောက်ပံ့ငွေဖြင့် အမျိုးသားအဆင့် ရပ်ရွာလူထုဦးဆောင်သော ကျေးရွာလူထုအခြေပြဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်းကို ကြေညာခဲ့သည်။ စီမံကိန်းကာလအတွင်း အစိုးရကိုထောက်ပံ့ကူညီပေး ရန်အတွက် သီးခြားရန်ပုံငွေ ၆.၃ သန်းကိုလည်း လျာထားသတ်မှတ်ခဲ့သည်။ စီမံချက်၏အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဆင်းရဲသော ကျေးလက်နေ ပြည်သူများအနေဖြင့် ပြည်သူ့ပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးရေးခေါင်းစဉ်အောက်မှ အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့်ဝန်ဆောင်မှုများကို လက်လှမ်းမီတိုးတက်သုံးစွဲ နိုင်စေရန်ရည် ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အကျပ်အတည်းများနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများကိုတုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်ရေး အတွက် သီးခြားထောက်ပံ့ကူညီရန်လည်းပါဝင်သည်။<sup>108</sup> လက်ရှိအချိန်တွင် စီမံချက်ကို ဆင်းရဲပြီး ဝေးလံခေါင်ဖျားသောမြို့နယ် ၁၅ မြို့နယ်တွင် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ရန်ရည်ရွယ်ထားသည် (ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုမှ တစ်မြို့နယ်စီနှင့် ပြည်ထောင်စုဒေသတစ်ခု)။ မြို့နယ်ရွေးချယ်ခြင်းကို ကျေးရွာအုပ်စု၊ မြို့နယ်နှင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်များတွင် လူထုပူးပေါင်းပါဝင်သော နည်းလမ်းများဖြင့်ဆောင်ရွက်သည်။ စီမံချက်ပထမ အဆင့်ကို လက်ရှိအချိန်တွင် မြို့နယ်သုံးမြို့နယ်၌ အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိသည်။ သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာအုပ်စုတစ်ခုလျှင် ငွေလုံးငွေရင်း ထောက်ပံ့ငွေအဖြစ် တစ်နှစ်လျှင်အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၇၀၀၀ နှုန်းဖြင့် သုံးနှစ်စာ ဆက်တိုက်ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာအုပ်စုအရွယ်အစားကိုလိုက်ပြီး ထောက်ပံ့ငွေများကို အမျိုးအစားသုံးခုခွဲခြားထားသည်။

အမျိုးသားအဆင့် ရပ်ရွာလူထုဦးဆောင်သော ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းတွင် (၁) ပြည်ထောင်စုအဆင့် (၂) မြို့နယ်အဆင့်နှင့် (၃) ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် ကျေးရွာအဆင့်ဟူ၍ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာဖွဲ့စည်းပုံအဆင့်သုံးဆင့်ရှိသည်။<sup>109</sup> ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်တွင် အသစ်ဖွဲ့စည်းထား သော ကျေးရွာအုပ်စုစီမံချက်အထောက်အကူကော်မတီတွင် ကျေးရွာအုပ်စုဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြုကော်မတီနှင့် ကျေးရွာစီမံချက်ထောက်ကူ ကော်မတီ များမှ ခေါင်းဆောင်များပါဝင်ပြီး စီမံချက်အခွဲများရွေးချယ်ခြင်းအတွက် တာဝန်ရှိသည်။ ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်တွင် ဘဏ္ဍာရေးဆပ် ကော်မတီကိုလည်း ဖွဲ့စည်းပြီး ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် ကျေးရွာအဆင့်အတွက် ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ငွေများကို စီမံခန့်ခွဲသည်။ စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးရေးနှင့် ဝယ်ယူရေးဆိုင် ရာကော်မတီများလည်းရှိသေးသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီသည် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိပြီး ကျေးရွာနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုများမှ အဆိုပြုသော စီမံချက်အခွဲများသည် လက်ရှိအစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ထပ်တူကျနေခြင်းမရှိစေ ရန်ဆောင်ရွက်ရသည်။ CDD စီမံချက်အများစုမှာကဲ့သို့ပင် အကောင်အထည်ဖော်ရေးလုပ်ငန်းကို မိတ်ဖက်အန်ဂျီအိုအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော International Rescue Committee နှင့် Mercy Corps တို့က ပံ့ပိုးကူညီသူနေရာမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။

နိုင်ငံတကာအလှူရှင်များက ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သော အခြားဒေသတွင်း အခြေခံအဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များလည်းရှိသေးသည်။ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ ပံ့ပိုးသောဒေါ်လာ ၂၂ သန်းအထွေထွေထောက်ပံ့ငွေဖြင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအချို့တွင်ဆောင်ရွက်နေသော စီမံကိန်း၊

<sup>103</sup> ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးရန်ပုံငွေထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် အသုံးချခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အမိန့်စာအမှတ် ၈၂/၂၀၁၃၊ ၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၁၅)ရက်၊ အချက် (၄)။  
<sup>104</sup> Albert van Zyl, What Is Wrong with the Constituency Development Funds?, Budget Brief (International Budget Partnership, 2010).  
<sup>105</sup> Thomas Kean, "Vote-buying fears over MP funds plan", Myanmar Times, (15 December 2013), [http://www.mmmtimes.com/index.php/national-news/9057-vote-buying-fears-over-mp-fundsplan. html].  
<sup>106</sup> လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း၊ တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်အမတ် (ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၁၄)  
<sup>107</sup> Ei Ei Toe Lwin, "MPs agree to amend constituency funding program", Myanmar Times, 8 February 2014: [http://www.mmmtimes.com/index.php/national-news/9490-mps-agree-to-amendconstituency-funding-program.html].  
<sup>108</sup> လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း၊ ဒေသဘတ်ဂျက်ညွှန်ကြားရေးမှူး (မတ်လ၊ ၂၀၁၄)။  
<sup>109</sup> Myanmar National Community Driven Development Project, World Bank [http://www.worldbank.org/projects/P132500/myanmar-national-community-driven-developmentproject? lang=en]



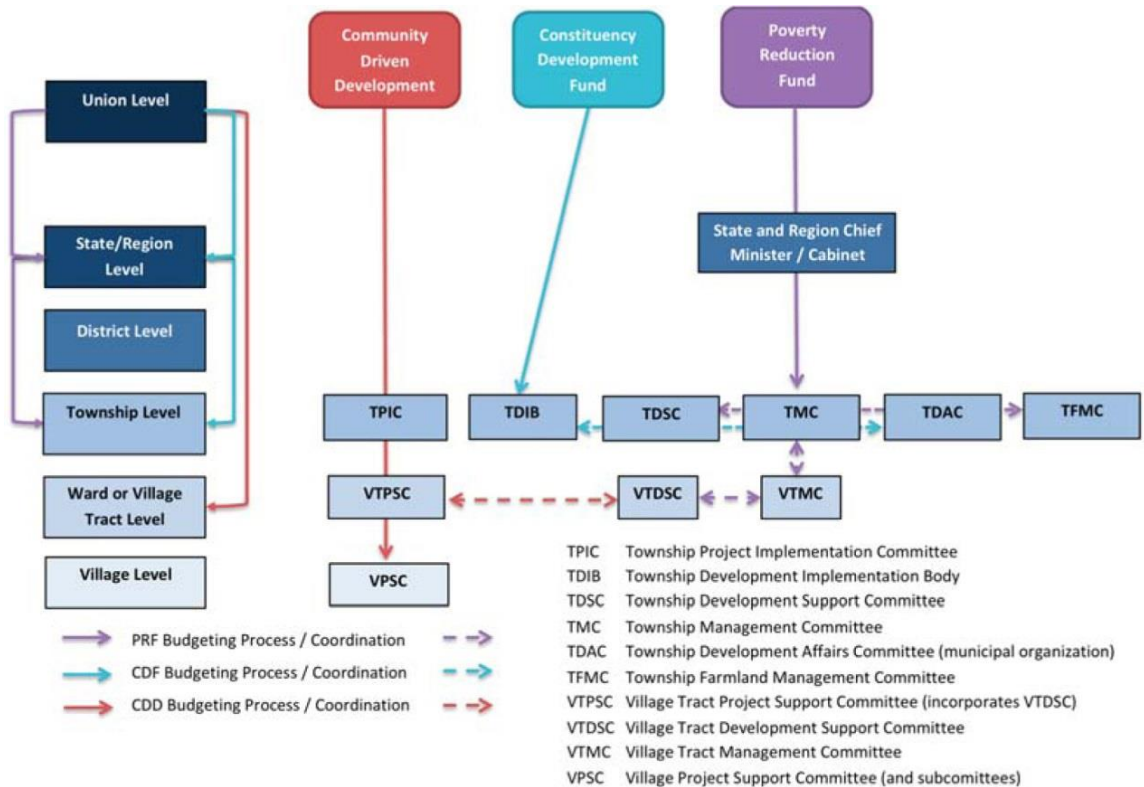
မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဂျပန်နိုင်ငံမှထောက်ပံ့ငွေ ဒေါ်လာသန်း ၂၂၀ ဖြင့်ဆောင်ရွက်နေသော အမျိုးသားအဆင့်ဒေသတွင်းအခြေခံအဆောက်အအုံကြီးကြီးများ ဆောက်လုပ်ရေးစီမံကိန်းစသည် တို့လည်းရှိသည်။<sup>110</sup> ဂျပန်ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းမှာ အဓိကအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများက ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်မည့် စီမံချက် ၇၉ ခုအတွက် ထောက်ပံ့ခြင်းဖြစ်သည်။ UNDP-UNCDF တို့ကလည်း မြို့နယ်အဆင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေတစ်ရပ် အသစ်တည်ထောင်ရန် ဖြစ်နိုင်ချေများကို ရှာဖွေနေကြသည်။ အထက်တွင်ဆိုခဲ့သလို ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနတွင်လည်း NCDD အပြင်ဘက်တွင် သီးခြားရန်ပုံငွေများရှိနေသေးရာ ဌာနအနေဖြင့် စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုပိုမိုပါဝင်နိုင်မည့်နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်လျက်ရှိသည်။

**အကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ**

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အရေးပါသောရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်သစ်များရှိလာသောကြောင့် ဒေသန္တရအစိုးရများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ သည်ယခင်ကာလများကမဖြစ်နိုင်ခဲ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းသစ်များပေါ်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ရန်ပုံငွေ ဖွဲ့စည်းပုံများနှင့် မိုဒယ်အမျိုးမျိုး၊ စီမံချက်ဦးတည်ချက်သတ်မှတ်ရာတွင် ဒေသခံလူထုပါဝင်ရေးကို ဦးတည်ပြီးဖွဲ့စည်းထားသော ကော်မတီအမျိုးမျိုး တိုးများနေခြင်း တို့နှင့်ဆက်စပ်ပြီးစိန်ခေါ်မှုသစ်များလည်းပေါ်လာသည်။ မတူညီသောရန်ပုံငွေများနှင့် ကော်မတီများအကြားတွင် လုပ်ငန်း၊ ရည်ရွယ်ချက်ထပ်နေခြင်းများရှိပြီး ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် အခက်အခဲဖြစ်စေကာ စီမံချက်ဦးတည်ချက်သတ်မှတ်ရာတွင်လည်း ထိရောက်မှု လျော့နည်းမည့် အန္တရာယ်ရှိနေသည်။

**ပုံ- ၆။ ဒေသအခြေခံအဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေအချို့နှင့် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သော အစီအမံများ**



လက်ရှိဖြစ်နေသော ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုပုံစံအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် အချို့သောကဏ္ဍများနှင့် ဒေသများနှင့် လုပ်ငန်းထပ်တူကျနေမှုများ ဖြစ်ပြီး အချို့နေရာများတွင်မူ ရန်ပုံငွေလိုလောက်မရခြင်းများကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ တဆက်တည်းမှာပင် ရန်ပုံငွေချထားရာတွင်သုံးသော ရှုပ်ထွေးပြီး ထွေပြားသည့်ပုံစံအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် နိုင်ငံနှင့်အပူမ်းတွင် အဆိုပါရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များ၏ သက်ရောက်မှုကို နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ရန်ခက်ခဲစေသည်။

<sup>110</sup> ကျေးရွာလူထုအခြေပြုဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်း၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုလက်စွဲ အပိုင်း၄ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ၃။



မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

အချို့သောရန်ပုံငွေများမှာ တစ်နိုင်လုံးသို့ အညီအမျှခွဲဝေပေးခြင်းဖြစ်ပြီး အချို့မှာ သီးခြားဦးတည်သတ်မှတ်ချက်များရှိပြီး လိုအပ်ချက်ပေါ်အခြေခံ၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားသော ဦးတည်ချက်များရှိခြင်းစသည်တို့ကိုလည်းတွေ့ရသည်။ မကြာသေးမီကဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍစစ်တမ်းတစ်ခုတွင် နမူနာမြို့နယ်အချို့ကိုလေ့လာရာ၌ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အလိုက်ရရှိသော ရန်ပုံငွေအမျိုးမျိုးကို စနစ်တကျမှတ်တမ်းပြုစုရန် မဖြစ်နိုင်သလောက်ဖြစ်နေကြောင်းတွေ့ရှိခဲ့ရသည်။<sup>111</sup> ရလဒ်အနေဖြင့် ရန်ပုံငွေတစ်ခုချင်းစီသည် ၎င်းတို့၏သက်ဆိုင်ရာရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များကိုပေါက်ရောက်အောင်မြင်နိုင်စေသော်လည်း ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပြည်ထောင်စုတဝှမ်း အလျားလိုက် ဘဏ္ဍာရေးဟန်ချက်ကို ဖော်ဆောင်နိုင်မှုတွင်မူ ၎င်းတို့၏အကျိုးရလဒ်ကို သိသိကွဲကွဲမသိရပေ။ အချုပ်ဆိုရသော် မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် ဘတ်ဂျက်ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှုကိုဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်နေချိန်၌ ပမာဏကြီးမားသော ဘတ်ဂျက်ကွဲထွက်မှုများဖြစ်ပေါ်နေသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ မူရင်းဘတ်ဂျက်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေအမျိုးမျိုးတို့မှ ဘတ်ဂျက်များကို ထိထိရောက်ရောက်ပေါင်းစပ်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် လိုအပ်နေချိန်လည်းဖြစ်သည်။ ယခုဆက်လက်တင်ပြမည့် အခန်းခွဲတွင် အဆိုပါဘတ်ဂျက်လွှဲပြောင်းပေါင်းစပ်ရေး စနစ်တစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းများအကြောင်းကို ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

အလား- ၂။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ဒေသန္တရအစိုးရများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးထားသော ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေအမျိုးမျိုး၊ ၂၀၁၄- ၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အတွင်းရှိ မြို့နယ်များ	ခန့်မှန်းခြေ လူဦးရေ *	ဆင်းရဲခွဲတောမှု လျော့ချခြင်း ရန်ပုံငွေ (သန်း)	မဲဆန္ဒနယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးမှု ရန်ပုံငွေ (သန်း)	စုစုပေါင်း ပမာဏ (သန်း)	တစ်ဦးစီ နှုန်းထား (ကျပ်)
ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး	၂၆	၇,၁၇၉,၀၀၀	၁,၀၀၀.၀၀	၂,၆၀၀.၀၀	၃,၆၀၀	၅၀၁
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး	၂၈	၅,၄၂၈,၁၀၃	၁,၀၀၀.၀၀	၂,၈၀၀.၀၀	၃,၈၀၀	၇၀၀
ချင်းပြည်နယ်	၉	၅၁၄,၉၉၄	၅,၀၀၀.၀၀	၉၀၀.၀၀	၅,၉၀၀	၁၁၄၅၆
ကချင်ပြည်နယ်	၁၈	၁,၅၁၀,၆၁၈	၁၅,၀၀၀.၀၀	၁,၈၀၀.၀၀	၁၆,၈၀၀	၁၁၁၂၁
ကယားပြည်နယ်	၇	၃၁၆,၇၁၄	၁,၀၀၀.၀၀	၇၀၀.၀၀	၁,၇၀၀	၅၃၆၈
ကရင်ပြည်နယ်	၇	၁,၆၂၃,၇၈၉	၂,၀၀၀.၀၀	၇၀၀.၀၀	၂,၇၀၀	၁၆၆၃
မကွေးတိုင်းဒေသကြီး	၂၅	၄,၈၅၈,၂၀၃	၁,၀၀၀.၀၀	၂,၅၀၀.၀၀	၃,၅၀၀	၇၂၀
မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး	၃၁	၇,၀၉၀,၅၇၅	၁,၀၀၀.၀၀	၃,၁၀၀.၀၀	၄,၁၀၀	၅၇၈
မွန်ပြည်နယ်	၁၀	၂,၆၂၆,၁၀၄	၁,၀၀၀.၀၀	၁,၀၀၀.၀၀	၂,၀၀၀	၇၆၂
ရခိုင်ပြည်နယ်	၁၇	၃,၂၆၄,၂၃၁	၁၅,၀၀၀.၀၀	၁,၇၀၀.၀၀	၁၆,၇၀၀	၅၁၁၆
စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး	၃၇	၅,၈၃၆,၅၂၉	၁,၀၀၀.၀၀	၃,၇၀၀.၀၀	၄,၇၀၀	၈၀၅
ရှမ်းပြည်နယ်	၅၅	၅,၀၇၆,၆၅၄	၄,၀၀၀.၀၀	၅,၅၀၀.၀၀	၉,၅၀၀	၁၈၇၁
တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး	၁၀	၁,၅၃၉,၇၃၄	၁,၀၀၀.၀၀	၁,၀၀၀.၀၀	၂,၀၀၀	၁၂၉၉
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး	၄၅	၆,၄၉၂,၄၇၈	၁,၀၀၀.၀၀	၄,၅၀၀.၀၀	၅,၅၀၀	၈၄၇

<sup>111</sup> အလှူရှင်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ စာရေးသူများနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း။

၃.၄ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ လွှဲပြောင်းရေးစနစ်သစ်ဆီသို့

ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသို့ထောက်ပံ့ပေးပေးသော ရန်ပုံငွေနှင့် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေအသီးသီးသည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာလွှဲပြောင်းပေးမှုများဖြစ်ပြီး ထိုရန်ပုံငွေများသုံးစွဲရာတွင် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် အောက် အဆင့်ဒေသအာဏာပိုင်အသီးသီးက ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသလိုအဆိုပါရန်ပုံငွေအမျိုးအစားနှစ်ခု စလုံးတွင်အားနည်းချက်များကိုယ်စီရှိကြသည်။ ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေသည် ဘတ်ဂျက်လိုငွေအပေါ်အခြေခံ၍တွက်ချက်ခြင်းဖြစ်ပြီး ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများတွင် အချင်းချင်းထပ်တူကျနေသော ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းကဏ္ဍများရှိနေသည်။

အထက်တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သော ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေပေးခြင်းနှင့်အပြိုင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြေခံဥပဒေအလေးနှစ်တွင်ဖော်ပြထားသော လုပ်ငန်းများအတွက် ဒေသန္တရလုပ်ပိုင်ခွင့်များပေးရေးရည်ရွယ်ချက်များကို အထောက်အကူပြုပေးရန် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် စနစ်တစ်ခုကို တည်ထောင်ရန် လိုသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် လတ်တလောဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ လက်ရှိပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးသည့် စနစ် အစား (၁) ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အဆင့်ဆင့်အကြားတွင် ဒေါက်တာဘဏ္ဍာရေးဟန်ချက်ညီမှု (၂) နိုင်ငံတစ်ဖွဲ့ အလျားလိုက် ဟန်ချက်ညီ မှုနှင့် (၃) ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာကောက်ခံရရှိနိုင်ရေးအတွက် တွန်းအားများ (၄) စွမ်းဆောင်ရည်အားနည်းပြီး အရွယ်အစား သေးသောပြည်နယ်များ တွင် ဘတ်ဂျက်သုံးစွဲရေးနှင့် စီမံချက်ဖော်ဆောင်ရေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်ခြင်းများကိုရှောင်ရှားရန်တို့ပါဝင်သော စနစ်တစ်ခုကို အဆိုပြုလိုသည်။ ပြည်နယ် နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အခွန်ဘဏ္ဍာကောက်ခံနိုင်စွမ်းကိုအားပေးခြင်းဖြင့် ယင်းတို့သည် ဗဟိုအစိုးရ၏ရန်ပုံငွေကို သုံးပေးသောအဖွဲ့အစည်းများ သက်သက်ဖြစ်နေခြင်းမှရှောင်လျားနိုင်ပြီး ဝင်ငွေနှင့် သုံးငွေအကြားရေရှည်ဟန်ချက်တည်ဆောက်ခြင်း၊ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မိမိဒေသ ကိုကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် တာဝန်ခံယူမှုများတွင် တိုးတက်လာနိုင်သည်။<sup>112</sup> ထိုစနစ်သစ်တွင် နောက်ထပ်ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုမှာ ပုံမှန်ဘတ်ဂျက် များနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး/ငွေလုံးငွေရင်းဘတ်ဂျက်များအကြား အချိတ်အဆက်ကို ပိုကောင်း အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

အထက်ပါရည်ရွယ်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းမှာ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများရန်ပုံငွေအချို့နှင့် ဖွံ့ဖြိုး ရေးရန်ပုံငွေအချို့ကို လွှဲပြောင်းပေးရာတွင် ပုံသေနည်းအခြေခံစနစ်ကို အသေးစိတ်ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရေးဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ဖော်မြူလာအခြေခံဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှုဖြင့်ဆောင်ရွက်ရာမှ ဖြစ်လာသော ကွန်မြူများ၏အလျားလိုက်ဟန်ချက်မညီမှုနှင့် မြန်မာ နိုင်ငံနှင့်အလားတူစနစ်မျိုးဖြင့်ဆောင်ရွက်သော စီရင်စုများအကြားနှိုင်းယှဉ်လေ့လာရာတွင် 'စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် လိုအပ်ချက်အချို့ကို အခြေခံတွက် သော ဖော်မြူလာကိုသုံးပြီး ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေသော ချဉ်းကပ်ပုံသည် ဒေသန္တရအစိုးရများနှင့် ဗဟိုအစိုးရဘတ်ဂျက်အရာရှိများအကြား အတိုးအလျှော့ အညှိအနှိုင်းလုပ်ပြီး ခွဲဝေသောပုံစံထက်စာလျှင် ပိုမိုထိရောက်ပြီး မျှတသော ရလဒ်များကိုထွက်စေသည်' ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။<sup>113</sup>

ထိုသို့သော ဖော်မြူလာအခြေခံစနစ်ကဖန်တီးပေးသည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုများသည် နိုင်ငံရေးအရလည်း တန်ဖိုးရှိနိုင်သည်။ ဥပမာ တန်ဖိုးနီးယား နိုင်ငံတွင် ဖော်မြူလာအခြေခံခွဲဝေမှုကိုစသုံးရသည့် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုမှာ ဒေသန္တရအစိုးရများအကြားရန်ပုံငွေခွဲဝေရာတွင်သုံးသည့် စံသတ်မှတ် ချက်များကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များရှင်းလင်းစွာတွေ့မြင်စေရန်ဖြစ်သည်။<sup>114</sup> ဖော်မြူလာအခြေခံဘတ်ဂျက်သည် ဘတ်ဂျက်နှစ်တစ်ခု ၏အစတွင် တင်းကျပ်သော ဘတ်ဂျက်အကန့်အသတ်များကို ဖန်တီးထားပြီး ဒေသန္တရအစိုးရများအနေနှင့် ဗဟိုအစိုးရထံမှဘဏ္ဍာနှစ် တစ်နှစ်ကုန်ချိန်ကာလတွင် ထောက်ပံ့ပေး ပမာဏများပြားစွာတောင်းခံခြင်းကို ကန့်သတ်ရန်လည်းရည်ရွယ်သည်။ ထိုသို့တောင်းခံခြင်းကြောင့် အမျိုးသားအဆင့်ဘတ်ဂျက်တွင် ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်စွမ်းကို ထိခိုက်စေသည်။ ထိုသို့အကန့်အသတ်များကိုဖန်တီးထားခြင်းကြောင့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံများတွင် ၁၉၉၀ ပြည့် လွန်နှစ်များကကြုံခဲ့ရသလို ဒေသန္တရအစိုးရများက အရေးပေါ်ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့ငွေတောင်းခံခြင်း၊ ကြွေးမြီများကိုကြွေးဆုံးအဖြစ်သတ်မှတ်ရန် တောင်းခံလာခြင်းများကို ကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။<sup>115</sup> ယခုလွှဲပြောင်းရေးစနစ်သည် အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍပေါ်လစီဖြစ်သော ရှိဒီပီအခြေခံ ဘတ်ဂျက်လိုငွေပမာဏသတ်မှတ်ခြင်းစသည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာထိန်းချုပ်မှုများကိုလည်း အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ ထို့အပြင် အနာဂတ်တွင် ဆောင်ရွက်လာနိုင်သည့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများဖြစ်သော ဘဏ္ဍာရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့တစ်ခုတည်း၏ ဘတ်ဂျက် ကိုသုံးခြင်း၊ ရလဒ်ကိုအခြေခံပြီးဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းစသောကိစ္စရပ်များကိုလည်း အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။

<sup>112</sup> UNCDF, *Local Fiscal Space in Myanmar*, unpublished draft (April 2014).  
<sup>113</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, *Sequencing Fiscal Decentralization*, 22  
<sup>114</sup> Niazi, *Deconcentration and Decentralization Reforms in Cambodia*, 51.  
<sup>115</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, *Sequencing Fiscal Decentralization*, 9.

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

အဆိုပါဘက်ဂျက်လွှဲပြောင်းရေးစနစ်တစ်ခု အကောင်အထည်ပေါ်လာရန်အတွက် အဆင့်များစွာလိုအပ်သည်။ ပထမဦးဆုံးနှင့် အရေးအကြီးဆုံး အဆင့်မှာ စနစ်တစ်ခုလုံး၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို လွှမ်းမိုးစဉ်းစားခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းမှုတစ်ခုချင်းစီ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို အသေးစိတ်စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်း တို့ပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဆီလျော်နိုင်သော ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါတို့ဖြစ်သည်။

- ဒေါက်တာဘဏ္ဍာရေးဟန်ချက်ညီမှုကို တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း (ဒေသန္တရအဆင့်တာဝန်ဝတ္တရားများအတွက် လုံလောက်သော ရန်ပုံငွေသတ်မှတ်ထားရှိခြင်း)
- အလျားလိုက်ဘဏ္ဍာရေးဟန်ချက်ညီမှုကို တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်လုပ်ခြင်း (တန်းတူညီမျှဖော်ဆောင်ခြင်း)
- အနီးအနားဒေသများသို့ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏အကျိုးဆက်များရောက်ရှိသွားခြင်းအတွက် ဒေသခံများကို ပြန်လည်ဖြည့်တင်းပေးခြင်း
- ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးတို့ကဲ့သို့သော ဒေသတွင်းမှ ပန်ဆောင်ပေးနိုင်သော လုပ်ငန်းများဖြင့် အမျိုးသားအဆင့်ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပန်ဆောင်မှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
- နိုင်ငံရေးသဘောတူညီချက်များနှင့်အညီ သဘာဝသယံဇာတကဲ့သို့သော ဝင်ငွေအရင်းအမြစ်များကို ခွဲဝေခြင်း
- အခွန်ဘဏ္ဍာငွေရှာဖွေခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုတို့ကဲ့သို့ ဒေသန္တရအစိုးရများအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားမှုကို မြှင့်တင်အားပေးခြင်း

အထက်ပါရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုချင်းစီကို ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းမှုပုံစံတစ်မျိုးစီက ပေါက်မြောက်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်များလည်း ရှိနိုင်သည်။ လွှဲပြောင်းမှုပုံစံတွင် အဓိကကျသောအချက်တစ်ခုမှာ လွှဲပြောင်းမှုသည် ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားသော လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်မီအောင်ဖြည့်ဆည်းရန် လို၊ မလိုဟူသောအချက်ဖြစ်သည်။ ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီမှုလွှဲပြောင်းခြင်းဆိုသည်မှာ ကဏ္ဍအလိုက် သို့မဟုတ် သုံးစွဲငွေအမျိုးအစား အလိုက်သတ်မှတ်ပေးထားသော ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်မရှိသော လွှဲပြောင်းမှုမှာမူ ဒေသန္တရ အစိုးရ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ဘောင်ထဲတွင်ရှိပြီး အလျားလိုက်ဟန်ချက်မညီမှုများနှင့် မညီမျှမှုများကိုဖြေလျှော့ ရန်ရည်ရွယ်ခြင်း၊ ဒေသတွင်းကိုယ်ပိုင် စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းကိုမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် သဘာဝသယံဇာတဝင်ငွေများကိုခွဲဝေ ပေးခြင်းစသော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် ပေးအပ်ခြင်းများဖြစ်သည်။ ထို့ အပြင် ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းမှုများကို စွမ်းဆောင်ရည်နှင့်ချိတ်ဆက်သည့် ပုံစံများကိုလည်း ပိုမိုကျင့်သုံးလာကြသည်။ ဥပမာသတ်မှတ်ထားသော ကဏ္ဍ များဖြစ်သည့် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု၊ အခွန်ဘဏ္ဍာရှာဖွေကောက်ခံနိုင်စွမ်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးရလဒ်များကဲ့သို့သော ကဏ္ဍများတွင်ဒေသန္တရအစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုကိုကြည့်ပြီး ရန်ပုံငွေပမာဏကို ဆုံးဖြတ်ပေးသော ပုံစံဖြစ်သည်။<sup>116</sup>

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများသို့ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးသောစနစ်တစ်ခုအတွက် အကောင်းဆုံးစမှတ်မှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအောက်တွင် လက်ရှိရှိနေသောဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍများအတွက် လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ အထက်အခန်းများတွင်ဖော် ပြထားသော ရန်ပုံငွေများ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက်များအတွက်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းစသည်တို့ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပိုမိုရှင်းလင်းစွာသိမြင်နားလည်နိုင်ရန်လည်း လိုအပ်သည်။ ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေပေးခြင်းအခန်းတွင် ဆွေးနွေးခဲ့သော ဆွေးနွေးချက်များနှင့်အလားတူစွာပင် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းများပြုနိုင်သည်။ လက်ရှိ စနစ်သည် အလျားလိုက်တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ဥစ္စာဓနခွဲဝေခြင်းတို့ကဲ့သို့သော ရည်ရွယ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားခြင်းမရှိပေ။ သို့ရာတွင် မြန်မာ နိုင်ငံ၌ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်အကြား ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ခိုင်မာသောရည်ရွယ်ချက်များရှိနှင့်နေပြီးဖြစ်ပါသည်။ ရန်ပုံငွေ လွှဲပြောင်းမှုစနစ်ကိုစဉ်းစားရာတွင်အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက် အောက်ပါဇယား- ၃ တွင် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ သုံးစွဲမှုများနှင့် သင့်လျော် သောရန်ပုံငွေလမ်းကြောင်းများကို ဖော်ပြပေးထားသည်။

ဇယား- ၃။ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုတာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် သင့်လျော်သောဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များ<sup>117</sup>

သုံးစွဲမှု	ဥပမာများ	ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်
------------	----------	---------------------

<sup>116</sup> Ibid., 24.

<sup>117</sup> For a thorough explanation of performance-based grant design principles see UNCDF, *Performance-Based Grant Systems: Concepts and International Experience*, (New York: UNCDF, n.d.)

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဝန်ဆောင်မှုသုံးစွဲသူအုပ်စုကို အတိအကျ သတ်မှတ်နိုင်သော ဒေသတွင်းဆုံးဖြတ်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ဝန်ဆောင်မှုအမျိုးအစားများ (ဘေးထွက်အကျိုးများနှင့် တန်းတူညီမျှမှုအပေါ် ထိခိုက်မှုများမရှိ)	ဒေသတွင်း ဝန်ဆောင်မှုအခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ အပန်းဖြေအနားယူရေးဆိုင်ရာ နေရာများ	အသုံးပြုခ/ဝင်ကြေးကောက်ခံရရှိငွေ
ဒေသတွင်းဆုံးဖြတ်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ (ဘေးထွက်အကျိုးရှိနိုင်)	ပန်းခြံများ၊ ဒေသတွင်းလမ်းများ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း သိမ်းဆည်းရေး	ဒေသတွင်းအခွန်များနှင့် (ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်မရှိသော) လွှဲပြောင်းရန်ပုံငွေများ
အခြားဒေသများသို့ပါ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိသော ဒေသတွင်းဝန်ဆောင်မှုများ	ခရိုင်အဆင့်လမ်းများ၊ ကူးစက်ရောဂါကာကွယ်တားဆီးရေး	ဒေသတွင်းအခွန်များနှင့် လွှဲပြောင်းရန်ပုံငွေများ (ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်ရှိ/မရှိ နှစ်မျိုးစလုံး)
အမျိုးသားအဆင့်ဦးစားပေးမှုပါဒေသတွင်းပါ ဝင်သော ဒေသတွင်းဝန်ဆောင်မှုများ	ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး	ဗဟိုအစိုးရမှ လွှဲပြောင်းငွေ (ကြိုတင်သတ်မှတ် ချက်ရှိ)
အမျိုးသားအဆင့်တန်းတူညီမျှမှုကို ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် ဒေသတွင်းကျွန်ဆောင်ရွက်သော အသုံးစရိတ်များ	လူမှုဖူလုံရေး၊ လူထုပညာရေးနှင့် အရင်းအမြစ် ခွဲဝေရေး	ဗဟိုအစိုးရမှ လွှဲပြောင်းငွေ (ကြိုတင်သတ်မှတ် ချက်ရှိ၊ မရှိနှစ်မျိုးစလုံးနှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေ မျှဝေခြင်း)
ရေရှည်အကျိုးကိုမျှော်ကြီးဆောင်ရွက်သော ဒေသတွင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ	အပေးပြေးလမ်းများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ တယ်လီကွန်းဆက်သွယ်ရေး	ဒေသချေးငွေ၊ လွှဲပြောင်းငွေ (ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်ရှိ၊ မရှိနှစ်မျိုးစလုံး) နှင့် ကြွေးမြီပြန်လည်ပေးဆပ်ရာမှာရသော ဝင်ငွေ

ယေဘုယျအားဖြင့် ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းရေးစနစ်တစ်ခုတွင် ရည်ရွယ်ချက်များကို အောက်ပါအစီအစဉ်အတိုင်း အဆင့်ဆင့် စဉ်းစားသွားရမည်။ ပထမအဆင့်မှာ ရန်ပုံငွေသုံးစွဲမှုတာဝန်နှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာရှာဖွေနိုင်စွမ်းတို့အကြားကွာဟချက်ကို တတ်နိုင်သမျှကျဉ်းမြောင်းသွားစေရန်အတွက် ဒေါင်လိုက်ဘဏ္ဍာရေးမျှခြေကိုရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအဆင့်မှာ အမျိုးသားအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်တို့တွင် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်ရာ၌ သတ်မှတ်ချက်နှင့်ပြည့်မီအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုနိုင်ပါက ထောက်ပံ့မှုများကို မရရှိနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းမှုစနစ်တစ်ခု၏ ပထမအပိုင်းနှစ်ပိုင်းကိုဆောင်ရွက်ပြီးနောက်တွင် နောက်ဆုံးအဆင့် တန်းတူညီမျှမှုကိုရှာဖွေရာ၌ အလျားလိုက်ဟန်ချက်မညီမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည်။<sup>118</sup>

လွှဲပြောင်းမှုများတွင် ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်များရှိမရှိနှင့် ပုံမှန်အသုံးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအသုံးတို့အပေါ်အခြေခံပြီး ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းမှုစနစ်များကို အမျိုးအစားလေးမျိုးခွဲခြားနိုင်သည်။ ၎င်းတို့ကို ဇယား- ၄ တွင်ဖော်ပြထားသည်။ ရှုပ်ထွေးနက်နဲမှုအဆင့်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုပိုမိုလိုအပ်ခြင်းအဆင့်များကို ဘယ်မှညာသို့ အစီအစဉ်အတိုင်းဖော်ပြထားသည်။ ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်များ ပိုများသည်နှင့်အမျှ စနစ်မှာပိုမိုရှုပ်ထွေးလာပြီး အောက်အဆင့်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးအတိုင်းအတာလည်း ပိုမိုကျဆင်းလာသည်။ ရိုးရှင်းပြီး ကြိုတင်ကန့်သတ်ချက်များမရှိသော လွှဲပြောင်းရေးစနစ်သည် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် အနာဂတ်ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းရပ်များကို ပိုမိုအထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဆိုင်ရာရေရှည်လမ်းကြောင်းကို ခန့်မှန်းရခက်နေချိန်တွင် ဤအချက်မှာ အရေးပါသောထည့်သွင်းစဉ်းစားစရာအချက်ဖြစ်သည်။

ဇယား- ၄။ ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဆင့်သို့ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းရေးစနစ်တွင် သုံးနိုင်မည့် အခြေခံကျသော ထောက်ပံ့ငွေပုံစံများ

ဘတ်ဂျက်ခေါင်းစဉ်		လွှဲပြောင်းရေးစနစ်ပုံစံများ		
ပုံမှန်အသုံးစရိတ်ဘတ်ဂျက်	ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုမရှိပဲ ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့မှု	ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုရှိသော ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့မှု	ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုရှိသော ကဏ္ဍအလိုက်ပံ့ပိုးငွေများ	ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုရှိသော ကဏ္ဍအလိုက်ပံ့ပိုးငွေများ
ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေ		ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုရှိသော ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့မှု	ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုရှိသော ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့မှု	ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုရှိသော ကဏ္ဍအလိုက်ပံ့ပိုးငွေများ

<sup>118</sup> Adapted from Steffensen, *Fiscal Decentralization and Sector Funding Principles and Practices*.

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ရှုပ်ထွေးမှုနည်း/ဗဟိုချုပ် ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းပိုများ	ရှုပ်ထွေးမှုများ/ဗဟိုချုပ် ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းပိုနည်း
--	--

စနစ်တစ်ခုလုံးကိုစဉ်းစားပြီးနောက်တွင် သီးခြားလွှဲပြောင်းရေးစနစ်ဒီဇိုင်းများကို အောက်ပါအဆင့်လေးဆင့်ဖြင့် ဖော်ဆောင်သည်။

- လွှဲပြောင်းမှု၏ရည်ရွယ်ချက်များကို လွယ်ကူရှင်းလင်းစွာဖော်ထုတ်ခြင်း
- သင့်လျော်သော လွှဲပြောင်းရေးစနစ်ကိုရွေးချယ်ခြင်း (ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုရှိ၊ ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုမရှိ၊ ပေါင်းစပ်ရန်ပုံငွေ၊ စွမ်းဆောင်ရည် အခြေပြုစသည်)
- စုစုပေါင်းလွှဲပြောင်းပေးရမည့် ပမာဏကို ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ခြင်း (အစိုးရဝင်ငွေများကို သတ်မှတ်ခွဲဝေခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ်များကို ပြန်လည် ပေးချေခြင်း၊ လိုအပ်ချက်များကို တွက်ချက်ခြင်းစသည်တို့အားဖြင့် စုစုပေါင်းရရှိသော ပမာဏ)
- ထိုစုစုပေါင်းပမာဏကို ဒေသန္တရအစိုးရယူနစ်များအကြားတွင် မည်သို့ခွဲဝေမည်ကို ဆုံးဖြတ်သောဖော်မြူလာ

အထက်ပါအချက်တစ်ချင်းစီကို နောက်ဆက်တွဲ- ၂ တွင်အသေးစိတ်ဆွေးနွေးထားပါသည်။ လွှဲပြောင်းမှုစနစ်၏ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်းသည် ရှုပ်ထွေးသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး သင့်လျော်သော ပညာရပ်ဆိုင်ရာအပုံအကူများလိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို လည်းဖြစ်စေသည်။

ဒေသန္တရအစိုးရများအကြားတွင် ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးမှုစနစ် ရုတ်တရက်ကြီးကြီးမားမားပြောင်းလဲသွားသောအခါတွင် ဖြေရှင်းရန် ခက်ခဲသောပြဿနာများပေါ်ပေါက်လာတတ်သည်။ ဥပမာ ဘတ်ဂျက်လိုငွေကို ညှိနှိုင်းသောစနစ်မှ ဖော်မြူလာအခြေခံစနစ်သို့ ပြောင်းလိုက်သော အခါမျိုးတွင်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြောင်းလိုက်ခြင်းကြောင့် ဖော်မြူလာစနစ်မှာ အကျိုးအမြတ်များစွာရသော ဒေသအစိုးရများနှင့် ယင်းစနစ်ကြောင့်အကြီးအကျယ် နစ်နာဆုံးရှုံးသွားသောဒေသအစိုးရများပေါ်ထွက်လာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။<sup>119</sup>

ဖော်မြူလာအခြေခံ လွှဲပြောင်းမှုစနစ်၏ ကောင်းကျိုးတစ်ခုမှာ လုပ်ငန်းများကိုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းမပြုမီကပင် ဘတ်ဂျက်အပေါ်တွင် သက်ရောက်မည့်အကျိုးဆက်ကို ကြိုတင်တွက်ချက်နိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စနစ်အကူးအပြောင်းတွင်ကြုံရနိုင်သော ပြဿနာများဖြစ်သည့် လက်ရှိအရင်းအမြစ်များကို ဒေသများအကြားပြန်လည်ရွှေ့ပြောင်းချထားပေးခြင်းကဲ့သို့သော ကိစ္စများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့လွှဲပြောင်းမှုစနစ်၌ အရေးပါသော ဆုံးဖြတ်စရက်စွဲရပ်များမှာ- (၁) ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ပုံမှန်ဘတ်ဂျက်များကို ကြိုတင်သတ်မှတ်မှုရှိ သို့မဟုတ် မရှိသော ဘတ်ဂျက်များအဖြစ်သတ်မှတ်မှု (၂) ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေအများအပြားကို အချင်းချင်းမည်သို့ပေါင်းစပ်ရန်နှင့် ပုံမှန်အစိုးရဘတ်ဂျက်နှင့် မည်သို့ပေါင်းစပ်ရန် (၃) ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာ အရင်းအမြစ်များဖွံ့ဖြိုးလာစေ ရန်အတွက် မည်သို့အားပေးဆောင်ရွက်ရန် (၄) ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေချပေးသော လမ်းကြောင်းနှင့် မည်သို့ပေါင်းစပ်ရန် စသည်တို့ဖြစ်ကြ သည်။

ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှဲပြောင်းမှုများအတွက် အောက်ပါအတိုင်း ကနဦးအကြံပြုလိုပါသည်။

- ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ပုံမှန်လုပ်ငန်းတာဝန်များအတွက် ကြိုတင်ကန့်သတ်ချက်မရှိသော ထောက်ပံ့ငွေများပေးရန်၊ ထိုသို့ ပေးရာတွင် ဒေသစွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ပဋိပက္ခအခြေအနေပေါ်မူတည်ပြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေရှာဖွေခြင်းများတွင် တိုးတက်စေရန် ရည်ရွယ်၍ စွမ်းဆောင်ရည်အခြေခံရန်ပုံငွေများနှင့် ပေါင်းစပ်ရန်ပုံငွေများကို စီစဉ်ခြင်းအပါအဝင်
- ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးရန်ပုံငွေတွင် လာရောက်ပေါင်းဖြည့်မည့် ကြိုတင်ကန့်သတ်ချက်မရှိသော ထောက်ပံ့ငွေများပေးရန်၊ နိုင်ငံရေးအရ ဖြစ်နိုင်ချေရှိပါက မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများကို ပေးရန်၊ ထိုသို့ပေးရာတွင် ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေသောဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍများ နှင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည့် စည်းမျဉ်းများရေးဆွဲသတ်မှတ်ထားရန်
- သဘာဝသယံဇာတရန်ပုံငွေများကိုအခြေခံပြီး တန်းတူညီမျှရေး၊ ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ပေးရေးနှင့် အဆင့်ဆင့်လွှဲပြောင်းရေးတို့အတွက် အထွေထွေရည်ရွယ်ချက်ရန်ပုံငွေများသတ်မှတ်ပေးရန် (ဇယားကွက်- ၅)

<sup>119</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, *Sequencing Fiscal Decentralization*.

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဇယားကွက်- ၅။ သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ (စတုတ္ထလမ်းကြောင်း?)<sup>120</sup>

မြန်မာအစိုးရသည် သဘာဝသယံဇာတကဏ္ဍတွင် ပိုမိုပွင့်လင်းမြင်သာရန်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးကို ရှေ့သို့တိုးတက်ဆောင်ရွက်ရန် ကတိကဝတ်ပြုထားသည်။ စီးပွားရေးအဆောက်အဦစနစ်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်အတူ သယံဇာတဝင်ငွေများကို မျှဝေရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆွေးနွေးမှုများလည်း ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည်။ သို့သော်ယနေ့အချိန်အထိ မည်သည့်တို့ကိုမျှမဝေမည်၊ မည်သူတို့အကြားမျှဝေမည်၊ မည်သို့မျှဝေမည်နှင့် မည်သည့်အတွက်ကြောင့် မျှဝေမည်စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သည့် သဘောတူညီချက်ရရှိခြင်းတော့ မရှိသေးပါ။

အစိုးရသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် လုပ်ငန်းအဖွဲ့တစ်ခုကိုဖွဲ့စည်းထားသည်။ ထို့အပြင် Extractive Industry Transparency Index (EITI) သို့အဖွဲ့ဝင်ခွင့်ရရှိရေးအတွက်လည်း လျှောက်ထားထားသည်။ သို့ရာတွင် မရေရာမှုများက အများအပြားရှိနေသေးသည်။ သယံဇာတကဏ္ဍ၏ဖွဲ့စည်းပုံ၊ အဓိကလုပ်ငန်းများနှင့် နိုင်ငံဝင်ငွေအပေါ် အချိုးအစားတို့ကို မသိရှိသလို၊ တရားမဝင်ထုတ်ယူမှုများနှင့် ငွေပေးငွေချေမှုများ၊ အငြင်းပွားနေသောဒေသများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော စင်ပြိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ စစ်တပ်ပိုင်ကုမ္ပဏီများ၏အခန်းကဏ္ဍအပြင် တရားဝင်တွင်းထွက်သယံဇာတဝင်ငွေများကို အမျိုးအစားခွဲခြားပြီး ပုံမှန်ထုတ်ပြန်ပေးမှုမရှိခြင်းစသည့် မရေရာမှုများ များပြားလှသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်အဆိုပါဘဏ္ဍာရေးစနစ်ကိုတည်ဆောက်နိုင်ရန်အတွက် အရေးပါသောအစိတ်အပိုင်းများမှာ တဖြည်းဖြည်းနှင့် အကောင်အထည်ပေါ်လာနေပြီဖြစ်သည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ဌာနတစ်ခုချင်းစီ၏ ဝင်ငွေနှင့်ထွက်ငွေများပေါ်မူတည်ပြီး ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုမှုများကို ပြုလုပ်နေကြသော်လည်း ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့များအနေနှင့် ၎င်းတို့အတွက်သတ်မှတ်ထားသော တာဝန်ဝတ္တရားများအတွက် ဘတ်ဂျက်ကိုအပြည့်အဝစီမံဆုံးဖြတ်နိုင်ရေးအတွက် နည်းပညာအရအခက်အခဲကြီးကြီးမားမားရှိနေပါ။ ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်များအဆင့်ဆင့်ခွဲဝေပေးရေးတွင်အကြံပြုခဲ့သလိုပင် ဘတ်ဂျက်အချိန်ဇယားစက်ဝန်းအတွင်းအပြောင်းအလဲများလုပ်ကာ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများအတွက် အမြင့်ဆုံးဘတ်ဂျက်အကန့်အသတ်ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြပေးခြင်း၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများမိမိတို့၏ ဘတ်ဂျက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းများဆောင်ရွက်နိုင်အောင်လည်းလုပ်ဆောင်ပေးနိုင်သည်။<sup>121</sup> ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများသည် သိမ်မွေ့နက်နဲပြီး ဗဟိုအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့အဆင့်ဆင့်တို့အကြား၊ အစိုးရအဖွဲ့တွင်းရှိ အစိတ်အပိုင်းအသီးသီးတို့အကြားတွင် ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်မှုများလည်းလိုအပ်သည်။ ယခုစာတမ်း၏နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် ခိုင်မာတောင့်တင်းပြီးစနစ်တကျတည်ထောင်ထားရှိသော ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးဆိုင်ရာ အင်စတီကျူးရှင်းများလိုအပ်နေသည့်အကြောင်းကို ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ လက်ရှိအချိန်တွင် အစိတ်အပိုင်းငယ်များအဖြစ်တစ်စီရရှိနေကြသည်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများဆက်ဆံရေးတွင် ရေရှည်ပြီးပြည့်စုံပြီးရေရှည်တည်တံ့သော ရည်မှန်းချက်များအဖြစ် ပေါင်းစပ်သွားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

<sup>120</sup> Bahl and Martinez-Vazquez, *Sequencing Fiscal Decentralization*, 31.  
<sup>121</sup> သက်အောင်လင်းနှင့် မေရီအိုတို့၏ မြန်မာနိုင်ငံရှိ သဘာဝသယံဇာတများနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများမှ ကောက်နုတ်တင်ပြချက်၊ (၂)။



### အပိုင်း (၄)

#### မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း

လက်ရှိလမ်းကြောင်းသုံးသွယ်ဖြင့်ဆောင်ရွက်နေသော ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ယင်းအဆင့်အောက် အုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်များသို့ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးသည့်လမ်းကြောင်းများနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းကို တစ်ဆင့်ချင်းစီ စတင် သွားရန် ယခုအစီရင်ခံစာက အကြံပြုတင်ပြပါသည်။<sup>122</sup> လမ်းကြောင်းတစ်ခုချင်းစီတွင် ကနဦးဆောင်ရွက်နေသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး များ၏ အသွင်သဏ္ဍာန်ကို အထက်အခန်းများတွင်ဖော်ပြပြီး ယခုအခန်းတွင်သုံးသပ်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့သောမဟာဗျူဟာများကို အကောင် အထည် ဖော်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလမ်းညွှန်မှုဘောင်ကိုရေးဆွဲသတ်မှတ်ပေးပြီး မူဝါဒပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးဆောင် ရွက်မည့်ခိုင်မာသော အင်စတီကျူးရှင်းများ၊ ဖြစ်စဉ်များကိုလည်း ဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်သည်။ ယင်းတို့ကို ဤစာတမ်း၏နောက်ဆုံးအခန်းတွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။

#### ၄.၁ လမ်းကြောင်းသုံးသွယ်မဟာဗျူဟာ

ပထမလမ်းကြောင်းတွင် ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေပေးခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်များပါဝင်သည်။ မူဘောင်သည် ကဏ္ဍအလိုက်တာဝန်ခွဲဝေပေးမှု များနှင့်ပတ်သက်ပြီး စနစ်တကျလေ့လာဆန်းစစ်မှုများနှင့် ချိန်ညှိမှုများကိုဆောင်ရွက်သွားရမည်။ ထို့နောက်သက်ဆိုင်ရာပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများအလိုက် ဒေသန္တရအဆင့်ဆင့်သို့ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေပေးဆင်းမှုကို ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေးအတွက်လိုအပ်သော ကဏ္ဍအလိုက် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို ဖော်ပြပေးသွားပါမည်။ ထိုဖြစ်စဉ်နှင့်အတူ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရာတွင် အမြင့်ဆုံးကန့်သတ်ချက်သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်အတွင်း ၎င်းတို့အတွက်ခွဲဝေချထားပေးခြင်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖော် ပြခြင်းစသော ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်တင်ပြပုံအပြောင်းအလဲများလည်း လိုအပ်သည်။

ဒုတိယနှင့် တတိယလမ်းကြောင်းများသည် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်အဆိုပြုမှုများကို ပိုမိုပေါင်းစပ်မှုအားကောင်းသော စနစ်တစ်ခု အတွင်းမှ အကောင်အထည်ဖော်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ပုံမှန်ဘတ်ဂျက်ထဲတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများသို့ သီးခြားလွှဲပြောင်းပေးမှုများကို ဒီဇိုင်းဆွဲခြင်း၊ ပုံဖော်တွက်ချက်ခြင်းနှင့် အစမ်းကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို လုပ်နိုင်သည်။ ထို့အပြင်သက်ဆိုင်ရာရည်ရွယ်ချက်များ ပေါက် မြောက်အောင် အကောင်းဆုံးဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိသေးသော ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများကိုလည်း ပေါင်းစပ်ပေးနိုင်ရန်လိုအပ်သည်။ သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ခွဲဝေရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ဆောင်ရွက်နေသော အထွေထွေငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့မှုပုံစံနှင့်ပတ်သက် ၍လည်း တပြိုင်နက်တည်းဆွေးနွေးမှုများလိုအပ်နေသည်။

ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးတစ်ခုတွင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေများမှ ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုဖြေလျှော့ပေးသည့် ပမာဏအနည်းအများကိုလိုက်ပြီး အန္တရာယ် လည်းအနည်းအများရှိနိုင်ကြောင်းယူဆမှုများရှိသည်။<sup>123</sup> ယခုဖော်ပြသည့် လမ်းကြောင်းသုံးသွယ်ပုံစံသည် ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးကို အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ယုံကြည်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် ချို့တဲ့ ခြင်းကြောင့်ဖြစ်နိုင်သော အန္တရာယ်များကို ကာကွယ်တားဆီးပေးနိုင်သ သည်။ အရေးပါသောကဏ္ဍများတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအဆင့်ဆင့်ခွဲဝေပေးခြင်းကိုလည်း အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ ထိုမျှသာမက ဒုတိယ နှင့်တတိယလမ်းကြောင်းများမှနေ၍ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုမြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြင့် အကျိုးရလဒ်အမြန်ဆန်ပြီး ဒီမိုကရေစီလည်းကျသော ဖတ်ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း၏ ကောင်းကျိုးများကိုခံစားရနိုင်သည်။

ဒေသန္တရလုပ်ပိုင်ခွင့်မြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့် ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေပေးခြင်းနှစ်မျိုးစလုံးတွင် အရင်းအမြစ်များကို အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်ဆင့်ကြားနှင့် ဒေသအသီးသီးကြားတွင် အလျားလိုက်နှင့် ဒေါင်လိုက်ခွဲဝေမှုပုံစံများမှာ ဆင်တူပင်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဒေသန္တရကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ပုံစံက ဒေသ အစိုးရများ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုပိုပေးပြီးတာဝန်ခံမှုကိုလည်း မြှင့်တက်စေနိုင်သည်။ ဥပမာ ကဏ္ဍအလိုက် လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေခြင်းမှာ ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု အတွင်း လက်အောက်ဌာနများသို့ ရည်ရွယ်ချက်ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားသော ငွေလုံးငွေရင်းချထားပေးခြင်းနှင့်ဆင်တူသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ပုံစံနှစ်မျိုး စလုံးတွင် အမျိုးသားအဆင့်ဘဏ္ဍာရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရေးများပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။ အဓိကအကြောင်းမှာ

<sup>122</sup> ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း (ဇန်နဝါရီ - မတ်၊ ၂၀၁၄)။ Bart Robertson ၏ မြန်မာနိုင်ငံ ခန့်မှန်းခြေချ/သုံးငွေစာရင်း ယေဘုယျဖော်ပြချက် (ရန်ကုန်၊ Action Aid ၊ ဧပြီ၊ ၂၀၁၄) ၊ ၁၅။

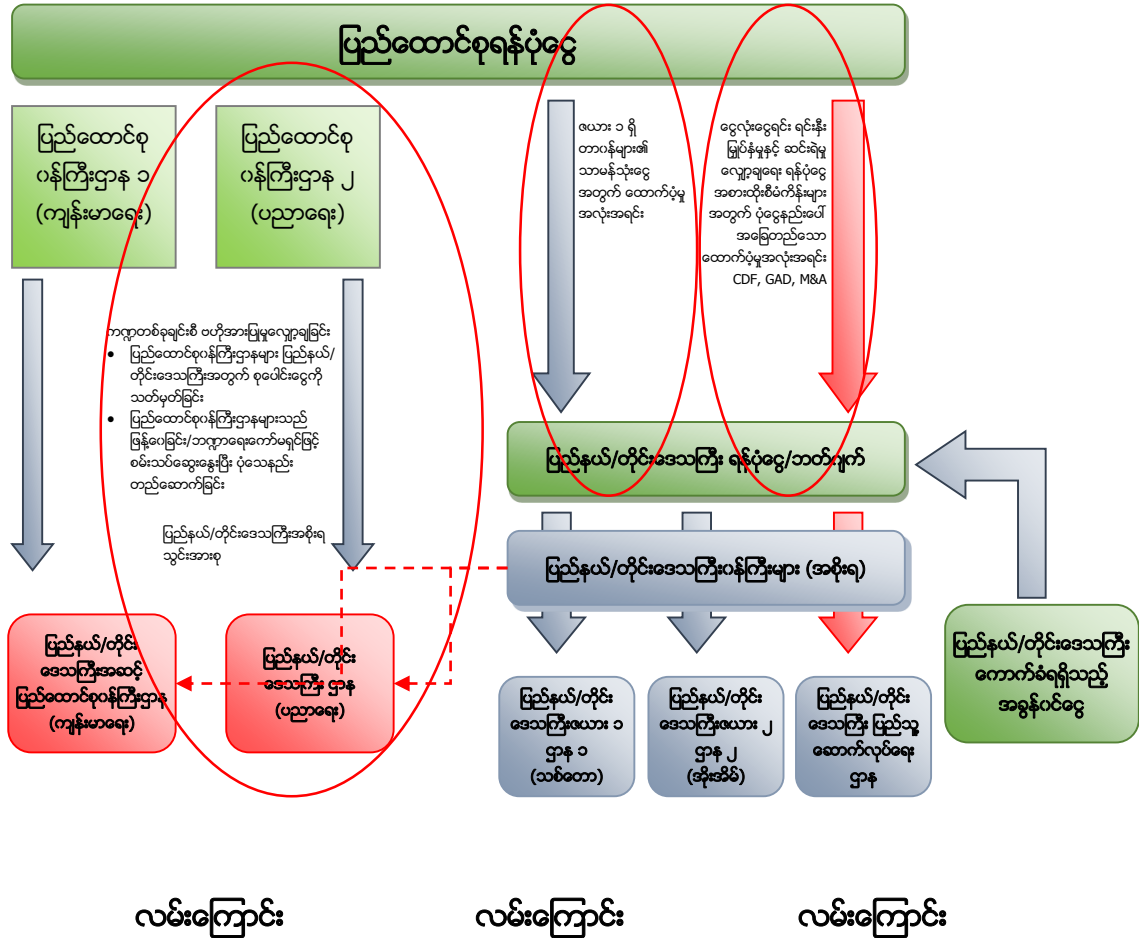
<sup>123</sup> These proposals benefitted from personal communication with Jamie Boex and comments from Robert Ebel on earlier work, particularly regarding reform of Egypt's similarly hybrid system of vertical and horizontal decentralization. See Jamie Boex, *Democratization in Egypt: The Potential Role of Decentralization*, Policy Brief (Washington, DC: Urban Institute, February 2011); Jorge Martinez-Vazquez and Andrey Timofeev, *Decentralizing Egypt: Not Just Another Economic Reform*, International Studies Program Working Paper (Atlanta, GA: Andrew Young School of Policy Studies, December 2008); Khaled Z. Amin and Robert D. Ebel, *Egyptian Intergovernmental Relations and Fiscal Decentralization*, Egypt Public Expenditure Review (Washington, DC: World Bank, January 2006).



မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဒေသန္တရ အစိုးရအဆင့်ဆင့်ဘတ်ဂျက်များပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းမပြုမီ လုံလောက်သောအချိန်ပမာဏအတွင်း ကြိုတင်၍ ၎င်းတို့ဘတ်ဂျက် ဆွဲရာတွင်သုံးရမည့် အမြင့်ဆုံးဘတ်ဂျက်ပမာဏအကန့်အသတ်ကို ဖော်ပြနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရမည့်စာရင်းတွင် အလယ်အလတ် ကာလသာဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ မူဘောင်များနှင့်ဘတ်ဂျက်၊ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသောနှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်ပြက္ခဒိန်နှင့် လမ်းညွှန်ချက်များစသည်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

ပုံ- ၇။ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုလမ်းကြောင်းသုံးသွယ်



လမ်းကြောင်းတစ်ခုချင်းစီမှပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများသည် အချင်းချင်းလည်းအပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်ပြီး ပံ့ပိုးကူညီပေးနိုင်ရမည်။ ဥပမာ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံ၏အစောပိုင်းကာလဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးတွင် အဆင့်အမျိုးမျိုး၌ အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို အဓိကဦးစားပေး၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားအခြေအနေမှာ အချို့နေရာများတွင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ဆင်တူသည်။ အထူးသဖြင့် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများ၏ အရှိန်အဟုန်ဖြင့်တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ဗဟိုနှင့်ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်းများအကြားဝန်ဆောင်မှုများကိုမြှင့်တင်ရန် စနစ်များချိတ်ဆက်နိုင်ခြင်းက ပို၍နွေးကွေးစွာဖြစ်ပေါ်နေသည်။ သို့ရာတွင် အသွင်ကူးပြောင်းရေးအစွမ်းဆောင်ရည်အရာ၌ မြန်မာနိုင်ငံက ကမ္ဘောဒီးယားထက်သာလွန်ပြီး နိုင်ငံတကာအထောက်အပံ့များကိုချဉ်းမီခိုနေသောတိုင်းပြည်လည်းမဟုတ်ချေ။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များကိုသာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၏ဗဟိုချက် အဖြစ်ထားပြီးဆောင်ရွက်နေမည်ဆိုပါက လက်ရှိရှိနေသောအောက်ဖော်ပြပါ စွမ်းဆောင်ရည်များကို လျှစ်လျူရှုရာရောက်ပေလိမ့်မည်။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းဆိုသည်မှာ ဒေသန္တရအဆင့်တွင်လူထုပါဝင်သော စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းတစ်ခုတည်းကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပေ။ ယင်းတွင် ပြည်သူ့လူထုထံသို့ အခြေခံဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်းလည်းပါဝင်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးတွင် အနစ်သာရပြည့်ဝသော ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးက များစွာအရေးပါပေသည်။<sup>124</sup>

ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများအောက်မှဆောင်ရွက်သော လုပ်ငန်းအများအပြားသည်လက်ရှိပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ တာဝန်ဝတ္တရားအဖြစ်သတ်မှတ် ထားသော လုပ်ငန်းများနှင့် သိသိသာသာထပ်တူကျလျက်ရှိသည်။ ဥပမာ ထိုရန်ပုံငွေများကို စာသင်ကျောင်း၊ ဆေးပေးခန်းနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းတို့ကဲ့သို့သော နေရာများတွင်သုံးလျက်ရှိသည်။ ဘတ်ဂျက်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများပီပြင်လာပါက ဒေသဆိုင်ရာစီမံချက်များနှင့် ဝန်ကြီးဌာန၏ အဓိကလုပ်ငန်းတာဝန်များကိုဆက်စပ်ပေးရန်ကြိုးစားမည်ဖြစ်ပြီး ဘတ်ဂျက်မစတင်မီတွင် ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရနှစ်ဘက်စလုံးမှ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုများကိုဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် အနာဂတ်တွင် ဒေသန္တရအာဏာခွဲဝေမှုပိုကောင်းသော စနစ်တစ်ခုအတွက် အခြေခံများကိုတည်ဆောက်ပေးပြီးဖြစ်သည်။ အစိုးရများအနေနှင့် ကဏ္ဍအလိုက် ဌာနများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆုံးဖြတ်စီရင်ပိုင်ခွင့်ပိုမို ရရှိလာနိုင်မည်ဟုလည်း ယူဆရသည်။

နောက်ဆုံးအနေနှင့် အထက်ပါလမ်းကြောင်းများသည် ကာလတစ်ခုအရောက်တွင် အချင်းချင်းပေါင်းဆုံသွားကြမည်ဖြစ်သည်။ ယခုစာတမ်း၏ ဒုတိယ အခန်း၌ဖော်ပြထားသလိုပင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသန္တရအစိုးရလုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာပေးအပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ရေရှည်ပန်းတိုင်ကို ရှင်းလင်းစွာမြင်ရခြင်းမရှိ ပေ။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသို့ လုပ်ငန်းတာဝန်အသစ်များ တဖြည်းဖြည်းချင်းတိုးမြှင့်အပ်နှင်းလာနိုင်သလို အောက်ခြေအုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်များ၌ပါ ရွေးကောက်ခံဒေသန္တရအစိုးရများလည်း ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည်။ အနာဂတ်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းစွာ သိမြင်ရခြင်း မရှိသည့်တိုင်အောင် လမ်းကြောင်းသုံးခုစဉ်းစားပုံကြောင့် ဒေသန္တရအစိုးရများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုစွမ်းရည်များပိုမိုတိုးတက်လာစေမည့် အခွင့်အလမ်းရှိသည်။ ဤနေရာတွင် အထူးသတိထားရန် အချက်မှာ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ် သက်ပြီး အစိုးရ၏တာဝန်ရှိမှုကို အငြင်းပွားနေကြသည့်ဒေသများတွင် အဆိုပါပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကို ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ဂရုမပြုကြီးစွာ စိုက်ထုတ်ရမည်ဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်သည်။

လမ်းကြောင်းသုံးသွယ်အကြား ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်းခြင်း၊ ပေါင်းစပ်ခြင်းနှင့် အဆုံးတွင် အပြီးတိုင်ပေါင်းစည်းခြင်းတို့သည် အတိုင်းအဆကြီးမားကျယ်ပြန့် သောမူဝါဒရေးရာ ဦးဆောင်မှုတစ်ခုဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာအစိုးရအတွင်း၌ ထိုပေါ်လစီများကို လက်ခံစဉ်းစားပေးမည့် အဖွဲ့အစည်းသီးသန့် ရှိမနေပေ။ အချို့သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအချို့ကို သမ္မတရုံးဝန်ကြီးဌာနများကို အလျင်းသင့်သလိုဆောင်ရွက်နေကြသော် လည်း ယင်းတို့နှင့် ဘတ်ဂျက်အစီအစဉ်ရေးဆွဲရေးအဖွဲ့များဖြစ်သော ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်ဝန်ကြီးဌာန၊ အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုဝန်ကြီးဌာန စသည်တို့နှင့် ချိတ်ဆက်မှုကောင်းကောင်းမလုပ်ထားကြပေ။ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်မှာလည်း ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာ နေရာတစ်ခုသာဖြစ်နေသေးပြီး ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအကြားဘတ်ဂျက်ခွဲဝေခြင်းဆိုရာ စည်းမျဉ်းများကို ရေးဆွဲနိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။ ထို့အပြင် လက်ရှိ ဆောင်ရွက်နေသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများဖြစ်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ဆင်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် သဘာဝသယံဇာတ ရန်ပုံငွေများ ခလုယ်ရေးတို့နှင့် ဆက်စပ်နေခြင်းလည်းမရှိပေ။

၄.၂ အောင်မြင်သော ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးတွင် လိုအပ်သောအင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဝန်းကျင်သည် အောင်မြင်ပါကအကျိုးကျေးဇူးများစွာရရှိမည်ဖြစ်သောကြောင့် အခွင့်အလမ်းကောင်းများစွာ ရှိသည်ဟုဆိုနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသားအဆင့်မူဝါဒပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးစွမ်းဆောင်ချက်များ မဖြစ်မနေလိုအပ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်တိုးရေးကဲ့သို့သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကို တစ်ပိုင်းတစ်စီနှင့် အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်နေခြင်းကြောင့်လည်း မူဝါဒရေးရာများကို တသမတ်တည်းအာရုံမစိုက်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းသည် လတ်တလောအကျိုးစီးပွားများကိုလည်း ဖြစ်ထွန်းစေသည်။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များပေါ်ပေါက်လာခြင်း၊ ဝန်ထမ်းအသစ်များခန့်ထားနိုင်ခြင်းတို့သည် ယင်း၏အကျိုးဆက်များဖြစ်သည်။ သို့သော် ယင်းသည် 'အောင်မြင်မှုအမြန်ရ' နိုင်သည့် ပြောင်းလဲမှုမျိုးတော့မဟုတ်ချေ။ ရည်ရွယ်ချက်များဖော်ထုတ်ရန်အတွက် ရှေ့နောက်ညီပြီး ရှင်းလင်းမြင်သာသော ကြိုးပမ်းမှုများရှိခြင်း၊ သက်ဆိုင်သူအများအပြားနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မူဝါဒများဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကိုလည်း ဆောင် ရွက်ကြရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရေရှည် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးမဟာဗျူဟာ၏ အရေးပါသောအစိတ်အပိုင်းများကို နောက်ဆက်တွဲ- ၄ တွင်ဖော်ပြထားသည်။

<sup>124</sup> ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း (ဇန်နဝါရီ - မတ်၊ ၂၀၁၄)။ Bart Robertson ၏ မြန်မာနိုင်ငံ ခန့်မှန်းခြေချ/သုံးငွေစာရင်း ယေဘုယျဖော်ပြချက် (ရန်ကုန်၊ Action Aid ၊ ဧပြီ၊ ၂၀၁၄) ၊ ၁၅။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် အင်စတီကျူးရှင်းမိုဒယ်အမျိုးမျိုးကို တည်ထောင်ကြသည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် အချို့နိုင်ငံများတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် အလားတူဌာနများက တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ကြသည်။ ဘုံအတွေ့ရများသော အချက်တစ်ချက်မှာ အထက်ပါအဖွဲ့အစည်းများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးကိုနိုင်ငံရေးအရဆောင်ရွက်ရာတွင် ကောင်းစွာအောင်မြင်သော်လည်း ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနကလွှဲမိထားသော ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စရပ်များတွင်မူ ဩဇာမလွှမ်းမဝလောက်ဖြစ်နေသည်။ ဒီဂျစ်နိုင်ငံတွင် လက်ရှိအရေးအခင်းများမဖြစ်ခင်က ဒေသန္တရအစိုးရများဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနရှိသော်လည်း ထိုဌာနသည် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို စည်းရုံးဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိပေ။ အာဖရိကနက်ရှင်တွင် ဒေသန္တရအစိုးရများဆိုင်ရာ ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ရုံးက ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ရည်ရွယ်ချက်မြင့်မားသော မူဝါဒစာတမ်းများကိုထုတ်ပြန်ခဲ့သော်လည်း ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်သော ဘတ်ဂျက်ကို တင်းကျပ်စွာထိန်းချုပ်ထားသဖြင့် စာတမ်းတွင်ဖော်ပြထားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများအရာမထင်ဖြစ်ရသည်။

ပြဿနာ၏အခြေတစ်ခုမှာ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အစောပိုင်းကာလများက ကင်ညာနိုင်ငံတွင်အသုံးပြုခဲ့သောပုံစံဖြစ်သည့် ဝန်ကြီးဌာန အများအပြားပါဝင်သော လုပ်ငန်းအဖွဲ့ဖြစ်သည်။ အခြားသောနိုင်ငံများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဖြစ်စဉ်ကို စောင့်ကြည့်ပြီး လိုအပ်သလိုညှိနှိုင်းပေးနိုင်သည့် ဘက် အစွဲကင်းသော အဆင့်မြင့်အဖွဲ့အစည်းများကို ဖွဲ့စည်းတတ်ကြသည်။<sup>125</sup> ထိုအဖွဲ့အစည်းများမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံရေးအရ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းနှင့် နည်းပညာရပ်ဆိုင်ရာ သုံးသပ်ပြီးမူဝါဒရေးဆွဲထုတ်ပြန်ခြင်းတို့ကို ဟန်ချက်ညီအောင်ဆောင်ရွက်ထားသည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းသည် ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာနှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များအားလုံးနှင့်အကျိုးဝင်သောကြောင့် ဘတ်ဂျက်နှင့်သက်ဆိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများအားလုံး၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကိုလိုအပ်သည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းမျိုးသည် ယာယီလည်းဖြစ်နိုင်သလို အမျိုးသားအဆင့် ကော်မရှင်ကဲ့သို့သော ရေရှည်ရည်ရွယ်သည့် အဖွဲ့အစည်း လည်းဖြစ်နိုင်သည်။ များသောအားဖြင့်ထိုအဖွဲ့အစည်းသည် ဝန်ကြီးချုပ် (သို့မဟုတ်) သမ္မတရုံးနှင့်တွဲထားလေ့ရှိသည်။

မူဝါဒကမည်သို့ပင်ရှိနေစေကာမူ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ဘဏ္ဍာရေးဆက်ဆံမှုများကိုဆုံးဖြတ်မည့် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်နှင့်ဖိုရမ်တစ်မျိုးမျိုးတည်ရှိနေခြင်းကလည်း အရေးပါသည်။ နိုင်ငံရေးအဆင့်အတန်းအမျိုးမျိုးအရ အချို့သောအဖွဲ့အစည်းများသည် အမြဲတမ်းဖြစ်ပြီး အချို့က ယာယီဖြစ်သည်။ သီးခြားလွတ်လပ်သောအဖွဲ့အစည်းများရှိသလို အစိုးရလက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းလည်းရှိသည်။ နိုင်ငံအများအပြားမှရရှိသော သင်ခန်းစာများအရ ထိုကော်မတီများသည်အဖွဲ့ဝင်ဦးရေအကန့်အသတ်ဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားသောအမြဲတမ်းကော်မတီများဖြစ်ရန်လိုပြီး ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ဒေသန္တရအစိုးရကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပညာရှင်အသိုင်းအဝိုင်းမှ သီးခြားလွတ်လပ်သော ပညာရှင်များ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့များနှင့် ပုဂ္ဂလိကစီး ပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များကိုပါ ထည့်သွင်းထားလေ့ရှိသည်။<sup>126</sup>

**ယေးကွက်- ၆။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးမူဝါဒညှိနှိုင်းမှုစနစ်အချို့**

**အီသီယိုးပီးယား။** ဝန်ကြီးချုပ်ရုံးအောက်ရှိ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဌာန  
ယူဂန္ဒာ။ ဒေသန္တရအစိုးရများဆိုင်ရာ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်သို့ သတင်းပို့ရသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးရုံး။ ဝန်ထမ်းများ မှာမူ အရပ်သားများသာဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရအစိုးရများဆိုင်ရာဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်မှာလည်း သီးခြားလွတ်လပ်ပြီး သမ္မတထံသို့တိုက်ရိုက်အစီရင်ခံသည်။ ဒေသန္တရဝင်ငွေများနှင့် ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းမှုဒီဇိုင်းတို့တွင် ဩဇာရှိသည်။  
ကမ္ဘောဒီးယား။ ဒေသန္တရအဆင့်ဒီမိုကရေစီဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကို ဝန်ကြီးဌာနပေါင်းစုံပါဝင်သော ဒီမိုကရေစီပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အမျိုးသားကော်မရှင်က (NCCD) ဆောင်ရွက်သည်။ ကော်မရှင်ကို ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးကခေါင်းဆောင်သည်။ (NCCD) တွင်ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံငွေ၊ အထောက်အကူအတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့၊ လုပ်ငန်းရပ်များနှင့် အရင်းအမြစ်များနှင့် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍအတွက် ကော်မတီခွဲများနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရဝန်ထမ်းများလည်း ပါဝင်သည်။<sup>127</sup>  
အိန္ဒိယ။ ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်များအကြားရန်ပုံငွေနှင့် ထောက်ပံ့ငွေများစီမံခန့်ခွဲမှုကိုဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ငါးနှစ်သက်တမ်းရှိသော သီးခြားလွတ်လပ်သည့်ကော်မတီကို အဖွဲ့ဝင်ငါးဦးဖြင့်ဖွဲ့စည်းသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်များကို စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။  
ကနေဒါ။ စီရင်စုများသည် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနပေါင်းစုံပါဝင်သော 'ပထမဝန်ကြီးများဖိုရမ်' သို့အချိန်မှန်တက်ရောက်ကြသည်

<sup>125</sup> Pak Kimchoeun, *Fiscal Decentralisation in Cambodia*, 3.  
<sup>126</sup> Smoke, "Strategic Fiscal Decentralization in Developing Countries," 103.  
<sup>127</sup> Steffensen, *Fiscal Decentralization and Sector Funding Principles and Practices*, 33; Roy Kelly, unpublished presentation, Duke University (August 2008).

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

တောင်အာဖရိက။ သီးခြားလွတ်လပ်ပြီး အမြဲတမ်းဖွဲ့စည်းထားသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာကော်မရှင်ရှိသည်။ စီရင်စုနှင့် ဒေသန္တရကိုယ်စားလှယ်များပါ ဝင်ပြီး အမြဲတမ်းအတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဆိုင်ရာ သီးသန့်ပေါ်လစီစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် ပြီးပြည့်စုံကျယ်ပြန့်သော အကြံပြုချက်များကို ပေးရန် မသင့်လျော်ပေ။ သို့ရာတွင် ယေဘုယျလေ့လာသုံးသပ်ချက်နှစ်ခုကိုမူပြုလုပ်နိုင်သည်။ ပထမအချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်ရှိ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးအခြေအနေများနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးအခြေအနေများ ကိုထောက်ခံပေးပြီး အမျိုးသားအဆင့်ကော်မရှင် သို့မဟုတ် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးရုံးကဲ့သို့သော အဆင့်မြင့်နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖွဲ့စည်းရန် သင့်လျော်သည်။ အခြားသောဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများဖြစ်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုပြင်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် သဘာဝသယံဇာတ ကဏ္ဍအခြေအနေများကြောင့်လည်း ဒေသန္တရအစိုးရ သို့မဟုတ် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနဦးဆောင်သည်မိဒယ်အစား အထက်ပါအမျိုးသားအဆင့် သီးခြားအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို အဆိုပြုခြင်းဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရေးကြီးသောအထောက်အပံ့အခြေခံအချို့ရှိနေပြီးဖြစ်နေသည်။ လက်ရှိတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအစည်းအဝေး တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်တွေ့ဆုံသော ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်လည်းရှိနေသည်။ သို့ရာတွင် အခြေခံဥပဒေက ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ကို ယခုထက်ပိုမိုမြင့်မားသော ပေါ်လစီအခန်းကဏ္ဍများပေးအပ်ထားသည်။ 'ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က သတ်မှတ်ပေးထားသော တာဝန်များအရ ဘဏ္ဍာရေးစနစ်တစ်ခုပေါ် ပေါက်လာရန်အတွက် ဥပဒေပြဌာန်းပြီးဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်' ဟုဖော်ပြထားသည်။<sup>128</sup> ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်တွင် အရေးပါသော ဒုသမ္မတ၊ စာရင်းစစ်ချုပ်၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ်များအပါအဝင် ဗဟိုအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့် တာဝန်ရှိသူများပါဝင်နေသည်။

အဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်များပါဝင်ပြီး ပေါ်လစီလမ်းညွှန်များချမှတ်နိုင်သော ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သည် အခြေခံဥပဒေနှင့် တည်ဆဲဥပဒေ ပြဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ယခုစာတမ်းတွင်ဖော်ပြထားသော ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေရေးနှင့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်ဆင့်သို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲပြောင်းပေးရေးနှစ်ခုစလုံးအတွက် ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်များကို ချမှတ်နိုင်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသည်။ အရေးကြီးသောအချက်မှာ ကော်မရှင်အနေ နှင့် အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းရန်ပုံငွေအတိုးအလျှော့ဆွေးနွေးသောဖိုရမ်အဖြစ်မှ မူဝါဒရေးဆွဲချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် အသွင်ပြောင်းလဲသင့်ပြီဖြစ် သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရန်မှာ ပညာရပ်ဆိုင်ရာအတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့တွင် ကြီးကြီးမားမားရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မူဝါဒရေးရာကိစ္စများ အတွက် အစိုးရအဖွဲ့တွင်းရော အစိုးရအဖွဲ့ပြင်ပတွင်ပါ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းနိုင်ရန် ဥပဒေကြောင်းအရလည်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးအပ်ထားဖို့လို သည်။

ယခုစာတမ်းက မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် တစ်ဆင့်ချင်းတိုးတက်ဆောင်ရွက်သည့်နည်းလမ်းကို အကြံပြုထားသည်။ ထိုနှင့်တပြိုင်နက်တည်း ရေရှည်ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်လည်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ထို့ကြောင့် မူဝါဒ ရေးရာပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမည့်အဖွဲ့အစည်းသည် ကျမ်းရိုးလမ်းညွှန်ချက်များတွင်ပါဝင်သည့်အတိုင်း အရာအားလုံးကို တထိုင်တည်း ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရန်မလိုအပ်ချေ။ အမှန်စင်စစ်မှာ-

ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ပမာဏ၊ ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် အရှိန်အဟုန်တို့ကို ဘုံ သဘောတူညီအောင် ဆောင်ရွက်ရသည့်ဖြစ်စဉ်မှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးဆိုင်ရာ စံနှုန်းကိုကိုင်မိဒယ်များနှင့်ကိုက်ညီသော 'အချောသတ်စနစ်' ကိုသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်အလားတူအရေးပါသည်။ ကနဦးအဆင့်များတွင် ပို၍ပင်အရေးပါသေးသည်။ အထူးသဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေး အယူအဆနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဘုံသဘောတူနားလည်မှုမရှိသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအလွန်များခဲ့သည့် နိုင်ငံများအတွက် အထူးအရေးပါသည်။ အကယ်၍ စနစ် တကျဖွဲ့စည်းထားရှိပြီး အဓိကသက်ဆိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သော၊ ယုံကြည်စိတ်ချရပြီး ဘက်ကင်းသည့်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကဦးဆောင်သော၊ မျှတသည်ဟုအများကလက်ခံထားသော၊ လုံလောက်သော ပံ့ပိုးကူညီမှု ပေးထားသောဖြစ်စဉ်တစ်ခုသည် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးအတွက် လက်တွေ့ကျသော အစမှတ်တစ်ခုကို ဖြစ်စေသည်။<sup>129</sup>

ယခုစာတမ်း၏ အရေးအကြီးဆုံးအကြံပြုချက်မှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးပုံစံတစ်မျိုးအတွက် သီးသန့်အကြံပြုခြင်းမဟုတ်ပဲ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမည့် တဖြည်းဖြည်းချင်းအသွင်ပြောင်းဖြစ်ပေါ်သော ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးကို စီမံခန့်ခွဲမည့်အင်စတီကျူးရှင်းများ၊ မူဝါဒရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်များပေါ် ပေါက်လာရေးအကြံပြုချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးကိုချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများစွာရှိသည်။

<sup>128</sup> Niazi, *Deconcentration and Decentralization Reforms in Cambodia*, 12  
129

## မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်ရှိခြေလှမ်းများနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေး၏ မသေချာမရေရာမှုများအောက်တွင် အပြောင်းအလဲများအရှိန်အဟုန်မြန်ဆန်သော ဖြစ် စဉ်တစ်ရပ်လည်း ပေါက်ပွားလာခြေရှိသည်။ မည်သည့်လမ်းကြောင်းကိုရွေးချယ်ခဲ့သည်ဖြစ်စေ ယခုစာတမ်းပါလေ့လာသုံးသပ်ချက်များသည် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးပြီး ငြိမ်းချမ်းသည့်နိုင်ငံတစ်ခုဆီသို့ရည်မှော်သော မြန်မာပြည်သူများ၏ မျှော်လင့်ချက်များကို မည်သို့အကောင်းဆုံး ဖြည့်ဆည်းနိုင်မည်နည်း ဟူသော ဆွေးနွေးမှုများကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်သည်။

**နောက်ဆက်တွဲ (၁) နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းဆိုင်ရာ ရှုထောင့်များ**

နိုင်ငံရေးဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်ခံမှုကို ဒေသန္တရအဆင့်သို့ လွှဲပြောင်း ပေးအပ်ခြင်း ပါဝင်သည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသအဖြစ် နှင်းအပ်ခြင်းခံရသည့် ဒေသန္တရအစိုးရသို့ တာဝန်ယူမှုများ လွှဲအပ် သည့် ပုံစံမျိုးအဖြစ်လည်း တွေ့နိုင်သည်။ ဒီမိုကရက်တစ်နည်းကျ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးဖြစ်စဉ်၌ ဤဒေသန္တရအစိုးရများသည် ရွေးကောက်ပွဲများကို ဖြတ်သန်ခြင်းဖြင့် ဒေသခံလူထုအပေါ် တာဝန်ခံနိုင်စွမ်းရှိသည်။

အုပ်ချုပ်ရေးဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးသည် အစိုးရသို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့် အသီးသီးကြား စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ တာဝန်ယူနိုင်စွမ်း (ဥပမာအားဖြင့် ချမှတ် ဆောင်ရွက်စေလိုသည့် ပြည်သူ့ရေးရာဝန်ဆောင်မှု အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း) ကို ခွဲဝေ ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ အောက်ခြေအဆင့်ရှိ ဝန်ထမ်းများထံ လုပ်ပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် လိမ္မာပါးနပ်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုပေးအပ် သည့် တစ်ချိန်တည်းတွင် ဗဟိုရှိ ၎င်းတို့၏ အကြီးအကဲများထံ တာဝန်ခံခိုင်းစွမ်းလည်းရှိပေမည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဖြစ်စဉ် သည် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရတို့ ပူးတွဲတာဝန်ယူဆောင်ရွက်မှုမျိုး ပေါ်ပေါက်လာစေရမည်။ ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့သည် အဓိကကျသော အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာ (ဥပမာအားဖြင့် လွတ်လပ်သောအာဏာပိုင်များမှ ပုဂ္ဂလိကပိုင် လုပ်ငန်း များသို့ ပုဂ္ဂလိကလွှဲပြောင်းရေး ဖြစ်စဉ်) များမှအပ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း သို့မဟုတ် အပြည့်အဝလွတ်လပ်သည့် အဖွဲ့မျိုးအဖြစ် အသွင် ကူးပြောင်းရမည်။

ဘဏ္ဍာရေးဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဖြစ်စဉ်သည် အသုံးစရိတ်များကို တာဝန်ယူသုံးစွဲမည့် နည်းလမ်း သက်ဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များကို မည်သို့ခွဲဝေမည့် စသည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ပြနိုင်ရမည်။ ဤအရင်းအမြစ်များကို ဗဟိုအစိုးရရန်ပုံငွေမှ အောက်ခြေအဆင့်များသို့ ကဏ္ဍအလိုက် ခွဲဝေတာဝန်ယူစေခြင်း သို့မဟုတ် ဒေသန္တရ အစိုးရများကိုယ်တိုင်တာဝန်ခံ သုံးစွဲစေခြင်း ဒေသအလိုက် ကောက်ခံရရှိသည့် အခွန်များ ဗဟိုအစိုးရမှ ဒေသန္တရအစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးငွေများ ဖြစ်နိုင်ခြေ ရှိသည့် ဒေသအလိုက် ချေးဘဝငွေများအပေါ်မူတည်၍ မိမိဒေသနှင့် အံဝင်ဝင်ကျဖြစ်မည့် စီမံကိန်းများ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းများပြုရမည်။

Nixon et al., မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရ ကောက်နုတ်ဖော်ပြချက်

**နောက်ဆက်တွဲ ၂။ လွှဲပြောင်းခြင်းအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲခြင်း**

**၁။ အစီအစဉ်တစ်ခုချင်းစီ၏ ရည်ရွယ်ချက်သတ်မှတ်ပါ။**

စနစ်ရည်မှန်းချက်များ စဉ်းစားသုံးသပ်၍ တိကျသောလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှု အစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို သတ်မှတ် သင့်သည်။ ရိုးရှင်းမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို ထိန်းသိမ်းရန် ပေးအပ်သော အစီအစဉ်တစ်ခု၏ ရည်မှန်းချက်များကို ကန့်သတ်ရန် အလွယ်ကူဆုံး ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သော်လည်း ထိုအစီအစဉ်သည် နိုင်ငံတစ်ဝန်းသို့ ဒေသတွင်း ဝန်ဆောင်မှုပေးအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အထွေထွေရည်ရွယ်ချက် ရန်ပုံငွေများ ပံ့ပိုးခြင်း၊ အမျိုးသားမူဝါဒရည်မှန်းချက်များ ထောက်ပံ့ခြင်း သို့မဟုတ် အခြေအနေများကို သာတူညီမျှပေးခြင်းတို့အပေါ် အလေးပေးထားပါသလား။

**၂။ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သို့မဟုတ် လမ်းကြောင်းများ။**

လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှု ရည်ရွယ်ချက်များအပေါ်မူတည်၍ ပုံစံရွေးချယ်မှုအချို့ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပထမလွှဲပြောင်း ပေးအပ်မှုသို့ မည်သည့်အခြေအနေများ ပူးတွဲသတ်မှတ်ရပါမည်။ ထိုအခြေအနေသတ်မှတ်မှုတွင် လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုသည် သီးသန့် ကဏ္ဍတစ်ခု (ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး)၊ ရည်ရွယ်ချက် (ဒေသတွင်းလမ်းများ) သို့မဟုတ် အသုံးစရိတ်အမျိုးအစား (ပုံမှန် သို့မဟုတ် မတည်ငွေရင်း) အတွက် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ အခြားတစ်ဘက်တွင်မူ ထောက်ပံ့ငွေသည် အခြေအနေသတ်မှတ်မှုမရှိခြင်း သို့မဟုတ် အထွေထွေရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်နိုင်ပြီး ဒေသတစ်ခု၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်အတွက် သုံးရန်ဖြစ်သည်။ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှု အမျိုးအစားတစ်ခုစီတွင် ကောင်းမျိုးနှင့် ဆိုးကျိုးများရှိနေသည်။

**အခြေအနေသတ်မှတ်သော လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများနှင့် အခြေအနေမသတ်မှတ်သော လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများ၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးများ**

**အခြေအနေသတ်မှတ်သော လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများသည်** တိကျသော အမျိုးသားရေးရာမူဝါဒပန်းတိုင်များ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှု အဆင့်အတန်းများ၊ ဦးစားပေး ဒေသများတွင် ဝန်ဆောင်မှုပေးအပ်ခြင်းကို နှိုးဆော်ခြင်း သို့မဟုတ် လေလွင့်ဖိတ်စင်မှု များအတွက် ဒေသများကို ပေးလျှော်ခြင်းတို့ကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည်။ အခြား တစ်ဘက်တွင်မူ ၎င်းတို့သည် ရှုပ်ထွေးပြီး စီမံရန်စရိတ်ကြီး နိုင်ပြီး ဒေသတွင်းဦးစားပေးကိစ္စရပ်များ ပျက်ယွင်းခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးအပ်ရာတွင် တာဝန်ခံမှုကို ငြင်းပယ်ခြင်းများ ဖြစ်စေနိုင် သည်။

**အခြေအနေမသတ်မှတ်သော လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများသည်** ဒေသန္တရ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲနိုင်စွမ်းတို့ကို တည်ဆောက်ပြီး၍ ဒေသန္တရ တာဝန်ဆောင်မှုနှင့် နိုင်ငံရေးဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းကို အားကောင်းစေပြီး စီမံရန် အတန်အသင့် ရိုးရှင်းလှပါသည်။ သို့သော် ဒေသန္တရဝန်ဆောင်မှုများ အပေါ် ဒေသမှဖယ်ထုတ်နိုင်ပြီး ကောင်းမွန်သော ဒေသန္တရဘဏ္ဍာရေး စီမံ ခန့်ခွဲမှု လိုအပ်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် အခြေအနေသတ်မှတ်ထားသော ထောက်ပံ့ငွေသည် မူဝါဒရည်မှန်းချက်တစ်ခုကို အခြားသော နည်းလမ်း များဖြင့် မဖြည့်မီနိုင်သောအခါတွင် သုံးသင့်ပြီး တည်ရှိသော မဟာဗျူဟာတစ်ခုကို ၎င်း၏သတ်မှတ်ချက်ဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း များ နည်းမူအပေါ် မူတည်၍ အဆင့်ခွဲရန် စသီးစားသင့်သည်။ ဒေသန္တရ ဘတ်ဂျက်တွင် အခြေအနေသတ်မှတ်ထားသော ရန်ပုံငွေ များနှင့် ပို၍ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ရန်ပုံငွေများအကြား ဟန်ချက်တစ်ခု ရှိသင့်ပါသည်။

ဒုတိယအနေဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုသည် တူညီသောရည်ရွယ်ချက်အတွက် ဒေသန္တရအသုံးစရိတ်များပေါ် မူတည်ပြီး တစ်ပေါင်းတည်းပေးငွေအဖြစ် သို့မဟုတ် ယှဉ်၍ထောက်ပံ့ငွေအချို့အဖြစ် ပေးအပ်နိုင်ပါသည်။ ယှဉ်၍ထောက်ပံ့ခြင်းဖြစ်ပါက ထောက်ပံ့ငွေကို အကန့်အသတ်မဲ့ သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော ဘတ်ဂျက်ပမာဏအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးရပါမည်။ ထို့ပြင် လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများသည် ပေးအပ်သော ဒေသတစ်ခုတွင် ဒေသခံအစိုးရများ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအပေါ် မူတည်ပြီး ပေးအပ်သော ပမာဏကွဲပြားသွားသည့် စွမ်းဆောင်မှုအခြေခံသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုပါဝင်အောင် တိုး၍ပုံစံပြု ရေးဆွဲလာကြသည်။ (ဥပမာ ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု၊



မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

အခွန်ဘဏ္ဍာလည်ပတ်မှု သို့မဟုတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရလဒ်များ) ထိုစွမ်းဆောင်မှုအခြေခံသောစနစ် များတွင် အကျိုးအမြတ်မရှိသော စီရင်ပိုင်ခွင့်များကို အပြစ်မပေးဘဲ<sup>130</sup> ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်မှု စွမ်းရည်အတွက် အားပေးရန်၊ ထောက်ပံ့ရန် အစဉ်တစိုက် စဉ်းစားသုံးသပ်ရန် လိုအပ်သည်။

**၃။ ပေးအပ်မည့်ငွေတိုးငွေရင်းပေါင်းကို မည်သို့တည်ထောင်ရမည်ကို ဆုံးဖြတ်ပါ။ (ဒေါ်လ်ဂျီဒီဂေဒေရာချထားခြင်း)**

ပေးအပ်ငွေလုံးငွေရင်းပေါင်းသည် ၎င်းကို မည်သို့ ခွဲဝေရမည်ကို စဉ်းစားမှုမပြုခင်တွင် အစီအစဉ်ဖြင့် အောက်ခြေဌာန များသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ရမည့် အရင်းအမြစ်များ စုစုပေါင်းပမာဏ ဖြစ်သည်။ ဤငွေလုံးငွေရင်းစုစုပေါင်းသည် အောက်ပါ နည်းလမ်းများအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ခြင်းခံရပါသည်။

- ငွေလုံးငွေရင်းစုစုပေါင်းသည် (ဥပမာ - အလှူရှင်များလှူဒါန်းသော ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရန်ပုံငွေမှ) သင့်ရာ အကြောင်းအရင်းပေါ်မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့မဟုတ် အစီအစဉ်တစ်ခုမှ သတ်မှတ်ပေးခြင်းကို ခံရပါသည်။
- ငွေလုံးငွေရင်းစုစုပေါင်းသည် နိုင်ငံတော်ဘတ်ဂျက်စုစုပေါင်း၏ သတ်မှတ်ဝေစု သို့မဟုတ် အခွန်ဘဏ္ဍာ သို့မဟုတ် သီးသန့်အခွန်ဘဏ္ဍာစီးကြောင်း၏ ဝေစုအချို့ဖြစ်နိုင်သည်။
- ၎င်းကို ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်များ ပြန်ပေးငွေပေါ်မူတည်ပြီး အခြေအနေသတ်မှတ်သော လွှဲပြောင်း ပေးအပ်မှုများအတွက် အသုံးများပါသည်။
- ပုံမှန်မဟုတ်သော ကိစ္စများတွင် ငွေလုံးငွေရင်းပေါင်းသည် (ဥပမာအားဖြင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးအပ်ရာတွင် စံသတ်မှတ်ထား သော အဆင့်မီစေခြင်း) ဒေသန္တရအစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်လိုအပ်ချက်များအပေါ် ခန့်မှန်းချက်ကို အခြေခံထားသည်။ အသုံးစရိတ်နှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာခန့်မှန်းချက်များကို အခြေခံထားသောကြောင့် ဤဖြစ်စဉ်သည် ရှုပ်ထွေးပါသည်။

ငွေလုံးငွေရင်း အရင်းအမြစ်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ၎င်း၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သက်ဆိုင်သင့်ပါသည်။ ဥပမာ - သဘာဝ သယံဇာတအရင်းအမြစ် အခွန်ဘဏ္ဍာကို ညီမျှစွာဖြန့်ဝေရေးကို အလေးပေးသော တန်းတူညီတူလွှဲပြောင်းပေးအပ်သော ငွေရင်း တစ်ခုသည် တိကျသောအခွန်ဘဏ္ဍာစီးဆင်းမှုမှ ဝေစုတစ်ခုဖြစ်ပြီး ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လူမှုစီးပွားညီမျှစေသော ငွေလုံးငွေရင်းပေါင်း သည် နိုင်ငံတော်ဘတ်ဂျက်၏ ဝေစုတစ်ခုဖြစ်နိုင်ပြီး နိုင်ငံတော်ဝန်ဆောင်မှု အဆင့်အတန်းများ တိုးမြှင့်မွမ်းမံရန် ရည်ရွယ်သော တန်းတူဖြစ်စေသော ထောက်ပံ့ငွေသည် ပြန်ပေးငွေအခြေခံအကြောင်းရင်းပေါ်မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် သင့်ရာကျပန်း လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများသည် ဗဟိုအဆင့်၌ နိုင်ငံရေးညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် မှီခိုပြီး မခန့်မှန်းနိုင်ခြင်းနှင့် ဒေသစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းကို အားလျော့စေခြင်းကြောင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း အနည်းဆုံးပုံစံ ဖြစ်ပါသည်။

**၄။ ငွေလုံးရင်းစုစုပေါင်းကို ဒေသန္တရယူနစ်များအကြား မည်သို့ခွဲဝေမည်ကို ဆုံးဖြတ်ပါ။ (အလျားလိုက်ခွဲဝေနေရာချထားခြင်း)**

လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် ငွေရင်းပေါင်းကို ဆုံးဖြတ်ပြီးသည်နှင့် သင့်လျော်သော ဒေသန္တရယူနစ်များအကြား အရင်းအမြစ်များ ခွဲဝေနေရာချထားခြင်း၊ ခွဲခြမ်းခြင်း တည်ထောင်ရန်သာ ကျန်ရှိသည်။ ဤခွဲခြမ်းမှုကို ကျယ်ပြန့်သော နည်းလမ်းလေးမျိုး သို့မဟုတ် ငါးမျိုးအပြင် လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှု ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်အညီလည်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။

- မကြာခင်ပင် ငွေရင်းစုစုပေါင်းကို ခွဲဝေခြင်းကို နိုင်ငံရေးညှိနှိုင်းမှုများ သို့မဟုတ် စီမံခန့်ခွဲရေးအမိန့်ဖြင့် သင့်ရာ သို့မဟုတ် အကြောင်းကိစ္စဖြစ်စဉ်အရ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအထောက်အကူပြု အစီအစဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်ပေါ်စေသောအခါ ၎င်းတွင် များသောအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ကြိုတင်ဆုံးဖြတ်ထား သော ခွဲဝေနေရာချထားခြင်းစံများရှိပြီး သတ်မှတ်ထားသော ထောက်ပံ့ငွေပမာဏ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။
- ခွဲဝေမှုသည် “ရင်းမြစ်” သို့မဟုတ် ရန်ပုံငွေများ၏ ပင်ရင်းပေါ်တွင် အခြေခံနိုင်ပါသည်။ ဤကိစ္စရပ်တွင် ပေးအပ်သော အခွန်ဘဏ္ဍာစီးကြောင်း၏ အချို့ဝေစုအစိတ်အပိုင်းသည် ၎င်းကို ကောက်ခံရရှိခဲ့သော နေရာသို့ တိုက်ရိုက်ပြန်လည် ရောက်ရှိသွားသည်။

<sup>130</sup> For a thorough presentation of performance-based grant design principles see UNCDF, *Performance-Based Grant Systems: Concepts and International Experience*.

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

- ခွဲဝေမှုသည် ဒေသန္တရအစိုးရတစ်ခုစီ၏ တိကျသောရည်မှန်းချက်တစ်ခုအတွက် အခြေအနေသတ်မှတ်ထားသော အသုံးစရိတ်များ ပြန်ပေးငွေပေါ်တွင် အခြေခံနိုင်ပါသည်။
- ခွဲဝေမှုသည် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုကိုသုံးသော ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျဖော်မြူလာ အခြေခံသော ခွဲဝေနေရာချထားမှုနှင့် ကွဲပြားသော တာဝန်များကို ပေးအပ်ခံရသည့် စီစစ်အတည်ပြုနိုင်သော ခွဲဝေနေရာချထားမှုအကြောင်းရင်းများတွင် အခြေခံနိုင်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ထိုခွဲဝေနေရာချထားမှု အကြောင်းရင်းများတွင် စွမ်းဆောင်မှုစံနှုန်းများ ပါဝင်သောကြောင့် ခွဲဝေ ပေးအပ်မှုများသည် စွမ်းဆောင်မှုကောင်းသော ဒေသန္တရအစိုးရကို ဆုချီးမြှင့်သည်။

အထူးကိစ္စအတွက် ပေးအပ်ငွေ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအရ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြီး ပေးအပ်ငွေသည် အများဆုံးဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ မကြာခဏပင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်း၊ အများပါဝင်မှုနှင့် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျခြင်းမှ သဘောထားယိမ်းယိုင်မှုအမြင်များသို့ ဦးတည်သွားခြင်းစသော ပြဿနာများ ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် များသောအားဖြင့် အငြင်းပွားမှုကို ရှောင်ကြဉ်ရန် "တန်းတူညီတူဝေစွဲခြင်းများ" အပေါ် အလွန်အမင်းမှီခိုနေရပါသည်။ ဥပမာ လတ်တလော၌ မြန်မာနိုင်ငံ တွင် ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျော့ချခြင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုထောက်ပံ့ငွေများ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုလျှင် ကျပ်သန်းပေါင်းတစ်ထောင်စီ ပေးအပ်ဖြန့်ဝေမှု သည် ညီမျှဟန်ရှိသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုစီ၏ သက်ဆိုင်ရာ အသုံးစရိတ်လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်မှု မရှိပေ။ နောက်ထပ်ညှိနှိုင်း ပြင်ဆင်ချက်များ (ဥပမာ ချမ်းပြည်နယ်သို့ ထပ်ဆောင်းကျပ်သန်းပေါင်းနှစ်ထောင် ပေးအပ်ခြင်း) သည် တစ်ဘက်သတ်ဆန်ပုံရပြီး သတ်မှတ်လိုအပ်ချက်များနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်မှု မရှိသေးချေ။ အခြားတစ်ဘက် တွင်မူ ထူးခြားသော သို့မဟုတ် ကြီးမားသော မတည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကဲ့သို့ ကိစ္စရပ်များတွင် အချို့သော သီးသန့်အထူးကိစ္စ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း လိုအပ်နိုင်ပေသည်။

ဆင်းသက်မှုရင်းမြစ်ကို ဒေသတစ်ခု၌ ကောက်ခံသော ဘဏ္ဍာရေးအရင်းအမြစ်များ၏ ဝေစုတစ်ခုကို ထိုဒေသအစိုးရမှ သုံးစွဲနိုင်စေမှုကို သေချာရန် မကြာခဏအသုံးပြုသည်။ ထိုကဲ့သို့သော မူတစ်ခုသည် အထူးသဖြင့် သဘာဝသယံဇာတ အခွန် ဘဏ္ဍာများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတစ်ဝန်းကောက်ခံရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာများ ခွဲဝေမှုပေါ် နိုင်ငံရေးသဘောတူညီမှုများအတွက် အဓိက အရေးပါသည်။ အချို့သော အရင်းအမြစ်များကို နိုင်ငံတော်ဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များ အတွက် အရန်ထားရှိခြင်း သို့မဟုတ် အကျိုး ခံစားခွင့်နည်းပါးသော ဒေသများသို့ ပေးအပ်မှုများ ညီမျှစေရန် ပြုလုပ်ခြင်းများကြောင့် ပေးအပ်မှုသည် အရင်းအမြစ် အားလုံး ဖြစ်ရန် မလိုပေ။

စိုက်ထုတ်၊ ကုန်ကျဆုံးရှုံးမှုအတွက် ပြန်လည်ပေးအပ်မှုများကို ဥပမာ - ဆရာ/ဆရာမများ လစာများကဲ့သို့ သီးသန့် ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ဒေသန္တရအစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်အတိုင်း ဖြန့်ဝေပေးသည်။ ထိုပြန်လည်ပေးဆပ်မှုများသည် အမျိုးသားမူဝါဒ ရည်မှန်းချက်များ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရေး သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်အဆင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးဝေခြင်းတို့ကို သေချာစေရန် ရည်ရွယ် ပါသည်။ အကန့်အသတ်မဲ့ ကတိကဝတ်ပြုစုသော အလုပ်သည် တူညီသောဝန်ဆောင်မှုအတွက် ဒေသခံအခွန်ဘဏ္ဍာကောက်ခံမှု ကို အားလျော့စေခြင်းကဲ့သို့ ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပြီး ၎င်းကိစ္စရပ်ကို ဒေသအခွန်ဘဏ္ဍာအသုံးပြုသည့်အဆင့်ပေါ် အခြေတည် သော ထောက်ပံ့ငွေကဲ့သို့ ထောက်ပံ့ငွေစုစုပေါင်းကို သတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ယှဉ်၍ ကိုက်ညီမည့် အချိုးအစား ပမာဏကို သတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်ပါသည်။ ကိုက်ညီမှုရှိသော ထောက်ပံ့ငွေများ ကိုင်တွယ်ရာတွင် ဒေသသုံးစွဲမှုအတွက် လိုလားသော ပုံစံများကို ပယ်ချခြင်း သို့မဟုတ် လိမ်လည်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြည့်စုံကြွယ်ဝသော ဒေသများကို ဆင်းရဲသောဒေသများထက် ပိုမို ထောက်ပံ့ခြင်းများ ရှောင်ရှားနိုင်ရန် ဝရပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပေမည်။

ဖော်မြူလာအခြေခံသော လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိခြင်း၊ ပေးအပ်မှု လုပ်ငန်းရည်ရွယ်ချက်များနှင့် တိကျစွာချိတ်ဆက်ခြင်းနှင့် လိုအပ်သလို ချိန်ညှိနိုင်ခြင်းသော အကျိုးကျေးဇူးများ ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့ကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ဆုံးဖြတ် ထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ကွဲပြားသော ခွဲဝေနေရာချထားမှုအကြောင်းရင်းများနှင့် တာဝန်များ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ကြိုတင် ပုံစံရေးဆွဲနိုင်ပြီး အချိန်နှင့်တပြေးညီ ပြင်ဆင်နိုင်စေ၍ နိုင်ငံတော်များများသည် ပုံမှန်အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်ကို အသုံးပြုကာ တာဝန်များ၊ ခွဲဝေနေရာချထားမှုများကို ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်သည်။ ဖော်မြူလာအခြေခံသော ပေးအပ်မှုများကို တန်းတူညီတူဖြစ်စေမှု ပါဝင်သည့် သတ်မှတ်ရည်ရွယ်ချက်များ ဆောင်ရွက်ရန်၊ အမျိုးသားရေးမူဝါဒ ရည်မှန်းချက်များအတွက် ပံ့ပိုးပေးရန်နှင့် တိုးတက်လာ သော လုပ်ဆောင်မှုကို အားပေးချီးမြှောက်ခြင်းများအတွက် ပုံဖော်နိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

နောက်ဆက်တွဲ ၃၊ ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား (၂) နှင့် ဇယား (၅)

တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်း (ဇယား ၂)

၁။ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံကိန်းကဏ္ဍ

- (က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၊
- (ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ၊
- (ဂ) မြေယာခွန်၊
- (ဃ) ယစ်မျိုးခွန် (မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သည့် ဆေးဝါးများမပါ)၊
- (င) အဆောက်အအုံနှင့် မြေခွန်၊ ရေခွန်၊ လမ်းမီးခွန်၊ ဘီးခွန်စသည့် စည်ပင်သာယာရေးဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- (စ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များ၏ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊
- (ဆ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ပိုင်မစွည်းများ ရောင်းချခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်းနှင့် အခြားနည်း ဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (ဇ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ ပြည်တွင်း၌ထုတ်ချေးခြင်း၊
- (ဈ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ ပြည်တွင်း၌ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊
- (ည) ဒေသန္တရစီမံကိန်း၊
- (ဋ) အသေးစားငွေချေးလုပ်ငန်း။

၂။ စီးပွားရေးကဏ္ဍ

- (က) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် စီးပွားရေးကိစ္စများ၊
- (ခ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စများ၊
- (ဂ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် သမဝါယမကိစ္စများ။

၃။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူရေးကဏ္ဍ

- (က) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊
- (ခ) အပင်နှင့် သီးနှံဖျက်ပိုးမွှားရောဂါ ကာကွယ်ရေးနှင့် နိမ်နင်းရေး၊
- (ဂ) ဓာတ်မြေဩဇာ စနစ်တကျ သုံးစွဲရေးနှင့် သဘာဝမြေဩဇာများ စနစ်တကျထုတ်လုပ်သုံးစွဲရေး၊
- (ဃ) စိုက်ပျိုးရေး၊ ချေးငွေနှင့် စုငွေများ၊
- (င) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော ဆည်မြောင်း၊ တာတမံ၊ ရေကန်၊ ရေနုတ်မြောင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးရရှိရေးလုပ်ငန်းများ၊
- (စ) ရေချိုငါးလုပ်ငန်း၊
- (ဆ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် စနစ်တကျ ထိန်းကျောင်းရေး။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

၄။ စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့် သစ်တောကဏ္ဍ

(က) ပြည်ထောင်စုက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် အကြီးစားလျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေးမှအပ မဟာဓာတ်အားလိုင်းနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းမရှိသော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့် ရှိသည့် အလတ်စားနှင့် အသေးစား လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး၊

- (ခ) ဆားနှင့် ဆားထွက်ပစ္စည်း၊
- (ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ကျောက်မျက်ရတနာ ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ သွေးခြင်း၊
- (ဃ) ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း၊
- (င) အပန်းဖြေစခန်းများ၊ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်၊ ရုက္ခဗေဒဥယျာဉ်။

၅။ စက်မှု လက်မှုကဏ္ဍ

- (က) ပြည်ထောင်စုအဆင့်က ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှအပ အခြား စက်မှုလုပ်ငန်းများ၊
- (ခ) အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ၊

၆။ ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

- (က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် ဆိပ်ကမ်းများ၊ သင်္ဘောဆိပ်များ၊ ဆိပ်ခံများ၊
- (ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့်လမ်းများ၊ တံတားများ၊
- (ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းသာ သွားလာသည့် ပုဂ္ဂလိက ယာဉ်များ စနစ်တကျ ပြေးဆွဲနိုင်ရေး။

၇။ လူမှုရေးကဏ္ဍ

- (က) ပြည်ထောင်စုက ချမှတ်ထားသည့် တိုင်းရင်းဆေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် မဆန့်ကျင်သော တိုင်းရင်းဆေးဆိုင်ရာကိစ္စများ၊
- (ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများ၊
- (ဂ) မီးဘေးနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး၊
- (ဃ) ကုန်တင်ကုန်ချလုပ်ငန်း၊
- (င) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့်-
  - (၁) ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များထိန်းသိမ်းရေး၊
  - (၂) ပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်များ၊
  - (စ) ဇာတ်ရုံ၊ ရုပ်ရှင်ရုံနှင့် ဗီဒီယိုရုံ၊
  - (ဆ) ဓာတ်ပုံ၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပု စသည့် ပြပွဲများ။

၈။ စီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍ

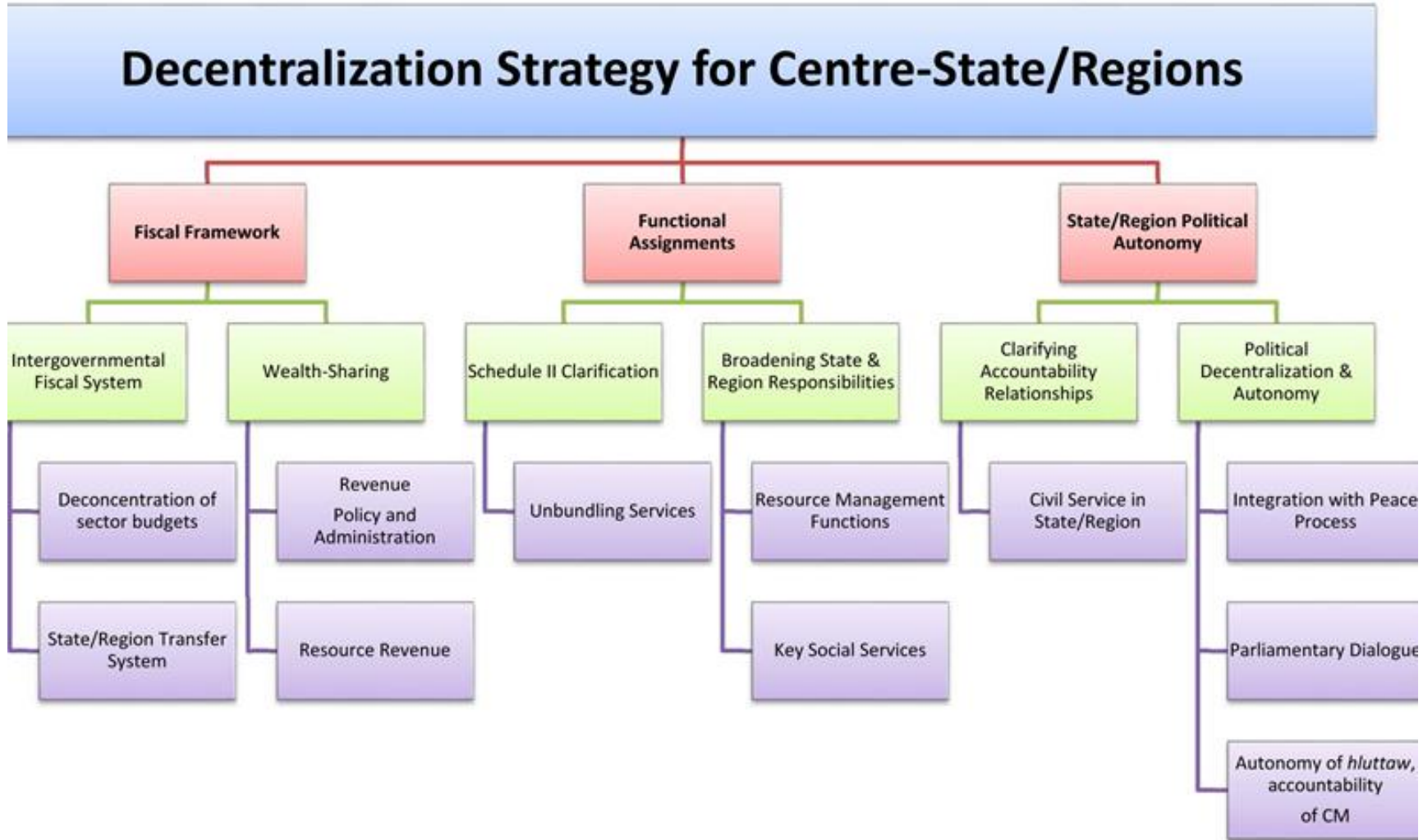
- (က) စည်ပင်သာယာရေး၊
- (ခ) မြို့ရွာနှင့် အိုးအိမ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေး၊
- (ဂ) ဂုဏ်ထူးဆောင်လက်မှတ်များနှင့် ဂုဏ်ထူးဆောင်ဆုပစ္စည်းများ။

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်မှ ကောက်ခံသည့် အခွန်များ (ဇယား ၅)

- ၁။ မြေယာခွန်၊
- ၂။ ယစ်မျိုးခွန်၊
- ၃။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် ဆည်များ၊ တာတမံများကို အရင်းခံသည့် ရေခွန်၊ တာတမံခွန်များနှင့် ထိုဆည်များ၊ တာတမံများ၏ ရေအားဖြင့် ထုတ်လုပ်ရရှိသည့် လျှပ်စစ် ဓာတ်အားသုံးခွဲခါ၊
- ၄။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့်လမ်းများ၊ တံတားများ ဖြတ်သန်း၊
- ၅။ (က) ရေချိုငါးလုပ်ငန်းအပေါ်တွင် စည်းကြပ်ကောက်ခံသည့် ဘဏ္ဍာတော်ကြေး၊  
(ခ) သတ်မှတ်ထားသော အကွာအဝေးအတွင်း ပင်လယ်ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းအပေါ်တွင် စည်းကြပ် ကောက်ခံသည့် ဘဏ္ဍာတော်ကြေး၊
- ၆။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်းသုံးယာဉ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ စည်းကြပ် သောအခွန်၊
- ၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ပိုင်ပစ္စည်းများ ရောင်းရငွေနှင့် ငှားရမ်းခများ၊ ယင်းပစ္စည်းများမှ ရရှိ သော အခြားအကျိုးအမြတ်များ၊
- ၈။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များက ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် သတ်မှတ်ကောက်ခံသည့် အခကြေးငွေများ၊ အခွန်အခများနှင့် အခြားရငွေများ၊
- ၉။ တိုင်းဒေသကြီးတရားလွှတ်တော် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော် အပါအဝင် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ တရားရုံးများက ချမှတ်သည့် ဒဏ်ငွေများ၊ ဝန်ဆောင်မှုအတွက် ကောက်ခံသည့် အခွန်အခများနှင့် အခြားရငွေများ၊
- ၁၀။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ ထုတ်ချေးသဖြင့် ရရှိသောအတိုးများ၊
- ၁၁။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဖြင့်ရရှိသည့် အကျိုးအမြတ်များ၊
- ၁၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ သစ်တောများမှ အောက်ပါပစ္စည်းများ ထုတ်ယူသည့် အတွက် ကောက်ခံသည့်အခွန်အခများ-
  - (က) ကျွန်းနှင့် သတ်မှတ်သောသစ်မာများမှအပ ကျန်သစ်များအပေါ်တွင် ကောက်ခံသည့်အခွန်၊
  - (ခ) ထင်း၊ မီးသွေး၊ ကြိမ်၊ ဝါး၊ ငှက်သိုက်၊ ရှားစေး၊ သနပ်ခါး၊ ထင်းရှူးဆီ၊ သစ်မွှေး၊ ပျားထွက်ပစ္စည်း စသည်တို့အပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန်၊
- ၁၃။ မှတ်ပုံတင်ကြေး၊
- ၁၄။ ပွဲခွန်၊
- ၁၅။ ဆားခွန်၊
- ၁၆။ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေမှ ရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေများ၊
- ၁၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ စည်ပင်သာယာရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ ထည့်ဝင် ငွေများ၊
- ၁၈။ ပိုင်ရှင်မပေါ်သော သွင်းထားငွေများနှင့် ပစ္စည်းများ၊
- ၁၉။ ရတနာသိုက်။

နောက်ဆက်တွဲ ၄၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချမှု အတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အခြေခံများ



ကိုးကားသည့် အထောက်အထား စာတမ်းများ

- Amin, Khaled Z., and Robert D. Ebel. Egyptian Intergovernmental Relations and Fiscal Decentralization. Egypt Public Expenditure Review. Washington, DC: World Bank, January 2006.
- Andrews, Matthew. The Limits of Institutional Reform in Development – Changing Rules for Realistic Solutions. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- Bahl, Roy W., and Jorge Martinez-Vazquez. Sequencing Fiscal Decentralization. World Bank Publications, 2006.
- Bissinger, Jared. Subnational Governments and Business in Myanmar. Yangon: The Asia Foundation/Centre for Economic and Social Development, February 2014.
- Boex, Jamie. Democratization in Egypt: The Potential Role of Decentralization. Policy Brief. Washington, DC: Urban Institute, February 2011.
- Burma News International. Deciphering Myanmar's Peace Process. Chiang Mai: BNI, March 2014).
- Charbit, Claire. Governance of Public Policies in Decentralised Contexts. OECD Regional Development Working Papers. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, July 19, 2011. <http://www.oecdilibrary.org/content/workingpaper/5kg883pkxkhc-en>.
- "Constitution of the Republic of the Union of Myanmar." Ministry of Information, Government of Myanmar, 2008.
- Eaton, Kent, Kai Kaiser, and Paul J. Smoke. The Political Economy of Decentralization Reforms. Washington, D.C: World Bank, 2011.
- Égert, Balázs, and Hansjörg Blöchliger. Decentralisation and Economic Growth - Part 2: The Impact on Economic Activity, Productivity and Investment. OECD Working Papers on Fiscal Federalism, June 3, 2013. [http://www.oecdilibrary.org/taxation/decentralisation-and-economic-growth-part-2-the-impacton-economic-activity-productivity-and-investment\\_5k4559gp7pzw-en](http://www.oecdilibrary.org/taxation/decentralisation-and-economic-growth-part-2-the-impacton-economic-activity-productivity-and-investment_5k4559gp7pzw-en).
- Factors Affecting Fiscal Decentralization in Cambodia. Parliamentary Institute of Cambodia, November 2012.
- Government of the Union of Myanmar. "Framework for Economic and Social Reform," December 2012.
- Jones, Lee. "The Political Economy of Myanmar's Transition." Journal of Contemporary Asia 44, no. 1 (January 2, 2014): 144–70.
- Lindblom, Charles E. "The Science of 'muddling through.'" Public Administration Review 19, no. 2 (Spring 1959): 79–88.
- Local Development International. The Role of Decentralisation/Devolution in Improving Development Outcomes at the Local Level: Review of the Literature and Selected Cases. DFID/Local Development International, November 2013.
- Local Public Sector Initiative. "Measuring the Local Public Sector: A Conceptual and Methodological Framework." The Urban Institute, December 2012.
- Martinez-Vazquez, Jorge, and Andrey Timofeev. Decentralizing Egypt: Not Just Another Economic Reform. International Studies Program Working Paper. Atlanta, GA: Andrew Young School of Policy Studies, December 2008.
- Mutebi, Alex M. "Myanmar's Civil Bureaucracy and the Need for Reform." In Myanmar: Beyond Politics to Societal Imperatives, 140. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2005.



## မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ

Muwonge, Abdu, and Robert D. Ebel. "Intergovernmental Finances in a Decentralized World." In *Municipal Finances: A Handbook for Local Governments*, edited by Catherine Farvacque-Vitkovic and Mihaly Kopanyi, 1–39. Washington, DC: World Bank, 2014.

Niazi, Tariq H. *Deconcentration and Decentralization Reforms in Cambodia*. Philippines: Asian Development Bank, 2011.

Nixon, Hamish, and Jameson Boex. "Implementing GIROA's Subnational Planning and Finance Policy: Options and International Practice." World Bank: Policy Note Prepared for Government of Afghanistan, 2010.

Nixon, Hamish, Cindy Joeline, Kyi Pyar Chit Saw, Thet Aung Lynn, and Matthew Arnold.

*State and Region Governments in Myanmar*. Yangon: The Asia Foundation/MDRI Centre for Economic and Social Development, September 2013.

Pak Kimchoeun. *Fiscal Decentralisation in Cambodia: A Review of Progress and Challenges*. CDRI Working Paper Series 50. Phnom Penh: CDRI, 2011.

Parks, Thomas, and William Cole. *Political Settlements: Implications for Development Policy and Practice*. Occasional Paper. The Asia Foundation, July 2010.

Pritchett, Lant, and Varad Pande. *Making Primary Education Work for India's Rural Poor: A Proposal for Effective Decentralization*. Social Development Papers. Washington, D.C.: World Bank, June 2006.

Pyidaungsu Hluttaw. *Report of Constitutional Review Joint Committee's Findings and Assessment*. Nay Pyi Taw: Government of the Republic of the Union of Myanmar, 31 January 2014.

Robertson, Bart. *Overview of the Myanmar Budget*. Yangon: Action Aid, April 2014.

Smoke, Paul. *Fiscal Federalism in Developing Countries: A Review of Current Concepts and Practices*. New York: United Nations Research Institute for Social Development, 2001.

"Strategic Fiscal Decentralization in Developing Countries: Learning from Recent Innovations." In *Local Dynamics in an Era of Globalization*, edited by Shahid Yusuf, Weiping Wu, and Simon Evenett, 101–9. World Bank, 2000.

Steffensen, Jesper. *Fiscal Decentralization and Sector Funding Principles and Practices*. DANIDA, November 2010.

Van Zyl, Albert. *What Is Wrong with the Constituency Development Funds?* Budget Brief. International Budget Partnership, 2010.

Wild, Leni, and Marta Foresti. *Working with the Politics*, 2013.

<http://www.odi.org.uk/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinionfiles/8587.pdf>.

World Bank. *Republic of the Union of Myanmar Public Financial Management Performance Report. Public Expenditure and Financial Accountability Report*. Yangon: World Bank, May 2013.

မြန်မာနိုင်ငံဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်ဆွေးနွေးချက်စာတမ်း သည် မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး အရင်းအမြစ်အဖွဲ့အစည်း (MDRI\_CESD) နှင့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်း ( The Asia Foundation) တို့အကြား သုတေသန ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကြိုးပမ်းချက် တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ဤဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများသည် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ မူဝါဒချမှတ်သူများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ စီးပွားရေးနယ်ပယ်၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ နှင့်တကွ အခြားသော စိတ်ပါဝင်စားကြသည့် သက်ဆိုင်သူများ အားလုံးအား မူဝါဒနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဖြစ်စဉ်များအပေါ် တိုက်ရိုက် အသိပေးသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအား အချိန်မီ သုတေသနပြု တင်ပြနိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ဤစာတမ်းအတွက် ပြုလုပ်သည့် သုတေသနများတွင် အစိုးရ၊ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရပ်ရွာလူမှု အသိုက်အဝန်းများထံမှ အမြင်များကို ထည့်သွင်းလေ့လာထားပြီး ဆီလျော်မှု အရှိနိုင်ဆုံးမူဝါဒ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်နှင့် နိုင်ငံတကာမှ အတွေ့အကြုံများကိုလည်း တင်ပြထားပါသည်။ (MDRI-CESD) နှင့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းတို့ အနေဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ဖြစ်သော၊ ဆောင်ရွက်ခဲ့ဖြစ်သော၊ ရှေ့တွင်ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်သော သုတေသနများအပေါ် ပါဝင်အကြံပြု ဆွေးနွေးမှုများကို ကြိုဆိုပါသည်။



**The Asia Foundation**

No. 21, Bo Yar Zar Street  
14 Ward, Kyauk Kone  
Yankin Township  
Yangon, Myanmar



No. 27, Pyay Road, 6 1/2 Mile  
Hlaing Township  
Yangon, Myanmar